

*Vysoká škola ekonomická v Praze*

*Fakulta informatiky a statistiky*

*katedra ekonomické statistiky*

# **EKONOMICKÉ DŮSLEDKY SOUVISEJÍCÍ S PANDEMIÍ COVID-19 A DOPADY NA ZAMĚSTNANOST**



## **Zpracovali:**

prof. Ing. Jakub Fischer, Ph.D.

doc. Ing. Mgr. Petr Mazouch, Ph.D.

Ing. Kristýna Vltavská, Ph.D.

*Praha, červen 2022*

*Studie byla realizována v rámci projektu ASO „Podpora a ochrana kolektivního vyjednávání, zaměstnanosti a práva pracovníků na spravedlivé mzdy a důstojné pracovní podmínky“ (podpora sociálního dialogu dle § 320a písm. a) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.*

## Úvod

Cílem předkládané studie je identifikovat důsledky pandemie covid-19, zejména dopady na zaměstnanost, a identifikovat případné skupiny zaměstnanců ohrožené nedostatečným sociálním dialogem.

Studii rozdělíme na pět částí. V první části si představíme základní makroekonomický rámec. Budeme se věnovat vývoji hrubé přidané hodnoty v členění podle odvětvové klasifikace CZ-NACE v jednomístném i dvoumístném třídění. Provedeme analýzu příspěvků jednotlivých faktorů k vývoji hrubého domácího produktu, zaměříme se na rozdílnost hrubého domácího produktu v krajích České republiky a zhodnotíme vývoj podílu náhrad zaměstnancům na hrubé přidané hodnotě; ten nám zjednodušeně ukazuje, jak se zaměstnanci podílejí na rozdělování důchodů ze vzniklé produktivní činnosti.

V druhé části se podíváme na dopady na zaměstnanost. S využitím ukazatelů národních účtů zanalyzujeme vývoj počtu fyzických osob, počtu osob přepočteného na plné pracovní úvazky i počtu odpracovaných hodin, a to vše v rozdělení na zaměstnance a sebezaměstnané. Vývoj v čase pandemie covid-19 porovnáme s vývojem v předpandemických letech, a to i pomocí různých poměrových ukazatelů.

Třetí část zaměříme na produktivitu práce v odvětvovém členění a ukážeme si i vývoj souhrnné produktivity faktorů.

Čtvrtá, stěžejní část studie se s využitím dat z Informačního systému o průměrném výděлку věnuje vývoji výdělků zaměstnanců. Důkladně posoudíme vývoj odměňování podle nejrozličnějších třídících hledisek, ať už jde o věk a pohlaví, vzdělání, místo výkonu práce, typ vykonávané profese dle klasifikace CZ-ISCO, státní občanství či odvětví vymezené klasifikací CZ-NACE. Porovnáme i vývoj ve mzdové a platové sféře a pokusíme se rozdílný vývoj v těchto sférách objasnit s využitím aparátu indexní analýzy, konkrétně rozkladu indexu proměnlivého složení.

Závěrečná část je s využitím údajů ze šetření Životní podmínky (SILC) zaměřena na vývoj příjmů domácností. Sledujeme vývoj struktury příjmů domácností, zvláště se díváme na příjmy domácností zaměstnanců, analyzujeme vývoj struktury příjmů podle příjmových skupin (kvintilů) a v závěru zhodnotíme mezikrajské rozdíly.

V závěru pak shrnujeme výsledky a formulujeme některá doporučení pro provádění hospodářské politiky.

## Obsah

|                                                                                                                               |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1 Makroekonomický rámec.....                                                                                                  | 3  |
| 1.1 Vývoj hrubé přidané hodnoty .....                                                                                         | 3  |
| 1.2 Příspěvková analýza .....                                                                                                 | 7  |
| 1.3 Hrubý domácí produkt na obyvatele v krajích České republiky.....                                                          | 11 |
| 1.4 Podíl náhrad zaměstnancům na hrubé přidané hodnotě .....                                                                  | 12 |
| 2. Zaměstnanost.....                                                                                                          | 16 |
| 2.1 Vývoj počtu pracovníků v České republice.....                                                                             | 16 |
| 2.2 Poměrové ukazatele .....                                                                                                  | 18 |
| 3. Produktivita .....                                                                                                         | 25 |
| 3.1 Produktivita práce .....                                                                                                  | 25 |
| 3.2 Souhrnná produktivita faktorů.....                                                                                        | 28 |
| 4. Vývoj odměňování.....                                                                                                      | 29 |
| 4.1 Rozdíly podle věku a pohlaví .....                                                                                        | 29 |
| 4.2 Rozdíly podle vzdělání .....                                                                                              | 35 |
| 4.3 Rozdíly podle místa výkonu práce.....                                                                                     | 37 |
| 4.4 Rozdíly podle typu vykonávané profese.....                                                                                | 41 |
| 4.5 Rozdíly podle státního občanství.....                                                                                     | 54 |
| 4.6 Rozdíly podle odvětví ekonomické činnosti .....                                                                           | 57 |
| 5. Příjmy domácností.....                                                                                                     | 64 |
| 5.1 Vývoj struktury příjmů domácností.....                                                                                    | 64 |
| 5.2 Vývoj struktury příjmů domácností zaměstnanců.....                                                                        | 66 |
| 5.3 Vývoj struktury příjmů domácností zaměstnanců podle příjmových skupin (kvintilů) .....                                    | 69 |
| 5.4 Vývoj příjmů domácností v jednotlivých krajích ČR .....                                                                   | 71 |
| Závěry a doporučení.....                                                                                                      | 76 |
| Použité zdroje.....                                                                                                           | 78 |
| Přílohy.....                                                                                                                  | 79 |
| Příloha 1 – Podkladové datové tabulky ke grafům a výpočtům v 1. kapitole .....                                                | 79 |
| Příloha 2 – Podkladové datové tabulky ke grafům a výpočtům v 2. kapitole .....                                                | 83 |
| Příloha 3 – Metodika výpočtu souhrnné produktivity faktorů a podkladové datové tabulky ke grafu a výpočtu ve 3. kapitole..... | 86 |
| Příloha 4 – Popis použitého datového zdroje – šetření ISPV .....                                                              | 88 |
| Příloha 5 – Rozklad indexu proměnlivého složení.....                                                                          | 91 |
| Příloha 6 – Stručný popis šetření Životní podmínky.....                                                                       | 94 |
| Příloha 7 – Přílohové tabulky k 5. kapitole .....                                                                             | 96 |

## 1 Makroekonomický rámec

První kapitola přináší analýzu makroekonomického vývoje v ČR v letech 2010–2021. V první části sledujeme vývoj hrubé přidané hodnoty a její odvětvové struktury, v druhé části analyzujeme příspěvky jednotlivých odvětví k meziroční změně hrubého domácího produktu (HDP). Ve třetí části zkoumáme vývoj HDP z regionálního hlediska, část čtvrtou zaměřujeme na podíl náhrad zaměstnanců na hrubé přidané hodnotě, který vyjadřuje, nakolik se zaměstnanci podíleli na ekonomickém vývoji z důchodového pohledu. Delší časová řada (od roku 2010 včetně) umožňuje detekovat „zlomy“, k nimž došlo v letech 2020 a 2021, tj. v době, kdy byla (nejen) česká ekonomika výrazně zasažena celosvětovou pandemií covid-19.

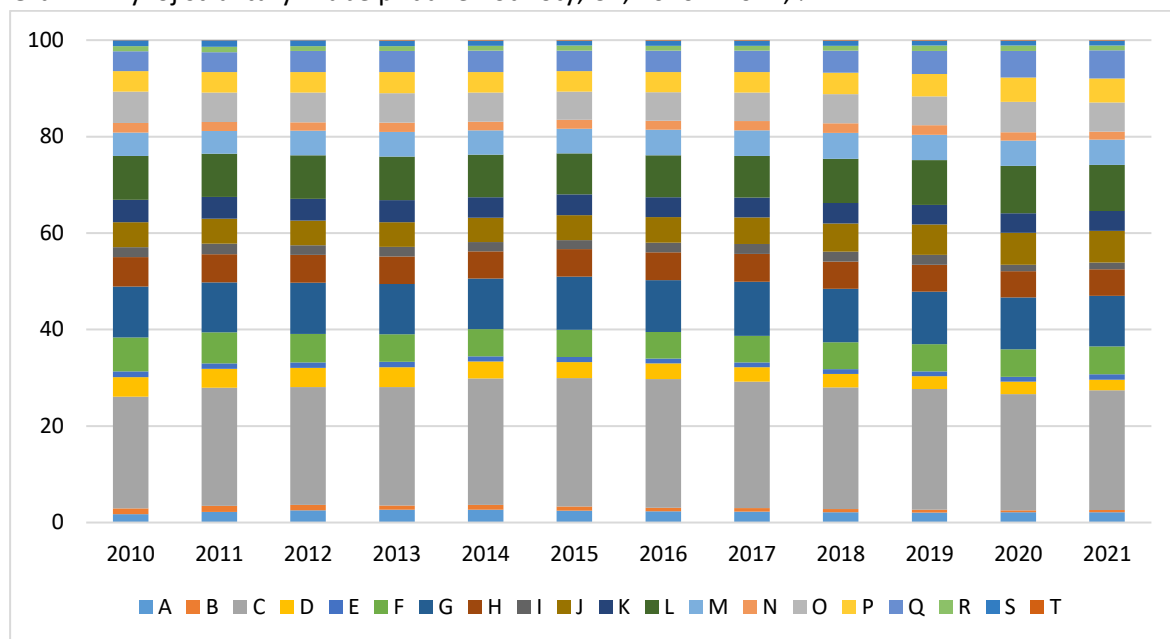
### 1.1 Vývoj hrubé přidané hodnoty

Vývoj struktury hrubé přidané hodnoty (HPH) sledujeme v grafu 1.1 a v přílohou tabulce P.2 (absolutní hodnoty potřebné k výpočtu jsou v tabulce P.1). Pokud jde o celkový trend vývoje, všimneme si postupného nárůstu podílu zpracovatelského průmyslu (NACE C) z 23,16 % v roce 2010 na 27,72 % v roce 2016, během šesti let tedy podíl tohoto nejvýznamnějšího odvětví na tvorbě HPH vzrostl o 4,5 procentního bodu. Z tohoto vrcholu začal klesat již v letech 2017 až 2018 (na 25,17 %), přičemž razantní meziroční pokles v roce 2020 byl v roce 2021 téměř plně vykompenzován. Nelze tedy říci, že by pandemie sama o sobě vedla ke zhoršení pozice zpracovatelského průmyslu z hlediska jeho podílu na HPH, spíše jde o pokračování trendu z posledních předcovidových let. Druhým nejvýznamnějším odvětvím je odvětví velkoobchodu, maloobchodu a údržby motorových vozidel (NACE G). Zde v letech 2020 a 2021 dochází k postupnému poklesu (z 10,93 % v roce 2019 na 10,74 % v roce 2020 a 10,49 % v roce 2021), nicméně ani zde není možné o nějakém zásadním covidovém zlomu hovořit.

S ohledem na částečně vynucenou digitalizaci některých aktivit a agend bychom mohli očekávat nárůst odvětví informačních a komunikačních činností (NACE J); podíváme-li se nicméně na vývoj posledních let, všimneme si, že po období stagnace podílu tohoto odvětví na úrovni cca 5,1–5,3 % v letech 2010–2016) dochází k postupnému růstu mezi lety 2016 a 2019 (z 5,3 % na 6,3 %), tj. tempem cca 0,3 procentního bodu ročně. Tento vývoj v roce 2020 pokračoval, ovšem jedná se spíše o pokračování trendu z minulých let než o zásadní covidový příspěvek. V roce 2021 se pak podíl ICT zastavil. Lze tedy uzavřít, že pandemie covid-19 neměla na význam odvětví ICT prakticky žádný vliv.

Nejrychlejší růst vidíme (nepřekvapivě) v odvětví zdravotních a sociálních služeb (NACE Q). Význam tohoto odvětví měřený podílem odvětvové HPH na HPH národního hospodářství postupně narůstal mezi lety 2011 a 2019 z 4,13 % na 4,79 %, přičemž v roce 2020 se výrazně skokově zvýšil na 5,50 % a v roce 2021 podíl dále narostl na 5,79 % (tj. o celý jeden procentní bod během dvou let). Připomeňme, že se z větší části jedná o netržní odvětví, financované z veřejných rozpočtů. Dramatický pokles zaznamenalo odvětví ubytování a stravování (NACE I), jehož podíl na HPH mezi lety 2019 a 2020 klesl z 2,06 % na 1,34 %. Na podobné hodnotě pak podíl zůstal i v roce 2021.

Graf 1.1 Vývoj struktury hrubé přidané hodnoty, ČR, 2010 – 2021, %



Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Pozn: A Zemědělství, lesnictví a rybářství, B Těžba a dobývání, C Zpracovatelský průmysl, D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi, F Stavebnictví, G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, H Doprava a skladování, I Ubytování, stravování a pohostinství, J Informační a komunikační činnosti, K Peněžnictví a pojišťovnictví, L Činnosti v oblasti nemovitostí, M Profese, vědecké a technické činnosti, N Administrativní a podpůrné činnosti, O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení, P Vzdělávání, Q Zdravotní a sociální péče, R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, S Ostatní činnosti, T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu.

Pojďme se podrobněji podívat na vývoj ve zpracovatelském průmyslu, konkrétně v jeho odvětvích podle dvoustupňového třídění odvětvové klasifikace CZ-NACE (tabulky 1.1a a 1.1b). Intuitivně bychom očekávali výraznější nárůst odvětví NACE 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků. Skutečně zde vidíme skokový nárůst mezi lety 2019 a 2020 (z 0,36 % na 0,40 %), nicméně podíl v roce 2020 se tímto „pouze“ vrátil na úroveň roku 2018. Z dalších odvětví si všimneme poklesu odvětví NACE 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů a slévárenství, nicméně ani zde není zcela jasné, zdali se jedná o skokový pokles v důsledku pandemie nebo spíše o pokračování dlouhodobějšího trendu. K výraznějšímu poklesu došlo v odvětví NACE 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (z 1,60 % v roce 2019 na 1,32 % v roce 2020 a 1,25 % v roce 2021). Rok 2021 znamenal výraznější snížení podílu odvětví NACE 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (z 5,31 % v roce 2020 na 4,86 % v roce 2021). Jen vlivem tohoto odvětví (a to navíc abstrahujeme od multiplikačních efektů) tedy došlo k poklesu podílu celého zpracovatelského průmyslu na celkové hodnotě hrubé přidané hodnoty České republiky o půl procentního bodu. Odvětví NACE 29 je silně cyklické (a v době

pandemie covid-19) se to potvrdilo, na což jsme ostatně upozorňovali i v loňské studii (s. 8)<sup>1</sup> ještě v době, kdy nebyla známá ani předběžná data za rok 2020.

Tabulka 1.1a Podíl zpracovatelského průmyslu na celkové hrubé přidané hodnotě, ČR, 2010-2015, %

|                                                                                                 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|------|------|------|------|
| 10 Výroba potravinářských výrobků                                                               | 1,48 | 1,47 | 1,42 | 1,41 | 1,43 | 1,41 |
| 11 Výroba nápojů                                                                                | 0,68 | 0,66 | 0,71 | 0,65 | 0,63 | 0,61 |
| 12 Výroba tabákových výrobků                                                                    | 0,12 | 0,12 | 0,12 | 0,11 | 0,11 | 0,12 |
| 13 Výroba textilií                                                                              | 0,36 | 0,35 | 0,35 | 0,36 | 0,38 | 0,36 |
| 14 Výroba oděvů                                                                                 | 0,22 | 0,22 | 0,18 | 0,18 | 0,19 | 0,18 |
| 15 Výroba usní a souvisejících výrobků                                                          | 0,07 | 0,07 | 0,07 | 0,06 | 0,06 | 0,06 |
| 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku | 0,58 | 0,57 | 0,58 | 0,56 | 0,58 | 0,59 |
| 17 Výroba papíru a výrobků z papíru                                                             | 0,41 | 0,39 | 0,37 | 0,37 | 0,42 | 0,45 |
| 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů                                                         | 0,43 | 0,39 | 0,34 | 0,33 | 0,33 | 0,34 |
| 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů                                                 | 0,15 | 0,13 | 0,12 | 0,13 | 0,12 | 0,12 |
| 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků                                               | 0,66 | 0,71 | 0,79 | 0,73 | 0,87 | 0,98 |
| 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků                        | 0,47 | 0,43 | 0,44 | 0,45 | 0,47 | 0,43 |
| 22 Výroba pryžových a plastových výrobků                                                        | 1,73 | 1,76 | 1,77 | 1,82 | 1,98 | 2,09 |
| 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků                                              | 1,14 | 1,21 | 1,13 | 1,12 | 1,18 | 1,23 |
| 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství                                  | 0,71 | 0,88 | 0,79 | 0,86 | 1,00 | 0,99 |
| 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení                    | 2,41 | 2,58 | 2,68 | 2,72 | 2,92 | 3,01 |
| 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení                             | 1,23 | 1,29 | 1,53 | 1,45 | 1,49 | 1,52 |
| 27 Výroba elektrických zařízení                                                                 | 1,65 | 1,95 | 1,89 | 1,91 | 2,05 | 2,07 |
| 28 Výroba strojů a zařízení j. n.                                                               | 2,23 | 2,45 | 2,44 | 2,54 | 2,57 | 2,52 |
| 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů                                | 4,15 | 4,39 | 4,26 | 4,28 | 4,96 | 5,10 |
| 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení                                            | 0,44 | 0,54 | 0,53 | 0,53 | 0,57 | 0,59 |
| 31 Výroba nábytku                                                                               | 0,34 | 0,36 | 0,34 | 0,33 | 0,33 | 0,31 |
| 32 Ostatní zpracovatelský průmysl                                                               | 0,50 | 0,52 | 0,52 | 0,54 | 0,53 | 0,53 |
| 33 Opravy a instalace strojů a zařízení                                                         | 0,98 | 1,06 | 1,04 | 1,06 | 1,04 | 0,96 |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

<sup>1</sup> Fischer, J. Diskriminace na českém trhu práce v socioekonomickém kontextu. VŠE, Praha 2021. Dostupné z [https://ipodpora.odborny.info/soubory/uploads/STUDIE\\_ASO\\_DISKRIMINACE\\_NA\\_CESKE.pdf](https://ipodpora.odborny.info/soubory/uploads/STUDIE_ASO_DISKRIMINACE_NA_CESKE.pdf).

Tabulka 1.1b Podíl zpracovatelského průmyslu na celkové hrubé přidané hodnotě, ČR, 2016-2020, %

|                                                                                                 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|------|------|------|
| 10 Výroba potravinářských výrobků                                                               | 1,41 | 1,38 | 1,33 | 1,31 | 1,44 |
| 11 Výroba nápojů                                                                                | 0,63 | 0,59 | 0,61 | 0,60 | 0,58 |
| 12 Výroba tabákových výrobků                                                                    | 0,12 | 0,14 | 0,14 | 0,14 | 0,14 |
| 13 Výroba textilií                                                                              | 0,35 | 0,34 | 0,31 | 0,31 | 0,31 |
| 14 Výroba oděvů                                                                                 | 0,19 | 0,20 | 0,19 | 0,19 | 0,19 |
| 15 Výroba usní a souvisejících výrobků                                                          | 0,06 | 0,06 | 0,05 | 0,04 | 0,04 |
| 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku | 0,61 | 0,62 | 0,64 | 0,63 | 0,63 |
| 17 Výroba papíru a výrobků z papíru                                                             | 0,47 | 0,48 | 0,45 | 0,47 | 0,48 |
| 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů                                                         | 0,33 | 0,31 | 0,31 | 0,30 | 0,30 |
| 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů                                                 | 0,12 | 0,08 | 0,02 | 0,02 | 0,02 |
| 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků                                               | 0,90 | 1,04 | 0,93 | 0,92 | 0,76 |
| 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků                        | 0,41 | 0,41 | 0,36 | 0,40 | 0,42 |
| 22 Výroba pryžových a plastových výrobků                                                        | 2,09 | 1,95 | 1,79 | 1,78 | 1,77 |
| 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků                                              | 1,14 | 1,11 | 1,14 | 1,13 | 1,13 |
| 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství                                  | 0,91 | 0,79 | 0,79 | 0,66 | 0,65 |
| 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení                    | 3,00 | 2,94 | 2,89 | 2,85 | 2,70 |
| 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení                             | 1,56 | 1,60 | 1,60 | 1,32 | 1,25 |
| 27 Výroba elektrických zařízení                                                                 | 1,99 | 1,97 | 1,91 | 1,96 | 1,92 |
| 28 Výroba strojů a zařízení j. n.                                                               | 2,38 | 2,33 | 2,16 | 2,28 | 2,12 |
| 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů                                | 5,52 | 5,49 | 5,20 | 5,31 | 4,86 |
| 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení                                            | 0,59 | 0,49 | 0,48 | 0,49 | 0,45 |
| 31 Výroba nábytku                                                                               | 0,36 | 0,35 | 0,33 | 0,32 | 0,30 |
| 32 Ostatní zpracovatelský průmysl                                                               | 0,58 | 0,58 | 0,58 | 0,57 | 0,60 |
| 33 Opravy a instalace strojů a zařízení                                                         | 0,98 | 0,93 | 0,95 | 1,02 | 0,99 |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

## 1.2 Příspěvková analýza

V této kapitole se podíváme na příspěvky jednotlivých odvětví k celkovému vývoji hrubé přidané hodnoty ve stálých cenách. Připomeňme, že příspěvková analýza bere v úvahu jak velikost změny HPH daného odvětví (ve stálých cenách), tak význam odvětví vyjádřený podílem HPH daného odvětví na celkové HPH národního hospodářství (v běžných cenách).

Formálně můžeme příspěvek odvětví  $i$  k vývoji HPH národního hospodářství zapsat takto:

$$\text{příspěvek } (i) = \frac{HPH_{i,t,CPR} - HPH_{i,t-1,BC}}{\sum HPH_{i,t-1,BC}} * 100 \%$$

kde  $t$  značí rok,  $BC$  značí běžné ceny a  $CPR$  značí ceny předchozího roku.

V roce 2020 poklesl HDP meziročně o 5,80 %, na čemž se pokles HPH podílel 5,06 % (viz tabulku 1.2); zbytek tvořily daně z produktů a dotace na produkty. K pětiprocentnímu meziročnímu propadu hrubé přidané hodnoty pak nejvíce přispěl pokles zpracovatelského průmyslu (1,78 p. b.), následovaný odvětvími informačních a komunikačních činností (0,77 p.b.), obchodu a údržby (0,73 p. b.) a dopravy a skladování (0,63 p. b.). Nárůst výkonu zdravotních a sociálních služeb zmírnil pokles HPH pouze o 0,13 p. b.

V roce 2021 jsme pak zaznamenali meziroční oživení o 3,34 %, nicméně propad z roku 2020 tím byl kompenzovaný jen částečně. HDP v roce 2021 se tak reálně nedostal na hodnotu roku 2019. K meziročnímu růstu HPH o 2,9 % pak nejvíce přispěl zpracovatelský průmysl (1,03 p. b.), doprava a skladování (0,41 p. b.) a zdravotní a sociální služby (0,37 p. b.). Meziroční údaje je potřeba číst i v kontextu vývoje předchozího roku: zatímco u zpracovatelského průmyslu a dopravy a skladování šlo o částečnou kompenzaci výrazného propadu v předchozím roce, u zdravotních a sociálních služeb se jednalo naopak o pokračování trendu pozitivního vývoje tohoto odvětví. Všimněme si, že odvětví ubytování a stravování v roce 2021 oproti roku 2020 zůstalo „na svém“, jeho příspěvek k vývoji celkové HPH byl zanedbatelný (0,01 p. b.).



Tabulka 1.2 Příspěvky odvětví k vývoji HDP, ČR, 2010-2021, %

|                        | 2011  | 2012  | 2013  | 2014  | 2015  | 2016  | 2017  | 2018  | 2019  | 2020  | 2021  |
|------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| A                      | -0,14 | 0,17  | -0,04 | 0,17  | 0,16  | 0,12  | -0,08 | 0,08  | 0,09  | 0,12  | 0,05  |
| B                      | -0,10 | 0,02  | -0,15 | 0,20  | -0,01 | -0,06 | -0,06 | -0,04 | -0,09 | -0,11 | 0,02  |
| C                      | 2,32  | -0,89 | -0,28 | 0,79  | 1,80  | 1,09  | 2,08  | 0,44  | 1,06  | -1,78 | 1,03  |
| D                      | -0,25 | -0,05 | -0,25 | -0,20 | -0,25 | -0,21 | 0,19  | -0,03 | -0,33 | -0,55 | 0,04  |
| E                      | 0,00  | -0,11 | -0,17 | 0,03  | 0,03  | 0,04  | -0,05 | 0,05  | 0,02  | -0,02 | -0,06 |
| F                      | -0,34 | -0,35 | 0,07  | 0,26  | 0,10  | -0,19 | 0,04  | 0,03  | -0,08 | -0,45 | 0,06  |
| G                      | 0,33  | 0,20  | 0,03  | 0,83  | 1,03  | -0,08 | 0,71  | 0,46  | 0,41  | -0,73 | 0,06  |
| H                      | -0,30 | -0,13 | -0,16 | -0,24 | 0,21  | 0,18  | 0,53  | 0,34  | 0,07  | -0,63 | 0,41  |
| I                      | 0,14  | -0,25 | -0,02 | -0,05 | 0,02  | 0,05  | 0,05  | -0,04 | 0,05  | -0,77 | 0,01  |
| J                      | 0,10  | -0,07 | 0,13  | 0,35  | 0,45  | 0,18  | 0,44  | 0,51  | 0,63  | 0,11  | 0,26  |
| K                      | -0,05 | 0,09  | 0,38  | -0,08 | 0,23  | 0,25  | 0,36  | 0,39  | 0,06  | 0,07  | 0,35  |
| L                      | 0,20  | 0,21  | 0,29  | 0,24  | 0,09  | 0,30  | -0,24 | 0,22  | 0,13  | -0,06 | 0,05  |
| M                      | -0,09 | 0,44  | 0,02  | 0,10  | 0,34  | 0,22  | 0,27  | 0,25  | 0,13  | -0,16 | 0,28  |
| N                      | 0,01  | 0,01  | 0,11  | 0,03  | 0,08  | 0,09  | 0,17  | 0,03  | 0,02  | -0,34 | -0,12 |
| O                      | -0,26 | 0,04  | -0,07 | -0,06 | 0,02  | 0,07  | 0,03  | 0,11  | 0,08  | 0,04  | 0,09  |
| P                      | 0,10  | 0,01  | 0,08  | 0,05  | 0,01  | 0,02  | 0,12  | 0,10  | 0,12  | 0,04  | 0,02  |
| Q                      | -0,25 | 0,10  | 0,03  | 0,11  | -0,07 | 0,10  | 0,08  | 0,06  | 0,18  | 0,13  | 0,37  |
| R                      | 0,06  | -0,02 | 0,01  | 0,02  | 0,12  | 0,09  | 0,04  | 0,07  | 0,17  | 0,12  | -0,08 |
| S                      | 0,12  | -0,17 | -0,03 | 0,00  | -0,01 | -0,01 | 0,00  | -0,01 | -0,01 | -0,07 | 0,05  |
| T                      | 0,00  | 0,01  | 0,01  | 0,00  | 0,00  | 0,02  | 0,01  | 0,01  | 0,01  | -0,03 | 0,00  |
| Daně z produktů        | 0,13  | -0,20 | -0,16 | -0,27 | 1,07  | 0,34  | 0,54  | 0,17  | 0,36  | -0,69 | 0,49  |
| Dotace na produkty (-) | 0,04  | 0,17  | 0,12  | -0,03 | -0,04 | -0,06 | -0,05 | -0,01 | -0,04 | -0,05 | -0,05 |
| HDP                    | 1,76  | -0,78 | -0,05 | 2,26  | 5,39  | 2,54  | 5,17  | 3,20  | 3,03  | -5,80 | 3,34  |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Pozn: A Zemědělství, lesnictví a rybářství, B Těžba a dobývání, C Zpracovatelský průmysl, D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi, F Stavebnictví, G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, H Doprava a skladování, I Ubytování, stravování a pohostinství, J Informační a komunikační činnosti, K Peněžnictví a pojišťovnictví, L Činnosti v oblasti nemovitostí, M Profesní, vědecké a technické činnosti, N Administrativní a podpůrné činnosti, O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení, P Vzdělávání, Q Zdravotní a sociální péče, R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, S Ostatní činnosti, T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu.

Zpracovatelský průmysl, který v letech 2020 a 2021 nejvíce přispíval k vývoji HPH i HDP, rozeberme podrobněji (tabulky 1.3a a 1.3b). Bohužel, z hlediska kvality statistických dat zde sledujeme vztah mezi podrobností a přesností: v podrobnějším členění (dvoumístné třídění klasifikace NACE) máme data k dispozici pouze do „prvního covidového“ roku 2020. Prakticky celý příspěvek zpracovatelského průmyslu k poklesu celkové HPH národního hospodářství pak lze v roce 2020 připsat dvěma jeho odvětvím: výrobě motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů (NACE 29) a výrobě strojů a zařízení jinde neuvedených (NACE 28). Tato dvě odvětví k poklesu HPH přispěla 0,75, resp. 0,33 p. b. Podíváme-li se na řadu příspěvků k vývoji

odvětví NACE 29 v období 2010–2020 (a na časovou řadu meziročního vývoje jednotlivých odvětví), potvrzuje se tím předchozí teze o cykličnosti tohoto odvětví.

Tabulka 1.3a Příspěvky odvětví Zpracovatelského průmyslu k vývoji HDP, ČR, 2010-2015, %

|                                                                                                 | 2011  | 2012  | 2013  | 2014  | 2015  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|
| 10 Výroba potravinářských výrobků                                                               | 0,08  | -0,05 | -0,05 | 0,01  | 0,14  |
| 11 Výroba nápojů                                                                                | 0,05  | 0,00  | -0,05 | -0,02 | 0,00  |
| 12 Výroba tabákových výrobků                                                                    | 0,01  | -0,01 | -0,03 | -0,01 | 0,00  |
| 13 Výroba textilií                                                                              | -0,01 | -0,01 | 0,02  | 0,01  | -0,01 |
| 14 Výroba oděvů                                                                                 | 0,00  | -0,05 | 0,03  | -0,01 | 0,01  |
| 15 Výroba usní a souvisejících výrobků                                                          | -0,01 | -0,01 | 0,01  | 0,00  | 0,01  |
| 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku | -0,02 | 0,02  | -0,07 | -0,01 | 0,04  |
| 17 Výroba papíru a výrobků z papíru                                                             | -0,02 | -0,01 | -0,02 | 0,03  | 0,04  |
| 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů                                                         | -0,02 | -0,04 | 0,00  | 0,03  | 0,03  |
| 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů                                                 | -0,08 | 0,12  | 0,00  | -0,07 | 0,09  |
| 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků                                               | -0,06 | 0,07  | -0,07 | 0,08  | 0,28  |
| 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků                        | 0,01  | 0,00  | 0,03  | 0,05  | -0,02 |
| 22 Výroba pryžových a plastových výrobků                                                        | 0,06  | -0,11 | -0,01 | 0,03  | 0,14  |
| 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků                                              | 0,11  | -0,08 | -0,01 | 0,07  | 0,07  |
| 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárnictví                                  | -0,04 | -0,11 | 0,16  | 0,02  | 0,02  |
| 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení                    | 0,15  | 0,04  | 0,02  | 0,19  | 0,24  |
| 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení                             | 0,13  | 0,06  | -0,09 | 0,07  | 0,11  |
| 27 Výroba elektrických zařízení                                                                 | 0,35  | -0,09 | -0,04 | 0,19  | 0,19  |
| 28 Výroba strojů a zařízení j. n.                                                               | 0,43  | -0,07 | -0,02 | -0,04 | 0,07  |
| 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů                                | 0,90  | -0,48 | -0,17 | 0,05  | 0,38  |
| 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení                                            | 0,13  | -0,04 | 0,02  | 0,09  | 0,03  |
| 31 Výroba nábytku                                                                               | 0,05  | -0,02 | 0,00  | 0,01  | 0,01  |
| 32 Ostatní zpracovatelský průmysl                                                               | 0,04  | 0,01  | 0,04  | 0,00  | 0,01  |
| 33 Opravy a instalace strojů a zařízení                                                         | 0,07  | -0,02 | 0,01  | 0,04  | -0,05 |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Tabulka 1.3a Příspěvky odvětví Zpracovatelského průmyslu k vývoji HDP, ČR, 2016-2020, %

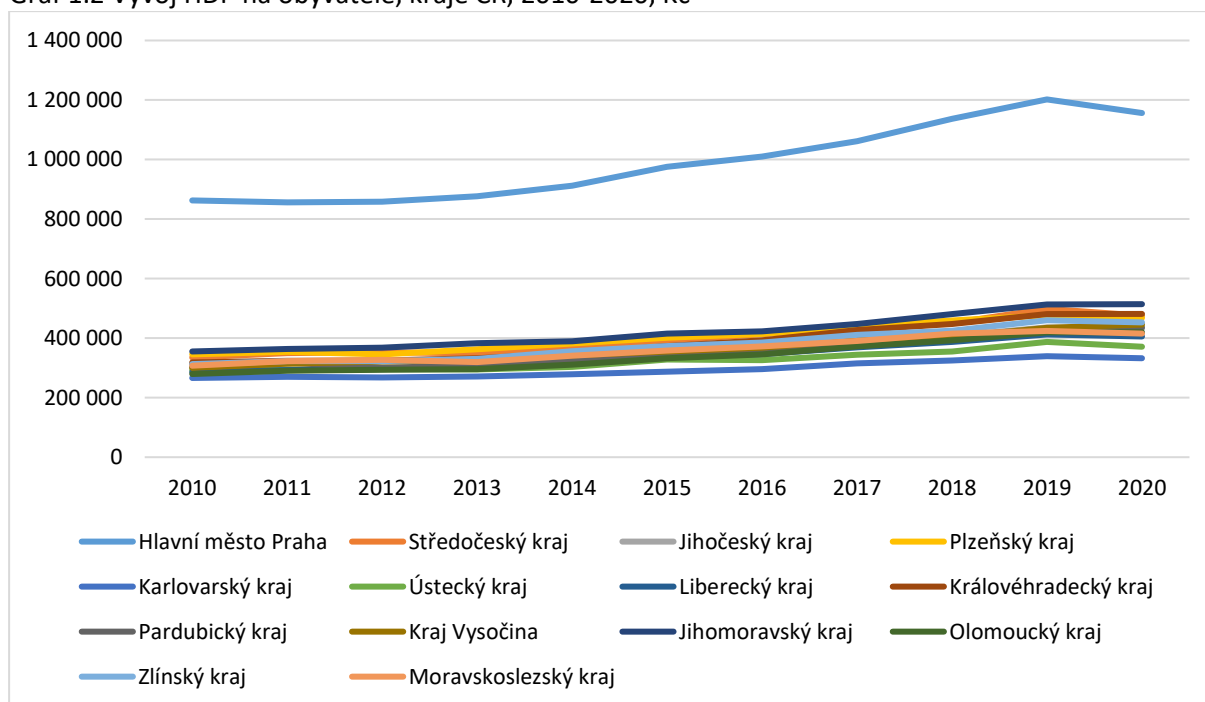
|                                                                                                 | 2016  | 2017  | 2018  | 2019  | 2020  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|
| 10 Výroba potravinářských výrobků                                                               | 0,09  | 0,06  | -0,02 | 0,05  | -0,06 |
| 11 Výroba nápojů                                                                                | 0,04  | 0,04  | 0,02  | 0,02  | -0,05 |
| 12 Výroba tabákových výrobků                                                                    | 0,01  | 0,02  | 0,00  | 0,01  | -0,02 |
| 13 Výroba textilií                                                                              | 0,01  | 0,01  | -0,02 | 0,00  | -0,02 |
| 14 Výroba oděvů                                                                                 | 0,01  | 0,02  | 0,00  | -0,01 | -0,02 |
| 15 Výroba usní a souvisejících výrobků                                                          | 0,01  | 0,00  | -0,01 | 0,00  | -0,01 |
| 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku | -0,04 | 0,04  | -0,03 | -0,04 | -0,02 |
| 17 Výroba papíru a výrobků z papíru                                                             | 0,03  | 0,03  | -0,01 | 0,02  | 0,04  |
| 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů                                                         | 0,01  | 0,00  | 0,03  | -0,01 | 0,00  |
| 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů                                                 | 0,02  | -0,06 | -0,06 | 0,00  | 0,05  |
| 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků                                               | 0,04  | 0,14  | 0,04  | 0,08  | 0,19  |
| 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků                        | 0,00  | 0,02  | -0,02 | 0,05  | 0,01  |
| 22 Výroba pryžových a plastových výrobků                                                        | 0,07  | 0,11  | 0,06  | 0,08  | -0,17 |
| 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků                                              | -0,06 | 0,07  | 0,08  | 0,00  | -0,04 |
| 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárnictví                                  | 0,11  | -0,09 | -0,18 | 0,08  | 0,15  |
| 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení                    | 0,13  | 0,17  | 0,00  | 0,03  | -0,24 |
| 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení                             | 0,09  | 0,25  | 0,20  | -0,08 | -0,15 |
| 27 Výroba elektrických zařízení                                                                 | -0,06 | 0,25  | 0,08  | 0,13  | -0,16 |
| 28 Výroba strojů a zařízení j. n.                                                               | -0,09 | 0,24  | -0,06 | 0,15  | -0,33 |
| 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů                                | 0,52  | 0,78  | 0,26  | 0,34  | -0,75 |
| 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení                                            | 0,04  | -0,07 | 0,00  | 0,03  | -0,03 |
| 31 Výroba nábytku                                                                               | 0,04  | 0,04  | 0,00  | 0,01  | -0,04 |
| 32 Ostatní zpracovatelský průmysl                                                               | 0,05  | 0,04  | 0,03  | 0,02  | -0,02 |
| 33 Opravy a instalace strojů a zařízení                                                         | 0,04  | -0,03 | 0,04  | 0,09  | -0,12 |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

### 1.3 Hrubý domácí produkt na obyvatele v krajích České republiky

V grafu 1.2 vidíme vývoj HDP v regionálním srovnání. Vývoj zachycujeme v běžných cenách, v první řadě tedy porovnáváme kraje mezi sebou a spíše sekundárně se díváme na vývoj v čase. Podkladová tabulka je v příloze (P.3). Na první pohled zaujme výrazný předstih hl. m. Prahy, kde nicméně v roce 2020 došlo k cca pětiprocentnímu poklesu. Pro relevantnější srovnání ekonomické výkonnosti regionů je nicméně zapotřebí použít i další statistické ukazatele, neboť hrubý domácí produkt je kromě jiného ovlivněn i denní meziregionální dojížděnou, která je zejména mezi Středočeským krajem a Prahou velmi silná (v mezinárodním kontextu vidíme podobný jev například v Lucembursku: vysoký HDP na obyvatele je kromě odvětvové struktury způsobený i denní dojížděnou pracovníků z okolních zemí).

Graf 1.2 Vývoj HDP na obyvatele, kraje ČR, 2010-2020, Kč



Zdroj: Databáze regionálních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Regionální srovnání provedme i pomocí poměrového ukazatele. Tabulka 1.4 ukazuje, kolikrát je v daném regionu vyšší (nebo nižší) HDP oproti celorepublikovému průměru (pro celou ČR by tedy byl ukazatel roven jedné). Zde vidíme, že poměr Prahy k celostátnímu průměru se v letech 2011–2019 pohyboval na prakticky konstantní úrovni mezi 2,20 a 2,23, v roce 2020 pak klesl na 2,17. K relativnímu zlepšení regionální pozice pak v roce 2020 došlo v Pardubickém kraji (z 0,79 na 0,82) a v Kraji Vysočina (z 0,80 na 0,84), nicméně tyto změny nejsou zas až tolik výrazné a lze je nejspíše přičíst odvětvové struktuře daných regionů (v daných regionech nejsou tak silně zastoupena odvětví, která byla nejvíce zasažena protipandemickými opatřeními).

Tabulka 1.4 Poměr HDP na obyvatele v kraji na průměr ČR, 2010-2020

|                      | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 |
|----------------------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Hlavní město Praha   | 2,27 | 2,21 | 2,21 | 2,22 | 2,21 | 2,22 | 2,22 | 2,20 | 2,23 | 2,21 | 2,17 |
| Středočeský kraj     | 0,88 | 0,90 | 0,91 | 0,88 | 0,90 | 0,89 | 0,91 | 0,91 | 0,89 | 0,92 | 0,89 |
| Jihočeský kraj       | 0,82 | 0,81 | 0,83 | 0,82 | 0,81 | 0,80 | 0,79 | 0,81 | 0,80 | 0,80 | 0,81 |
| Plzeňský kraj        | 0,91 | 0,91 | 0,89 | 0,92 | 0,92 | 0,91 | 0,91 | 0,91 | 0,90 | 0,88 | 0,88 |
| Karlovarský kraj     | 0,70 | 0,70 | 0,69 | 0,69 | 0,68 | 0,66 | 0,65 | 0,65 | 0,64 | 0,63 | 0,62 |
| Ústecký kraj         | 0,77 | 0,76 | 0,76 | 0,75 | 0,73 | 0,75 | 0,72 | 0,71 | 0,70 | 0,71 | 0,70 |
| Liberecký kraj       | 0,75 | 0,76 | 0,76 | 0,77 | 0,77 | 0,77 | 0,76 | 0,77 | 0,76 | 0,76 | 0,76 |
| Královéhradecký kraj | 0,84 | 0,84 | 0,84 | 0,84 | 0,84 | 0,85 | 0,86 | 0,89 | 0,88 | 0,89 | 0,90 |
| Pardubický kraj      | 0,80 | 0,82 | 0,77 | 0,78 | 0,79 | 0,79 | 0,79 | 0,81 | 0,80 | 0,79 | 0,82 |
| Kraj Vysočina        | 0,79 | 0,81 | 0,83 | 0,83 | 0,83 | 0,81 | 0,81 | 0,82 | 0,79 | 0,80 | 0,84 |
| Jihomoravský kraj    | 0,94 | 0,94 | 0,95 | 0,97 | 0,94 | 0,95 | 0,93 | 0,93 | 0,94 | 0,95 | 0,97 |
| Olomoucký kraj       | 0,74 | 0,75 | 0,75 | 0,75 | 0,75 | 0,76 | 0,76 | 0,77 | 0,77 | 0,77 | 0,79 |
| Zlínský kraj         | 0,82 | 0,83 | 0,83 | 0,84 | 0,86 | 0,85 | 0,85 | 0,85 | 0,84 | 0,85 | 0,85 |
| Moravskoslezský kraj | 0,81 | 0,84 | 0,84 | 0,81 | 0,83 | 0,82 | 0,82 | 0,81 | 0,82 | 0,78 | 0,78 |

Zdroj: Databáze regionálních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Z jiného pohledu jsme se regionálnímu srovnání HDP věnovali v loňské studii (Fischer, 2021).

#### 1.4 Podíl náhrad zaměstnancům na hrubé přidané hodnotě

Protože je předkládaná studie primárně zaměřená na zaměstnance, podívejme se, jak se vývoj hrubého domácího produktu a hrubé přidané hodnoty odrazil na situaci zaměstnanců. K popisu a analýze vývoje využijeme podíl náhrad zaměstnanců na hrubé přidané hodnotě. Ten (zjednodušeně) popisuje, jakou částí se na ekonomickém důchodu (vytvořené hrubé přidané hodnotě) podílejí právě zaměstnanci. Zbylou část důchodu pak tvoří provozní přebytek, smíšený důchod a čisté daně z výroby a dovozu<sup>2</sup>.

Podíl náhrad zaměstnanců se mezi lety 2010 a 2019 postupně mírně zvyšoval ze 45 % v roce 2010 na 49 % v roce 2019. Přičítáme jej kromě jiného i výsledku působení odborů, pro něž byl růst hodnoty tohoto ukazatele jednou z priorit. Dosažený byl nejspíše zejména díky postupnému nárůstu minimální mzdy, který se pak propal i do růstu mezd zaručených. Pandemické roky pak z tohoto pohledu byly spíše pokračováním daného vývoje (51 % v roce 2020, 50 % v roce 2021), než že by šlo přímo o dopad pandemie a přijímaných opatření.

Ukazatel podílu náhrad zaměstnanců na přidané hodnotě je samozřejmě ovlivněný i strukturou, neboť se jedná o tzv. obecnou míru. Jeho vývoj je tudíž ovlivněný i změnou v odvětvové struktuře, k nárůstu může ceteris paribus dojít díky přesunu přidané hodnoty do odvětví, které má specifickou odvětvovou míru vyšší. Odvětvový vývoj pak stojí za pozornost. Vidíme kolísání v odvětví těžby a dobývání (NACE B), kde se podíl náhrad zaměstnanců postupně zvyšoval z 42 % v roce 2010 na 57 % v roce 2019, aby v roce 2020 vyskočil na 70 % a následně klesl na 61 %. V energetice (NACE D) pak ukazatel postupně roste z 13 % v roce

<sup>2</sup> Podrobněji např. Hronová a kol. (2019). Od výroby k bohatství. Praha, C. H. Beck.

2010 na 23 % v roce 2020, přičemž období pandemie tento růst dále akcelerovalo (28 % v roce 2021). Pozoruhodný je vývoj v informačních a komunikačních činnostech (postupný nárůst v letech 2012 až 2019 z 49 % na 54 %, výrazný nárůst na 72 % v roce 2020 a mírný pokles na 66 % v roce 2021). Odvětvím s nejvyšším podílem lidské práce je odvětví zdravotních a sociálních služeb; v pandemických letech rostla nejen již výše zmíněná hrubá přidaná hodnota, ale též výdělků zaměstnanců, k nimž se ještě vrátíme v dalších kapitolách. Podíl náhrad zaměstnanců zde postupně roste z 71 % v roce 2010 na 79 % v roce 2019, růst pak pokračuje i v období covid-19 (81 % v roce 2020 a 82 % v roce 2021).

Tabulka 1.5 Podíl náhrad zaměstnanců na hrubé přidané hodnotě, 2010-2021, odvětví ČR

|        | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|--------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Celkem | 0,45 | 0,46 | 0,47 | 0,47 | 0,46 | 0,45 | 0,46 | 0,48 | 0,49 | 0,49 | 0,51 | 0,50 |
| A      | 0,55 | 0,45 | 0,41 | 0,40 | 0,39 | 0,39 | 0,41 | 0,41 | 0,46 | 0,48 | 0,48 | 0,46 |
| B      | 0,42 | 0,42 | 0,47 | 0,56 | 0,51 | 0,52 | 0,57 | 0,53 | 0,50 | 0,57 | 0,70 | 0,61 |
| C      | 0,50 | 0,50 | 0,51 | 0,51 | 0,47 | 0,47 | 0,48 | 0,51 | 0,54 | 0,53 | 0,54 | 0,52 |
| D      | 0,13 | 0,15 | 0,15 | 0,15 | 0,16 | 0,16 | 0,17 | 0,18 | 0,22 | 0,23 | 0,24 | 0,28 |
| E      | 0,48 | 0,50 | 0,52 | 0,53 | 0,53 | 0,54 | 0,55 | 0,55 | 0,55 | 0,59 | 0,58 | 0,50 |
| F      | 0,42 | 0,44 | 0,47 | 0,45 | 0,43 | 0,42 | 0,43 | 0,42 | 0,42 | 0,42 | 0,43 | 0,42 |
| G      | 0,54 | 0,55 | 0,55 | 0,56 | 0,54 | 0,51 | 0,52 | 0,51 | 0,53 | 0,54 | 0,55 | 0,57 |
| H      | 0,48 | 0,50 | 0,50 | 0,50 | 0,49 | 0,49 | 0,49 | 0,51 | 0,53 | 0,54 | 0,55 | 0,52 |
| I      | 0,42 | 0,42 | 0,49 | 0,49 | 0,50 | 0,51 | 0,51 | 0,50 | 0,53 | 0,54 | 0,72 | 0,66 |
| J      | 0,41 | 0,40 | 0,42 | 0,43 | 0,43 | 0,42 | 0,43 | 0,44 | 0,43 | 0,41 | 0,42 | 0,42 |
| K      | 0,32 | 0,34 | 0,37 | 0,35 | 0,37 | 0,35 | 0,36 | 0,36 | 0,34 | 0,36 | 0,36 | 0,33 |
| L      | 0,06 | 0,06 | 0,07 | 0,07 | 0,07 | 0,07 | 0,06 | 0,07 | 0,06 | 0,06 | 0,06 | 0,07 |
| M      | 0,53 | 0,52 | 0,50 | 0,50 | 0,50 | 0,49 | 0,50 | 0,51 | 0,53 | 0,52 | 0,53 | 0,53 |
| N      | 0,53 | 0,57 | 0,59 | 0,57 | 0,57 | 0,57 | 0,57 | 0,56 | 0,56 | 0,57 | 0,65 | 0,69 |
| O      | 0,64 | 0,62 | 0,62 | 0,63 | 0,63 | 0,64 | 0,66 | 0,68 | 0,70 | 0,71 | 0,71 | 0,70 |
| P      | 0,71 | 0,71 | 0,72 | 0,71 | 0,71 | 0,70 | 0,71 | 0,72 | 0,74 | 0,76 | 0,78 | 0,80 |
| Q      | 0,71 | 0,73 | 0,73 | 0,73 | 0,73 | 0,74 | 0,75 | 0,78 | 0,80 | 0,79 | 0,81 | 0,82 |
| R      | 0,48 | 0,44 | 0,50 | 0,51 | 0,50 | 0,49 | 0,49 | 0,51 | 0,53 | 0,50 | 0,48 | 0,50 |
| S      | 0,37 | 0,34 | 0,39 | 0,41 | 0,42 | 0,41 | 0,41 | 0,40 | 0,44 | 0,45 | 0,45 | 0,47 |
| T      | 0,63 | 0,78 | 0,68 | 0,71 | 0,70 | 1,00 | 1,00 | 1,00 | 1,00 | 0,99 | 0,99 | 0,99 |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Pozn: A Zemědělství, lesnictví a rybářství, B Těžba a dobývání, C Zpracovatelský průmysl, D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi, F Stavebnictví, G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, H Doprava a skladování, I Ubytování, stravování a pohostinství, J Informační a komunikační činnosti, K Peněžnictví a pojišťovnictví, L Činnosti v oblasti nemovitostí, M Profesní, vědecké a technické činnosti, N Administrativní a podpůrné činnosti, O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení, P Vzdělávání, Q Zdravotní a sociální péče, R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, S Ostatní činnosti, T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu.

Opět se můžeme podívat na podrobnější členění ve dvoumístném třídění klasifikace NACE (tabulka 1.6). Zde máme z důvodů zmíněných výše data pouze do roku 2020. Z prostorových důvodů neuvádíme delší časovou řadu a porovnáme pouze poslední předpandemický (2019) a první pandemický (2020) rok. Tentokrát budeme sledovat nejen zpracovatelský průmysl, ale všechna odvětví národního hospodářství. Výrazný nárůst vidíme v lesnictví a těžbě dřeva, v těžbě a úpravě černého a hnědého uhlí, ale třeba i v odvětvích administrativních,

kancelářských a jiných podpůrných činností. K interpretaci odvětvového vývoje v takto podrobném členění by bylo zapotřebí provést hlubší analýzu. Za nezbytné považujeme zmínit, že náhrady zaměstnancům neobsahují podporu z některých státních podpůrných programů (ošetřovné apod.), neboť ta se v národních účtech propisuje do jiných ukazatelů v rámci tzv. druhotného rozdělení.

Tabulka 1.6 Podíl náhrad zaměstnancům na hrubé přidané hodnotě, 2019 a 2020, odvětví ČR

|                                                                                                 | 2019 | 2020 |                                                                                                                                 | 2019 | 2020      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|-----------|
| CELKEM                                                                                          | 0,49 | 0,51 | 49 Pozemní a potrubní doprava                                                                                                   | 0,57 | 0,58      |
| 01 Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti                               | 0,48 | 0,47 | 50 Vodní doprava                                                                                                                | 0,68 | 0,79      |
| 02 Lesnictví a těžba dřeva                                                                      | 0,46 | 0,54 | 51 Letecká doprava                                                                                                              | 0,93 | -<br>1,84 |
| 03 Rybolov a akvakultura                                                                        | 0,71 | 0,74 | 52 Skladování a vedlejší činnosti v dopravě                                                                                     | 0,43 | 0,43      |
| 05 Těžba a úprava černého a hnědého uhlí                                                        | 0,64 | 0,86 | 53 Poštovní a kurýrní činnosti                                                                                                  | 0,99 | 0,87      |
| 06 Těžba ropy a zemního plynu                                                                   | 0,15 | 0,21 | 55 Ubytování                                                                                                                    | 0,54 | 0,76      |
| 07 Těžba a úprava rud                                                                           | 1,25 | 1,39 | 56 Stravování a pohostinství                                                                                                    | 0,54 | 0,70      |
| 08 Ostatní těžba a dobývání                                                                     | 0,41 | 0,46 | 58 Vydavatelské činnosti                                                                                                        | 0,36 | 0,35      |
| 09 Podpůrné činnosti při těžbě                                                                  | 0,82 | 0,85 | 59 Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů, pořizování zvukových nahrávek a hudební vydavatelské činnosti | 0,12 | 0,13      |
| 10 Výroba potravinářských výrobků                                                               | 0,64 | 0,59 | 60 Tvorba programů a vysílání                                                                                                   | 0,27 | 0,28      |
| 11 Výroba nápojů                                                                                | 0,32 | 0,34 | 61 Telekomunikační činnosti                                                                                                     | 0,31 | 0,31      |
| 12 Výroba tabákových výrobků                                                                    | 0,17 | 0,16 | 62 Činnosti v oblasti informačních technologií                                                                                  | 0,48 | 0,50      |
| 13 Výroba textilií                                                                              | 0,64 | 0,62 | 63 Informační činnosti                                                                                                          | 0,48 | 0,50      |
| 14 Výroba oděvů                                                                                 | 0,55 | 0,53 | 64 Finanční zprostředkování, kromě pojišťovnictví a penzijního financování                                                      | 0,36 | 0,35      |
| 15 Výroba usní a souvisejících výrobků                                                          | 0,72 | 0,69 | 65 Pojištění, zajištění a penzijní financování, kromě povinného sociálního zabezpečení                                          | 0,30 | 0,36      |
| 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku | 0,42 | 0,42 | 66 Ostatní finanční činnosti                                                                                                    | 0,48 | 0,40      |
| 17 Výroba papíru a výrobků z papíru                                                             | 0,46 | 0,46 | 68 Činnosti v oblasti nemovitostí                                                                                               | 0,06 | 0,06      |
| 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů                                                         | 0,55 | 0,52 | 69 Právní a účetnické činnosti                                                                                                  | 0,48 | 0,50      |
| 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů                                                 | 0,84 | 0,76 | 70 Činnosti vedení podniků; poradenství v oblasti řízení                                                                        | 0,71 | 0,71      |
| 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků                                               | 0,42 | 0,52 | 71 Architektonické a inženýrské činnosti; technické zkoušky a analýzy                                                           | 0,56 | 0,56      |
| 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků                        | 0,37 | 0,37 | 72 Výzkum a vývoj                                                                                                               | 0,54 | 0,55      |
| 22 Výroba pryžových a plastových výrobků                                                        | 0,54 | 0,52 | 73 Reklama a průzkum trhu                                                                                                       | 0,47 | 0,44      |
| 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků                                              | 0,53 | 0,52 | 74 Ostatní profesní, vědecké a technické činnosti                                                                               | 0,39 | 0,40      |

|                                                                               |      |      |                                                                                    |      |      |
|-------------------------------------------------------------------------------|------|------|------------------------------------------------------------------------------------|------|------|
| 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství                | 0,75 | 0,74 | 75 Veterinární činnosti                                                            | 0,47 | 0,49 |
| 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení  | 0,58 | 0,58 | 77 Činnosti v oblasti pronájmu a operativního leasingu                             | 0,23 | 0,24 |
| 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení           | 0,36 | 0,38 | 78 Činnosti související se zaměstnáním                                             | 0,57 | 0,82 |
| 27 Výroba elektrických zařízení                                               | 0,62 | 0,60 | 79 Činnosti cestovních agentur, kanceláří a jiné rezervační a související činnosti | 0,52 | 1,53 |
| 28 Výroba strojů a zařízení j. n.                                             | 0,66 | 0,69 | 80 Bezpečnostní a pátrací činnosti                                                 | 0,90 | 0,89 |
| 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů              | 0,47 | 0,49 | 81 Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny                              | 0,72 | 0,76 |
| 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení                          | 0,61 | 0,65 | 82 Administrativní, kancelářské a jiné podpůrné činnosti pro podnikání             | 0,63 | 0,71 |
| 31 Výroba nábytku                                                             | 0,58 | 0,59 | 84 Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení                           | 0,71 | 0,71 |
| 32 Ostatní zpracovatelský průmysl                                             | 0,60 | 0,58 | 85 Vzdělávání                                                                      | 0,76 | 0,78 |
| 33 Opravy a instalace strojů a zařízení                                       | 0,53 | 0,58 | 86 Zdravotní péče                                                                  | 0,77 | 0,79 |
| 35 Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu          | 0,23 | 0,24 | 87 Pobytové služby sociální péče                                                   | 0,88 | 0,90 |
| 36 Shromažďování, úprava a rozvod vody                                        | 0,55 | 0,54 | 88 Ambulantní nebo terénní sociální služby                                         | 0,87 | 0,90 |
| 37 Činnosti související s odpadními vodami                                    | 0,56 | 0,55 | 90 Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti                                             | 0,47 | 0,44 |
| 38 Shromažďování, sběr a odstraňování odpadů, úprava odpadů k dalšímu využití | 0,61 | 0,59 | 91 Činnosti knihoven, archivů, muzeí a jiných kulturních zařízení                  | 0,70 | 0,72 |
| 39 Sanace a jiné činnosti související s odpady                                | 0,88 | 0,97 | 92 Činnosti heren, kasin a sázkových kanceláří                                     | 0,33 | 0,29 |
| 41 Výstavba budov                                                             | 0,47 | 0,46 | 93 Sportovní, zábavní a rekreační činnosti                                         | 0,50 | 0,49 |
| 42 Inženýrské stavitelství                                                    | 0,69 | 0,71 | 94 Činnosti organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů   | 0,80 | 0,79 |
| 43 Specializované stavební činnosti                                           | 0,32 | 0,33 | 95 Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost           | 0,53 | 0,50 |
| 45 Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel                        | 0,55 | 0,59 | 96 Poskytování ostatních osobních služeb                                           | 0,19 | 0,21 |
| 46 Velkoobchod, kromě motorových vozidel                                      | 0,53 | 0,53 | 97 Činnosti domácností jako zaměstnavatelů domácího personálu                      | 0,99 | 0,99 |
| 47 Maloobchod, kromě motorových vozidel                                       | 0,55 | 0,57 |                                                                                    |      |      |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022



## 2. Zaměstnanost

V této kapitole popíšeme dopad pandemie covid-19 na zaměstnanost. V první části se podíváme na vývoj počtu pracovníků a jejich odvětvové struktury, v druhé části pak budeme konstruovat vybrané poměrové ukazatele, tak abychom lépe pochopili některé jevy, k nimž v oblasti zaměstnanosti docházelo. Půjde zejména o vztah mezi počtem zaměstnaných osob a počtem odpracovaných hodin.

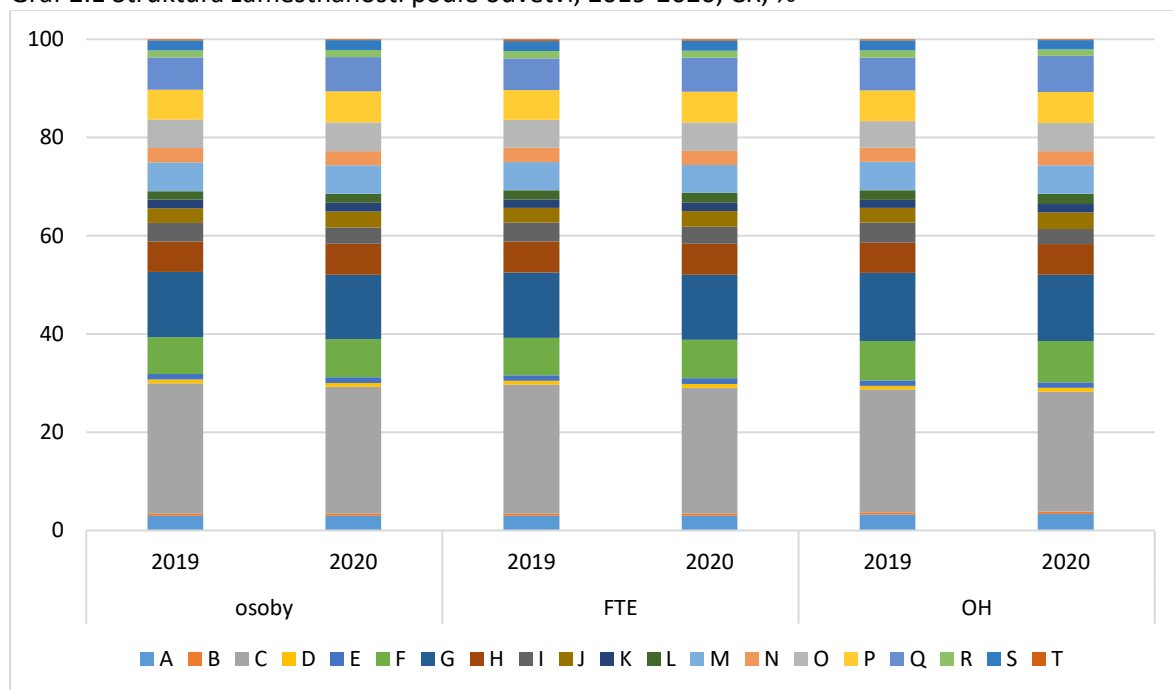
### 2.1 Vývoj počtu pracovníků v České republice

Vývoj zaměstnanosti sledujeme v grafu 2.1, resp. v podkladové přílohové tabulce P.4. Na první pohled vidíme odlišný vývoj ukazatelů vyjádřených v počtu osob, v přepočteném počtu osob (FTE) a v odpracovaných hodinách (OH). Na úrovni celého národního hospodářství došlo k poklesu zaměstnanosti o cca 90 tis. osob (-1,67 %), FTE o 1,73 % a k poklesu odpracovaných hodin o 6,2 %. Vidíme tedy, že podniky se snažily zaměstnance nepropouštět. Rozdíly ve vývoji vidíme i na úrovni jednotlivých odvětví: všimneme si poklesu zaměstnanosti v odvětví ubytování a stravování (NACE I) o 12,61 % (fyzické počty) a 12,90 % (FTE), přičemž počet odpracovaných hodin zde meziročně klesl o 28,78 %. K výraznému propadu došlo i v odvětví kulturních, zábavních a rekreačních činností (NACE R): osoby o 4,7 %, odpracované hodiny o 17,27 %. K devítiprocentnímu propadu počtu odpracovaných hodin se ještě přiblížila odvětví obchodu (NACE G) a zpracovatelský průmysl (NACE C).

V grafech 2.1 až 2.3 pak vidíme vývoj struktury zaměstnanosti, přičemž zvlášť sledujeme celkovou zaměstnanost (graf 2.1), zaměstnance (graf 2.2) a sebezaměstnané (graf 2.3). V návaznosti na výše uvedené pak vidíme pokles podílu zaměstnanosti v odvětvích, která byla protipandemickými opatřeními zasažena nejsilněji.

Meziroční vývoj zaměstnanosti v členění na zaměstnance a sebezaměstnané pak vidíme v přílohových tabulkách P.5 a P.6. Opět si všímáme rozdílného vývoje zaměstnanosti vyjádřené v počtech osob a v odpracovaných hodinách.

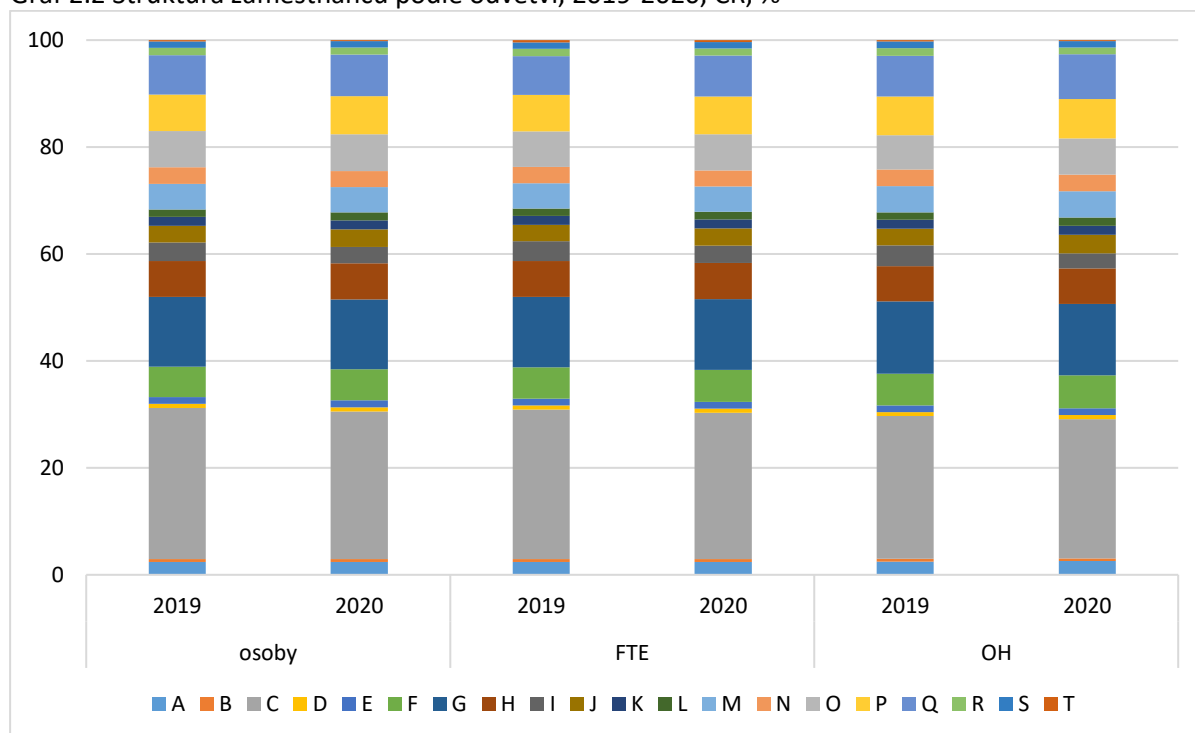
Graf 2.1 Struktura zaměstnanosti podle odvětví, 2019-2020, ČR, %



Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

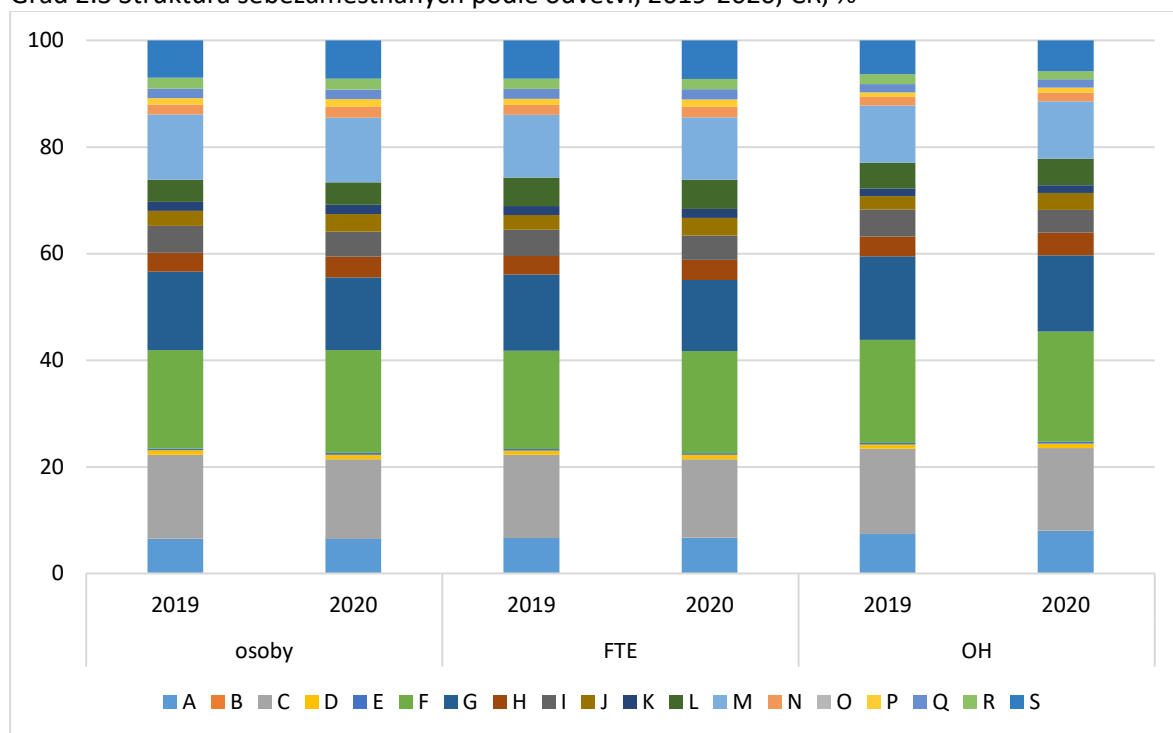
Pozn: A Zemědělství, lesnictví a rybářství, B Těžba a dobývání, C Zpracovatelský průmysl, D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, E Stavebnictví, F Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, H Doprava a skladování, I Ubytování, stravování a pohostinství, J Informační a komunikační činnosti, K Peněžnictví a pojišťovnictví, L Činnosti v oblasti nemovitostí, M Profesní, vědecké a technické činnosti, N Administrativní a podpůrné činnosti, O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení, P Vzdělávání, Q Zdravotní a sociální péče, R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, S Ostatní činnosti, T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu.

Graf 2.2 Struktura zaměstnanců podle odvětví, 2019-2020, ČR, %



Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Grad 2.3 Struktura sebezaměstnaných podle odvětví, 2019-2020, ČR, %



Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

## 2. 2 Poměrové ukazatele

V kapitole 2.1 jsme si ukázali, že vývoj vyjádřený počtem odpracovaných hodin (OH) je mnohem výraznější ve srovnání s počtem zaměstnaných osob (ať už fyzických počtů, nebo FTE). Podívejme se nyní na vztah těchto tří základních ukazatelů zaměstnanosti ve formě vývoje poměrových ukazatelů, přičemž srovnáváme poslední předpandemický a první pandemický rok. Nejprve spočteme tyto ukazatele v hrubším třídění dle jednomístné klasifikace CZ-NACE.

Vztah přepočteného počtu a fyzického počtu osob se mezi lety 2019 a 2020 nezměnil, ať už se díváme na celkovou zaměstnanost, zaměstnance či sebezaměstnané. Protipandemická opatření se tedy v prvním pandemickém roce nepropsala do změny průměrné výše úvazku zaměstnaného pracovníka, a to ani v odvětvích, která byla pandemií nejvíce zasažena (NACE I Ubytování, stravování a pohostinství a NACE R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti). Naopak k navýšení úvazků nedocházelo ani v odvětvích, která vlivem covidu rostla (NACE Q Zdravotní a sociální služby).

Zcela odlišný vývoj však vidíme, díváme-li se na poměr počtu odpracovaných hodin k počtu přepočtených osob. Tento poměr nám vlastně vyjadřuje průměrný počet skutečně odpracovaných hodin připadající na jeden pracovní úvazek.

Na úrovni národního hospodářství nás zaujme pokles průměrného počtu odpracovaných hodin z 1 820 hodin v roce 2019 na 1 738 hodin v roce 2020 (4,5 %). Průměrná zaměstnaná osoba v odvětví ubytování, stravování a pohostinství pak odpracovala o 348 hodin méně, což odpovídá poklesu o 18,2 %. Ve zpracovatelském průmyslu (NACE C) dochází k poklesu stejného ukazatele o 74 hodin (4,3 %).

Navzdory intuitivní představě o vysokém počtu přesčasových hodin v odvětví zdravotních a sociálních služeb (NACE Q) zde k nárůstu průměrného počtu odpracovaných hodin na jednoho přepočteného pracovníka nedošlo.

Tabulka 2.1 Poměrové ukazatele zaměstnanosti

|        | zaměstnanost |       |        |       | zaměstnanci |       |        |       | sebezaměstnaní |       |        |       |
|--------|--------------|-------|--------|-------|-------------|-------|--------|-------|----------------|-------|--------|-------|
|        | FTE/osoby    |       | OH/FTE |       | FTE/osoby   |       | OH/FTE |       | FTE/osoby      |       | OH/FTE |       |
|        | 2019         | 2020  | 2019   | 2020  | 2019        | 2020  | 2019   | 2020  | 2019           | 2020  | 2019   | 2020  |
| CELKEM | 98,1         | 98,0  | 1,820  | 1,738 | 98,2        | 98,1  | 1,779  | 1,708 | 97,6           | 97,6  | 2,077  | 1,922 |
| A      | 98,8         | 98,8  | 1,987  | 1,965 | 98,3        | 98,2  | 1,841  | 1,822 | 99,9           | 99,9  | 2,316  | 2,285 |
| B      | 96,8         | 96,8  | 1,625  | 1,551 | 96,8        | 96,8  | 1,623  | 1,548 | 93,7           | 93,8  | 2,075  | 2,109 |
| C      | 97,1         | 97,2  | 1,736  | 1,661 | 97,2        | 97,2  | 1,701  | 1,629 | 96,5           | 96,7  | 2,131  | 2,028 |
| D      | 96,4         | 96,4  | 1,751  | 1,690 | 96,8        | 96,8  | 1,710  | 1,637 | 94,0           | 94,3  | 2,000  | 2,000 |
| E      | 97,1         | 97,1  | 1,767  | 1,695 | 97,2        | 97,2  | 1,753  | 1,678 | 94,0           | 94,3  | 2,155  | 2,155 |
| F      | 99,8         | 99,5  | 1,919  | 1,862 | 101,0       | 100,8 | 1,791  | 1,753 | 97,4           | 97,1  | 2,174  | 2,074 |
| G      | 98,6         | 98,6  | 1,899  | 1,775 | 99,2        | 99,1  | 1,833  | 1,729 | 94,9           | 95,1  | 2,282  | 2,061 |
| H      | 98,6         | 98,5  | 1,778  | 1,714 | 98,8        | 98,8  | 1,743  | 1,673 | 95,7           | 95,6  | 2,193  | 2,166 |
| I      | 101,5        | 101,1 | 1,912  | 1,564 | 103,0       | 102,6 | 1,862  | 1,511 | 95,0           | 95,2  | 2,149  | 1,795 |
| J      | 97,3         | 97,3  | 1,828  | 1,827 | 97,5        | 97,5  | 1,820  | 1,824 | 96,5           | 96,2  | 1,881  | 1,844 |
| K      | 96,6         | 96,6  | 1,772  | 1,695 | 96,8        | 96,8  | 1,763  | 1,696 | 95,4           | 95,5  | 1,829  | 1,686 |
| L      | 106,8        | 106,6 | 1,842  | 1,790 | 97,5        | 97,5  | 1,827  | 1,820 | 125,6          | 126,0 | 1,867  | 1,740 |
| M      | 96,5         | 96,6  | 1,846  | 1,775 | 97,5        | 97,5  | 1,827  | 1,779 | 94,1           | 94,4  | 1,895  | 1,764 |
| N      | 97,3         | 97,3  | 1,797  | 1,757 | 97,5        | 97,5  | 1,796  | 1,775 | 95,0           | 95,1  | 1,808  | 1,595 |
| O      | 96,8         | 96,8  | 1,728  | 1,711 | 96,8        | 96,8  | 1,728  | 1,711 | (n/a)          | (n/a) | (n/a)  | (n/a) |
| P      | 96,9         | 97,0  | 1,893  | 1,764 | 96,9        | 96,9  | 1,904  | 1,779 | 98,4           | 98,1  | 1,492  | 1,299 |
| Q      | 97,3         | 97,3  | 1,854  | 1,847 | 97,2        | 97,2  | 1,857  | 1,856 | 98,5           | 98,1  | 1,774  | 1,619 |
| R      | 96,7         | 96,7  | 1,863  | 1,617 | 97,3        | 97,3  | 1,845  | 1,652 | 94,3           | 94,5  | 1,941  | 1,472 |
| S      | 98,9         | 98,4  | 1,863  | 1,616 | 98,3        | 98,3  | 1,880  | 1,693 | 99,5           | 98,4  | 1,844  | 1,537 |
| T      | 170,7        | 174,4 | 1,010  | 0,999 | 170,7       | 174,4 | 1,010  | 0,999 | (n/a)          | (n/a) | (n/a)  | (n/a) |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Pozn: A Zemědělství, lesnictví a rybářství, B Těžba a dobývání, C Zpracovatelský průmysl, D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi, F Stavebnictví, G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, H Doprava a skladování, I Ubytování, stravování a pohostinství, J Informační a komunikační činnosti, K Peněžnictví a pojišťovnictví, L Činnosti v oblasti nemovitostí, M Profesionální, vědecké a technické činnosti, N Administrativní a podpůrné činnosti, O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení, P Vzdělávání, Q Zdravotní a sociální péče, R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, S Ostatní činnosti, T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu.

Opět budeme podrobněji sledovat zpracovatelský průmysl (NACE C) a jeho jednotlivá odvětví ve dvoumístném třídění klasifikace CZ-NACE, v členění na celkovou zaměstnanost, zaměstnance a sebezaměstnané (tabulky 2.2a, 2.2.b, 2.2c). Vztah mezi počtem fyzických osob a přepočtených osob se v žádném z odvětví zpracovatelského průmyslu výrazněji nezměnil. Změny naopak vidíme v průměrném počtu odpracovaných hodin na pracovníka. Zde nás zaujme, že se prakticky neliší vývoj mezi jednotlivými odvětvími zpracovatelského průmyslu, uvedený v posledním sloupci tabulek 2.2a až 2.2c. To platí jak pro celkovou zaměstnanost a pro zaměstnance, nikoli však pro osoby sebezaměstnané.

Tabulka 2.2a Poměrové ukazatele zpracovatelského průmyslu

|                                                                                                 | zaměstnanost |       |        |       | Meziroční<br>vývoj (%) |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|-------|--------|-------|------------------------|
|                                                                                                 | FTE/osoby    |       | OH/FTE |       | OH/FTE                 |
|                                                                                                 | 2019         | 2020  | 2019   | 2020  |                        |
| 10 Výroba potravinářských výrobků                                                               | 97,5         | 97,5  | 1,816  | 1,737 | -4,35                  |
| 11 Výroba nápojů                                                                                | 100,5        | 100,3 | 1,836  | 1,752 | -4,58                  |
| 12 Výroba tabákových výrobků                                                                    | 97,6         | 98,3  | 1,667  | 1,591 | -4,56                  |
| 13 Výroba textilií                                                                              | 97,3         | 97,3  | 1,689  | 1,616 | -4,32                  |
| 14 Výroba oděvů                                                                                 | 97,3         | 97,4  | 1,919  | 1,833 | -4,48                  |
| 15 Výroba usní a souvisejících výrobků                                                          | 97,6         | 97,5  | 1,717  | 1,645 | -4,19                  |
| 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku | 97,0         | 97,0  | 1,872  | 1,786 | -4,59                  |
| 17 Výroba papíru a výrobků z papíru                                                             | 97,2         | 97,2  | 1,716  | 1,642 | -4,31                  |
| 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů                                                         | 96,7         | 96,8  | 1,820  | 1,738 | -4,51                  |
| 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů                                                 | 96,8         | 96,8  | 1,592  | 1,523 | -4,33                  |
| 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků                                               | 97,0         | 97,1  | 1,701  | 1,628 | -4,29                  |
| 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků                        | 104,0        | 103,2 | 1,729  | 1,645 | -4,86                  |
| 22 Výroba pryžových a plastových výrobků                                                        | 97,1         | 97,1  | 1,730  | 1,656 | -4,28                  |
| 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků                                              | 97,0         | 97,0  | 1,718  | 1,644 | -4,31                  |
| 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárnictví                                  | 96,9         | 96,9  | 1,632  | 1,562 | -4,29                  |
| 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení                    | 97,0         | 97,0  | 1,780  | 1,702 | -4,38                  |
| 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení                             | 97,0         | 97,1  | 1,699  | 1,626 | -4,30                  |
| 27 Výroba elektrických zařízení                                                                 | 96,9         | 96,9  | 1,701  | 1,628 | -4,29                  |
| 28 Výroba strojů a zařízení j. n.                                                               | 97,1         | 97,1  | 1,737  | 1,662 | -4,32                  |
| 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů                                | 96,8         | 96,9  | 1,613  | 1,545 | -4,22                  |
| 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení                                            | 96,9         | 97,0  | 1,696  | 1,623 | -4,30                  |
| 31 Výroba nábytku                                                                               | 97,7         | 97,7  | 1,817  | 1,739 | -4,29                  |
| 32 Ostatní zpracovatelský průmysl                                                               | 96,8         | 96,9  | 1,764  | 1,685 | -4,48                  |
| 33 Opravy a instalace strojů a zařízení                                                         | 96,9         | 97,0  | 1,812  | 1,730 | -4,53                  |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Tabulka 2.2b Poměrové ukazatele zpracovatelského průmyslu

|                                                                                                 | zaměstnanci |      |        |       | Meziroční vývoj (%) |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|------|--------|-------|---------------------|
|                                                                                                 | FTE/osoby   |      | OH/FTE |       | OH/FTE              |
|                                                                                                 | 2019        | 2020 | 2019   | 2020  |                     |
| 10 Výroba potravinářských výrobků                                                               | 97,4        | 97,4 | 1,796  | 1,719 | -4,29               |
| 11 Výroba nápojů                                                                                | 97,2        | 97,2 | 1,775  | 1,700 | -4,23               |
| 12 Výroba tabákových výrobků                                                                    | 96,8        | 96,8 | 1,644  | 1,573 | -4,32               |
| 13 Výroba textilií                                                                              | 97,2        | 97,3 | 1,670  | 1,599 | -4,25               |
| 14 Výroba oděvů                                                                                 | 98,0        | 98,1 | 1,802  | 1,726 | -4,22               |
| 15 Výroba usní a souvisejících výrobků                                                          | 97,5        | 97,5 | 1,691  | 1,619 | -4,26               |
| 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku | 97,8        | 97,8 | 1,737  | 1,664 | -4,20               |
| 17 Výroba papíru a výrobků z papíru                                                             | 97,2        | 97,2 | 1,709  | 1,636 | -4,27               |
| 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů                                                         | 97,4        | 97,4 | 1,736  | 1,662 | -4,26               |
| 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů                                                 | 96,8        | 96,8 | 1,591  | 1,523 | -4,27               |
| 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků                                               | 97,1        | 97,1 | 1,691  | 1,619 | -4,26               |
| 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků                        | 96,9        | 96,9 | 1,643  | 1,573 | -4,26               |
| 22 Výroba pryžových a plastových výrobků                                                        | 97,1        | 97,2 | 1,725  | 1,651 | -4,29               |
| 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků                                              | 97,1        | 97,1 | 1,692  | 1,620 | -4,26               |
| 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárnictví                                  | 96,9        | 96,9 | 1,627  | 1,558 | -4,24               |
| 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení                    | 97,5        | 97,5 | 1,721  | 1,648 | -4,24               |
| 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení                             | 97,1        | 97,1 | 1,687  | 1,615 | -4,27               |
| 27 Výroba elektrických zařízení                                                                 | 97,0        | 97,0 | 1,679  | 1,608 | -4,23               |
| 28 Výroba strojů a zařízení j. n.                                                               | 97,1        | 97,1 | 1,732  | 1,658 | -4,27               |
| 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů                                | 96,8        | 96,9 | 1,612  | 1,544 | -4,22               |
| 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení                                            | 97,0        | 97,0 | 1,691  | 1,619 | -4,26               |
| 31 Výroba nábytku                                                                               | 98,1        | 98,1 | 1,723  | 1,650 | -4,24               |
| 32 Ostatní zpracovatelský průmysl                                                               | 97,3        | 97,3 | 1,701  | 1,629 | -4,23               |
| 33 Opravy a instalace strojů a zařízení                                                         | 97,5        | 97,5 | 1,747  | 1,673 | -4,24               |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Tabulka 2.2c Poměrové ukazatele zpracovatelského průmyslu

|                                                                                                 | sebezaměstnaní |       |        |       | Meziroční<br>vývoj (%) |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-------|--------|-------|------------------------|
|                                                                                                 | FTE/osoby      |       | OH/FTE |       | OH/FTE                 |
|                                                                                                 | 2019           | 2020  | 2019   | 2020  |                        |
| 10 Výroba potravinářských výrobků                                                               | 100,3          | 100,4 | 2,149  | 1,795 | -16,47                 |
| 11 Výroba nápojů                                                                                | 120,2          | 120,4 | 1,881  | 1,844 | -1,97                  |
| 12 Výroba tabákových výrobků                                                                    | 117,6          | 156,3 | 1,829  | 1,686 | -7,82                  |
| 13 Výroba textilií                                                                              | 97,7           | 97,7  | 1,867  | 1,740 | -6,80                  |
| 14 Výroba oděvů                                                                                 | 96,1           | 96,2  | 1,895  | 1,764 | -6,91                  |
| 15 Výroba usní a souvisejících výrobků                                                          | 98,1           | 97,9  | 1,808  | 1,595 | -11,78                 |
| 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku | 95,4           | 95,5  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 17 Výroba papíru a výrobků z papíru                                                             | 94,1           | 94,1  | 1,492  | 1,299 | -12,94                 |
| 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů                                                         | 94,0           | 94,2  | 1,774  | 1,619 | -8,74                  |
| 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů                                                 | 100,0          | 100,0 | 1,941  | 1,472 | -24,16                 |
| 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků                                               | 94,0           | 94,3  | 1,844  | 1,537 | -16,65                 |
| 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků                        | 158,6          | 157,8 | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 22 Výroba pryžových a plastových výrobků                                                        | 94,0           | 94,3  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků                                              | 95,0           | 95,2  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárnictví                                  | 94,0           | 94,3  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení                    | 94,0           | 94,3  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení                             | 94,0           | 94,2  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 27 Výroba elektrických zařízení                                                                 | 94,0           | 94,2  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 28 Výroba strojů a zařízení j. n.                                                               | 94,0           | 94,2  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů                                | 94,1           | 94,5  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení                                            | 94,1           | 94,3  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 31 Výroba nábytku                                                                               | 96,5           | 96,6  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 32 Ostatní zpracovatelský průmysl                                                               | 94,2           | 94,5  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |
| 33 Opravy a instalace strojů a zařízení                                                         | 94,5           | 94,7  | (n/a)  | (n/a) | (n/a)                  |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Tabulka 2.3 zachycuje vývoj podílu sebezaměstnaných na celkové zaměstnanosti mezi lety 2019 a 2020. Opět jej vyjadřujeme jak v počtu osob, počtu přepočtených osob (FTE) a počtu odpracovaných hodin (OH). Na úrovni národního hospodářství podíl sebezaměstnaných velmi mírně vzrostl v počtech osob a FTE a mírně klesl při vyjádření v odpracovaných hodinách. Sebezaměstnaní tedy snížili počet odpracovaných hodin na osobu, což je nejspíš ovlivněné i odvětvovou strukturou a podílem sebezaměstnanosti v jednotlivých odvětvích. Podíl sebezaměstnanosti vzrostl jak v odvětvích negativně zasažených pandemií (NACE I Ubytování a stravování), tak například v odvětví informačních a komunikačních technologií (NACE J).

Tabulka 2.3 Podíl sebezaměstnaných na celkové zaměstnanosti

|        | osoby |       | FTE   |       | OH    |       |
|--------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
|        | 2019  | 2020  | 2019  | 2020  | 2019  | 2020  |
| CELKEM | 13,85 | 13,92 | 13,78 | 13,86 | 15,72 | 15,33 |
| A      | 30,48 | 30,56 | 30,83 | 30,93 | 35,93 | 35,95 |
| B      | 0,52  | 0,59  | 0,50  | 0,57  | 0,64  | 0,77  |
| C      | 8,23  | 8,01  | 8,18  | 7,97  | 10,03 | 9,73  |
| D      | 14,50 | 14,77 | 14,14 | 14,43 | 16,15 | 17,09 |
| E      | 3,78  | 3,73  | 3,66  | 3,62  | 4,46  | 4,61  |
| F      | 34,21 | 34,75 | 33,39 | 33,90 | 37,82 | 37,77 |
| G      | 15,37 | 14,47 | 14,79 | 13,97 | 17,78 | 16,21 |
| H      | 7,92  | 8,58  | 7,69  | 8,33  | 9,49  | 10,52 |
| I      | 18,61 | 19,64 | 17,41 | 18,48 | 19,57 | 21,22 |
| J      | 12,95 | 14,20 | 12,84 | 14,05 | 13,22 | 14,18 |
| K      | 13,67 | 13,80 | 13,50 | 13,64 | 13,94 | 13,57 |
| L      | 32,87 | 31,74 | 38,67 | 37,52 | 39,19 | 36,47 |
| M      | 29,06 | 29,21 | 28,35 | 28,54 | 29,10 | 28,37 |
| N      | 8,98  | 10,04 | 8,77  | 9,81  | 8,82  | 8,90  |
| O      | (n/a) | (n/a) | (n/a) | (n/a) | (n/a) | (n/a) |
| P      | 2,66  | 3,05  | 2,70  | 3,08  | 2,13  | 2,27  |
| Q      | 3,78  | 3,72  | 3,83  | 3,75  | 3,67  | 3,29  |
| R      | 19,28 | 19,60 | 18,80 | 19,16 | 19,58 | 17,44 |
| S      | 48,31 | 49,16 | 48,62 | 49,18 | 48,14 | 46,77 |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Pozn: A Zemědělství, lesnictví a rybářství, B Těžba a dobývání, C Zpracovatelský průmysl, D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi, F Stavebnictví, G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, H Doprava a skladování, I Ubytování, stravování a pohostinství, J Informační a komunikační činnosti, K Peněžnictví a pojišťovnictví, L Činnosti v oblasti nemovitostí, M Profesní, vědecké a technické činnosti, N Administrativní a podpůrné činnosti, O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení, P Vzdělávání, Q Zdravotní a sociální péče, R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, S Ostatní činnosti, T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu.

Tabulka 2.4 podrobněji zachycuje vývoj zpracovatelského průmyslu ve všech třech klíčových ukazatelích. Zde vidíme pokles podílu sebezaměstnaných v nápojovém průmyslu ve farmaceutickém průmyslu. Automobilový průmysl, který je nejvýznamnější součástí zpracovatelského průmyslu, dlouhodobě vykazuje velmi nízký podíl sebezaměstnaných na úrovni kolem zanedbatelných 0,15 %.



Tabulka 2.4 Poměrové ukazatele zpracovatelského průmyslu

|                                                                                                 | osoby |       | FTE   |       | OH    |       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
|                                                                                                 | 2019  | 2020  | 2019  | 2020  | 2019  | 2020  |
| 10 Výroba potravinářských výrobků                                                               | 5,83  | 5,60  | 5,99  | 5,76  | 7,03  | 6,72  |
| 11 Výroba nápojů                                                                                | 14,31 | 13,30 | 17,12 | 15,96 | 19,87 | 18,48 |
| 12 Výroba tabákových výrobků                                                                    | 3,85  | 2,49  | 4,64  | 3,96  | 5,94  | 5,03  |
| 13 Výroba textilií                                                                              | 4,18  | 4,04  | 4,19  | 4,06  | 5,29  | 5,09  |
| 14 Výroba oděvů                                                                                 | 35,97 | 35,98 | 35,51 | 35,54 | 39,43 | 39,32 |
| 15 Výroba usní a souvisejících výrobků                                                          | 5,92  | 6,27  | 5,95  | 6,29  | 7,39  | 7,76  |
| 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku | 34,73 | 34,13 | 34,15 | 33,59 | 38,88 | 38,14 |
| 17 Výroba papíru a výrobků z papíru                                                             | 1,77  | 1,68  | 1,71  | 1,63  | 2,13  | 2,01  |
| 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů                                                         | 21,85 | 21,34 | 21,25 | 20,79 | 24,88 | 24,26 |
| 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů                                                 | 0,09  | 0,09  | 0,09  | 0,09  | 0,12  | 0,12  |
| 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků                                               | 2,23  | 2,09  | 2,16  | 2,03  | 2,70  | 2,53  |
| 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků                        | 11,53 | 10,40 | 17,59 | 15,89 | 21,68 | 19,59 |
| 22 Výroba pryžových a plastových výrobků                                                        | 1,30  | 1,29  | 1,26  | 1,25  | 1,55  | 1,54  |
| 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků                                              | 6,00  | 5,97  | 5,88  | 5,86  | 7,30  | 7,23  |
| 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství                                  | 0,97  | 0,94  | 0,94  | 0,91  | 1,23  | 1,18  |
| 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení                    | 14,89 | 14,72 | 14,44 | 14,30 | 17,28 | 17,03 |
| 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení                             | 2,72  | 2,54  | 2,64  | 2,46  | 3,31  | 3,07  |
| 27 Výroba elektrických zařízení                                                                 | 5,04  | 4,99  | 4,89  | 4,86  | 6,12  | 6,05  |
| 28 Výroba strojů a zařízení j. n.                                                               | 1,16  | 1,12  | 1,12  | 1,09  | 1,38  | 1,33  |
| 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů                                | 0,15  | 0,15  | 0,15  | 0,14  | 0,20  | 0,19  |
| 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení                                            | 0,99  | 0,94  | 0,96  | 0,92  | 1,21  | 1,14  |
| 31 Výroba nábytku                                                                               | 23,37 | 23,95 | 23,09 | 23,67 | 27,07 | 27,60 |
| 32 Ostatní zpracovatelský průmysl                                                               | 14,93 | 14,44 | 14,53 | 14,07 | 17,55 | 16,94 |
| 33 Opravy a instalace strojů a zařízení                                                         | 17,52 | 16,55 | 17,07 | 16,15 | 20,07 | 18,94 |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

### 3. Produktivita

Ve třetí kapitole představíme dopady pandemie covid-19 na vývoj produktivity. Data máme pouze do roku 2020, srovnáváme tedy stejně jako v předchozích případech poslední rok před pandemií a první rok pandemie. Začneme produktivitou práce a následně se přesuneme k souhrnné produktivitě faktorů.

#### 3.1 Produktivita práce

Vzhledem k výrazně odlišnému vývoji zaměstnanosti vyjádřené v počtu zaměstnaných osob a odpracovaných hodinách i produktivitu práce budeme počítat zvlášť, jednak jako produktivitu práce na pracovníka a dále produktivitu práce na odpracovanou hodinu. Výsledky v členění dle jednomístného třídění klasifikace CZ-NACE sledujeme v tabulce 3.1.

Celková produktivita práce vzrostla o 0,64 % v odpracovaných hodinách a klesla o 3,93 % při vyjádření dle přepočtených úvazků (FTE). Vývoj byl přitom výrazně nerovnoměrný v jednotlivých odvětvích dle NACE. V hodinovém vyjádření produktivita práce nejvýrazněji klesla v odvětvích energetiky (19,2 %), ubytování, stravování a pohostinství (17,8 %) a administrativních a podpůrných činnostech (13,1 %), vzrostla naopak u kulturních, zábavních a rekreačních činnostech (+35,6 %). Při vyjádření produktivity na plné pracovní úvazky vidíme vývoj zcela odlišný. Všimneme si poklesu jak v silně zasažených odvětvích (ubytování a stravování o 33 %, administrativní činnosti o 15 %, doprava a skladování o 12 %), tak ale i v odvětví, které dopadem pandemie primárně dotčeno nebylo (informační a komunikační služby, pokles o 3,30 %). Zpracovatelský průmysl zaznamenal snížení produktivity práce ve FTE o 3,8 %, což je nižší snížení oproti poklesu hrubé přidané hodnoty (7,9 %, viz tab. P.2a).

Největší rozdíl mezi změnou produktivity v OH a v FTE vidíme u odvětví ubytování a stravování. Jde o důsledek skutečnosti, že v tomto období došlo k rychlejšímu propadu odpracovaných hodinách oproti přepočtenému počtu osob (viz tabulku P.4).

Porovnáme-li vývoj přidané hodnoty, vývoj zaměstnanosti a vývoj produktivity práce, vidíme, že propad výrobní činnosti se mnohem více propasal do produktivity práce než do vývoje zaměstnanosti. Například v odvětví ubytování, stravování a pohostinství (NACE I) došlo v roce 2020 k poklesu hrubé přidané hodnoty o 41,5 % (tab. P.2a), ale k poklesu zaměstnanosti ve FTE pouze o 12,9 %. Na podrobnější analýzu dopadu bude třeba vyčkat dat o zaměstnanosti za rok 2021, která v době přípravy této studie nejsou k dispozici.

Tabulka 3.1 Produktivita práce na odpracovanou hodinu a na FTE, odvětví ČR, Kč a %

|        | OH    |       |        | FTE       |           |        |
|--------|-------|-------|--------|-----------|-----------|--------|
|        | 2019  | 2020  | 20/19  | 2019      | 2020      | 20/19  |
| CELKEM | 493   | 496   | 0,64   | 897 711   | 862 426   | -3,93  |
| A      | 359   | 388   | 8,16   | 712 622   | 762 238   | 6,96   |
| B      | 574   | 521   | -9,27  | 932 752   | 807 569   | -13,42 |
| C      | 552   | 556   | 0,56   | 959 315   | 922 617   | -3,83  |
| D      | 1 656 | 1 339 | -19,17 | 2 900 426 | 2 262 250 | -22,00 |
| E      | 435   | 437   | 0,44   | 768 822   | 740 732   | -3,65  |
| F      | 290   | 270   | -7,01  | 556 832   | 502 410   | -9,77  |
| G      | 394   | 400   | 1,64   | 748 014   | 710 685   | -4,99  |
| H      | 492   | 450   | -8,67  | 875 337   | 770 758   | -11,95 |
| I      | 211   | 173   | -17,81 | 403 484   | 271 148   | -32,80 |
| J      | 1 030 | 996   | -3,24  | 1 882 149 | 1 820 073 | -3,30  |
| K      | 1 468 | 1 590 | 8,31   | 2 600 219 | 2 694 188 | 3,61   |
| L      | 2 009 | 1 959 | -2,47  | 3 700 908 | 3 507 806 | -5,22  |
| M      | 453   | 467   | 3,14   | 835 377   | 828 283   | -0,85  |
| N      | 321   | 279   | -13,05 | 576 988   | 490 585   | -14,97 |
| O      | 492   | 500   | 1,61   | 849 996   | 855 404   | 0,64   |
| P      | 315   | 334   | 5,95   | 596 995   | 589 214   | -1,30  |
| Q      | 309   | 306   | -0,82  | 572 604   | 566 041   | -1,15  |
| R      | 421   | 571   | 35,64  | 784 382   | 923 583   | 17,75  |
| S      | 213   | 228   | 7,36   | 396 151   | 369 120   | -6,82  |
| T      | 261   | 258   | -0,92  | 263 234   | 257 867   | -2,04  |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Pozn: A Zemědělství, lesnictví a rybářství, B Těžba a dobývání, C Zpracovatelský průmysl, D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi, F Stavebnictví, G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, H Doprava a skladování, I Ubytování, stravování a pohostinství, J Informační a komunikační činnosti, K Peněžnictví a pojišťovnictví, L Činnosti v oblasti nemovitostí, M Profesní, vědecké a technické činnosti, N Administrativní a podpůrné činnosti, O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení, P Vzdělávání, Q Zdravotní a sociální péče, R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, S Ostatní činnosti, T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu.

Tabulka 3.2 přináší vývoj produktivity práce v odpracovaných hodinách a v přepočteném počtu osob v jednotlivých odvětvích zpracovatelského průmyslu. Připomeňme, že průměrný pokles produktivity práce na celý zpracovatelský průmysl ve FTE byl 3,83 %, v odpracovaných hodinách produktivita práce o 0,56 % vzrostla (viz tabulku 3.1).

Všimneme si poklesu produktivity práce (v OH i v FTE) v nápojovém a tabákovém průmyslu, růstu produktivity ve farmaceutickém průmyslu a zejména významného poklesu v průmyslu automobilovém (o 7,97 % na odpracovanou hodinu a o 11,89 % na FTE). Tato část zpracovatelského průmyslu přitom patří k nejvýznamnějším.

Tabulka 3.2 Produktivita práce na odpracovanou hodinu a na FTE, zpracovatelský průmysl, Kč a %

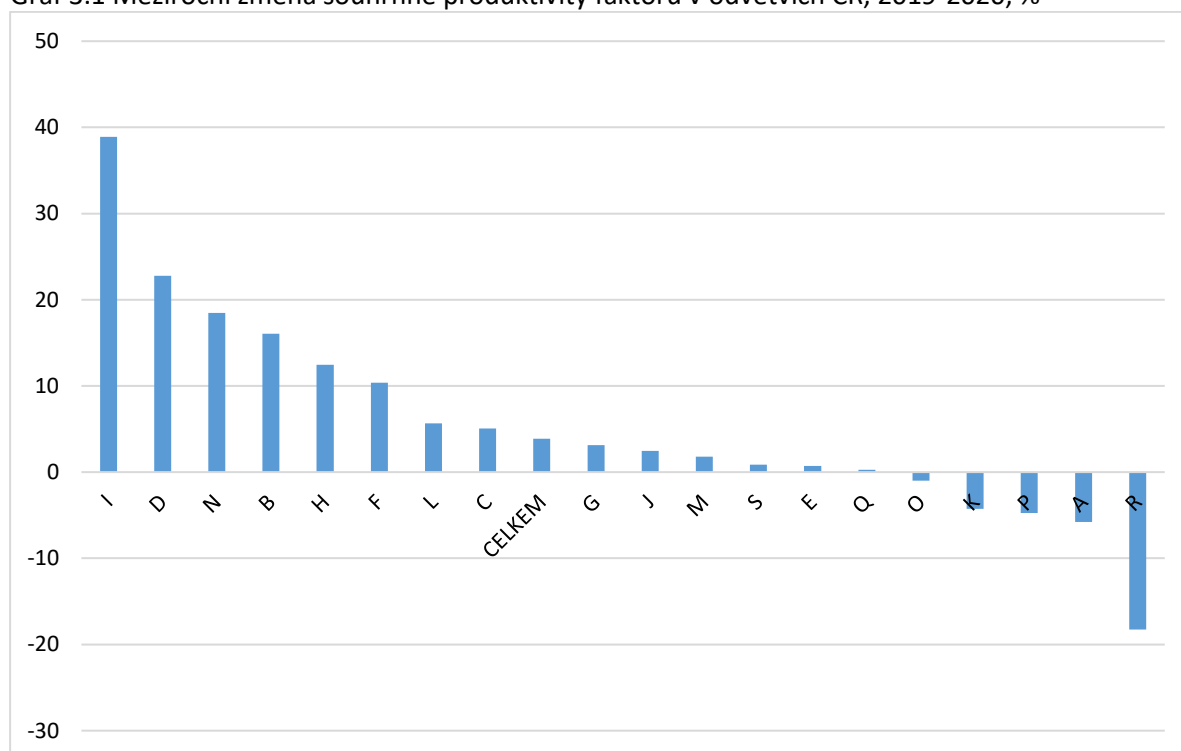
|                                                                                                 | OH    |       |        | FTE       |           |        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|--------|-----------|-----------|--------|
|                                                                                                 | 2019  | 2020  | 20/19  | 2019      | 2020      | 20/19  |
| 10 Výroba potravinářských výrobků                                                               | 348   | 362   | 3,87   | 632197    | 628154    | -0,64  |
| 11 Výroba nápojů                                                                                | 859   | 814   | -5,17  | 1 576 913 | 1 427 054 | -9,50  |
| 12 Výroba tabákových výrobků                                                                    | 2 761 | 2 544 | -7,87  | 4 601 701 | 4 047 544 | -12,04 |
| 13 Výroba textilií                                                                              | 356   | 370   | 3,97   | 600 604   | 597 492   | -0,52  |
| 14 Výroba oděvů                                                                                 | 166   | 172   | 3,62   | 317 705   | 314 483   | -1,01  |
| 15 Výroba usní a souvisejících výrobků                                                          | 241   | 248   | 3,05   | 413 665   | 408 287   | -1,30  |
| 16 Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku | 220   | 239   | 8,95   | 410 896   | 427 157   | 3,96   |
| 17 Výroba papíru a výrobků z papíru                                                             | 595   | 699   | 17,46  | 1 021 099 | 1 147 960 | 12,42  |
| 18 Tisk a rozmnožování nahraných nosičů                                                         | 347   | 386   | 11,08  | 631 870   | 670 428   | 6,10   |
| 19 Výroba koksu a rafinovaných ropných produktů                                                 | 204   | 744   | 264,92 | 324 424   | 1 133 040 | 249,25 |
| 20 Výroba chemických látek a chemických přípravků                                               | 1 026 | 1 328 | 29,38  | 1 745 246 | 2 160 934 | 23,82  |
| 21 Výroba základních farmaceutických výrobků a farmaceutických přípravků                        | 879   | 937   | 6,64   | 1 519 423 | 1 542 268 | 1,50   |
| 22 Výroba pryžových a plastových výrobků                                                        | 621   | 607   | -2,35  | 1 074 602 | 1 004 654 | -6,51  |
| 23 Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků                                              | 547   | 579   | 5,81   | 939 317   | 951 108   | 1,26   |
| 24 Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství                                  | 463   | 630   | 36,17  | 755 088   | 984 345   | 30,36  |
| 25 Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení                    | 392   | 394   | 0,45   | 697 468   | 669 918   | -3,95  |
| 26 Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení                             | 1 113 | 1 027 | -7,74  | 1 891 216 | 1 669 653 | -11,72 |
| 27 Výroba elektrických zařízení                                                                 | 535   | 538   | 0,55   | 909 973   | 875 703   | -3,77  |
| 28 Výroba strojů a zařízení j. n.                                                               | 487   | 443   | -9,02  | 845 449   | 736 398   | -12,90 |
| 29 Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů                                | 949   | 873   | -7,97  | 1 530 621 | 1 348 662 | -11,89 |
| 30 Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení                                            | 545   | 553   | 1,46   | 923 494   | 896 975   | -2,87  |
| 31 Výroba nábytku                                                                               | 284   | 270   | -4,93  | 515673    | 469218    | -9,01  |
| 32 Ostatní zpracovatelský průmysl                                                               | 379   | 392   | 3,44   | 668 662   | 660 823   | -1,17  |
| 33 Opravy a instalace strojů a zařízení                                                         | 470   | 430   | -8,41  | 851 869   | 744 729   | -12,58 |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

### 3.2 Souhrnná produktivita faktorů

V grafu 3.1 vidíme meziroční změnu souhrnné produktivity faktorů v odvětvích ČR, vypočtenou pro rok 2020 indexní metodou rozkladu Cobb-Douglasovy produkční funkce s předpokladem konstantních výnosů z rozsahu. V důsledku velmi rozkolísaných hodnot přidané hodnoty, zaměstnanosti i stavů kapitálu je nutné výsledky považovat za spíše orientační a vyžadující hlubší analýzu.

Graf 3.1 Meziroční změna souhrnné produktivity faktorů v odvětvích ČR, 2019-2020, %



Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Pozn: A Zemědělství, lesnictví a rybářství, B Těžba a dobývání, C Zpracovatelský průmysl, D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi, F Stavebnictví, G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, H Doprava a skladování, I Ubytování, stravování a pohostinství, J Informační a komunikační činnosti, K Peněžnictví a pojišťovnictví, L Činnosti v oblasti nemovitostí, M Profesní, vědecké a technické činnosti, N Administrativní a podpůrné činnosti, O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení, P Vzdělávání, Q Zdravotní a sociální péče, R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti, S Ostatní činnosti, T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů a producentů pro vlastní potřebu.

## 4. Vývoj odměňování

V předchozích částech jsme se zabývali vývojem výsledků výrobní činnosti, zaměstnanosti, produktivity práce a podílem zaměstnanců na těchto výsledcích měřených pomocí podílu náhrad zaměstnancům na hrubé přidané hodnotě. Ve čtvrté kapitole se zjistíme, jakým způsobem se tento vývoj na makroúrovni promítl do mikroúrovně odměňování. S využitím výsledků získaných z Informačního systému o průměrném výdělku se podíváme, jak se pandemie covid-19 promítla do vývoje odměňování v členění podle socio-ekonomických charakteristik zaměstnanců, tedy podle věku a pohlaví (část 4.1), vzdělání (část 4.2), místa výkonu práce (4.3), vykonávané profese (4.4), státního občanství (4.5) a podle odvětví ekonomické činnosti (4.6). Vždy se podíváme na srovnání let 2014, 2019 a 2020, jimiž jsme se zabývali v loňské studii (Fischer, 2021) a nově přidáme rok 2021. Plasticky tak uvidíme srovnání vývoje v období 2014–2019, které odpovídá období poměrně silného ekonomického růstu, a vývoje v obdobích 2019–2020 a 2020–2021, které naopak spadá do času významných protipandemických omezení. Oproti studii z roku 2021 jsou upravena i některá historická data: buď v důsledku jejich zpětné revize, nebo z důvodu opravy drobných překlepů a chyb.

Ve statistice výdělků se tradičně rozlišují mzdová a platová sféra. Jednak kvůli odlišnému vývoji, druhak kvůli odlišnému způsobu zjišťování, kdy se ve mzdové sféře jedná o výběrové šetření, zatímco ve sféře platové, data získáváme šetřením plošným. Podrobnosti k metodice šetření lze snadno najít na webu Informačního systému o průměrném výdělku ([www.ispv.cz](http://www.ispv.cz)) nebo v některých z našich předchozích studií.

Upozorňujeme, že výdělková statistika dle ISPV (stejně jako podnikové výkaznictví ČSÚ) zásadně pracuje s hrubými výdělky. Do čísel uvedených v jednotlivých kapitolách tedy nijak nevstupuje výrazná změna systému zdanění příjmů fyzických osob (zrušení tzv. superhrubé mzdy), k němuž došlo počínaje rokem 2021.

### 4.1 Rozdíly podle věku a pohlaví

Tabulky 4.1 až 4.4 ukazují věkově-pohlavní strukturu výdělků v letech 2014, 2019, 2020 a 2021 ve mzdové sféře. Ve všech čtyřech sledovaných letech vidíme předstih výdělků mužů před výdělky žen. Pokud jde o věkovou strukturu, tak muži dosahují nejvyšších výdělků ve věkové skupině 40–49 let, zatímco ženy svého maxima dosahují o jednu věkovou skupinu dříve (30–39 let).

Tabulka 4.1 Průměrné výdělky ve mzdové sféře v roce 2014 podle pohlaví a věku, Kč

|               | <b>muži</b>   | <b>ženy</b>   | <b>celkem</b> |
|---------------|---------------|---------------|---------------|
| do 20 let     | 17 225        | 14 823        | 16 505        |
| 20 – 29 let   | 23 062        | 20 727        | 22 165        |
| 30 – 39 let   | 31 625        | 23 895        | 28 698        |
| 40 – 49 let   | 32 569        | 22 607        | 28 077        |
| 50 – 59 let   | 29 264        | 22 004        | 26 085        |
| 60 a více let | 29 469        | 24 324        | 28 218        |
| <b>CELKEM</b> | <b>29 693</b> | <b>22 545</b> | <b>26 804</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.2 Průměrné výdělky ve mzdové sféře v roce 2019 podle pohlaví a věku, Kč

|               | <b>muži</b>   | <b>ženy</b>   | <b>celkem</b> |
|---------------|---------------|---------------|---------------|
| do 20 let     | 23 444        | 21 126        | 22 520        |
| 20 – 29 let   | 32 444        | 28 580        | 30 930        |
| 30 – 39 let   | 41 030        | 32 582        | 37 955        |
| 40 – 49 let   | 43 248        | 31 670        | 38 084        |
| 50 – 59 let   | 38 628        | 29 434        | 34 570        |
| 60 a více let | 36 898        | 30 607        | 34 922        |
| <b>CELKEM</b> | <b>39 358</b> | <b>30 756</b> | <b>35 855</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.3 Průměrné výdělky ve mzdové sféře v roce 2020 podle pohlaví a věku, Kč

|               | <b>muži</b>   | <b>ženy</b>   | <b>celkem</b> |
|---------------|---------------|---------------|---------------|
| do 20 let     | 25 089        | 23 552        | 24 587        |
| 20 – 29 let   | 33 609        | 30 418        | 32 397        |
| 30 – 39 let   | 43 050        | 34 955        | 40 227        |
| 40 – 49 let   | 45 232        | 33 875        | 40 220        |
| 50 – 59 let   | 40 075        | 31 530        | 36 315        |
| 60 a více let | 37 793        | 32 323        | 36 040        |
| <b>CELKEM</b> | <b>41 070</b> | <b>32 889</b> | <b>37 789</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.4 Průměrné výdělky ve mzdové sféře v roce 2021 podle pohlaví a věku, Kč

|               | <b>muži</b>   | <b>ženy</b>   | <b>celkem</b> |
|---------------|---------------|---------------|---------------|
| do 20 let     | 26 681        | 24 689        | 25 997        |
| 20 – 29 let   | 35 047        | 32 189        | 33 953        |
| 30 – 39 let   | 44 927        | 37 095        | 42 194        |
| 40 – 49 let   | 47 572        | 35 926        | 42 386        |
| 50 – 59 let   | 42 516        | 33 695        | 38 654        |
| 60 a více let | 39 960        | 34 623        | 38 182        |
| <b>CELKEM</b> | <b>43 200</b> | <b>34 968</b> | <b>39 877</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.5 srovnává vývoj průměrných mezd v jednotlivých věkově-pohlavních skupinách v obdobích 2014–2019 (pro lepší srovnatelnost počítáme průměrný roční růst jako geometrický průměr meziročních indexů), 2019–2020 a 2020–2021.

Všimneme si, že celkový růst se v těchto třech sledovaných letech prakticky neliší (6 % v období 2014–2019, 5,4 % v roce 2020 a 5,5 % v roce 2021). **Zdá se tedy, že pandemie covidu se do odměňování zaměstnanců ve mzdové sféře prakticky nepromítla, což není zcela v souladu s vývojem produktivity práce zkoumané v předchozí kapitole. Stejně tak se nenaplnil předpoklad, že při zrušení superhrubé mzdy (k němuž došlo počínaje rokem 2021) se zaměstnavatelé pokusí na zaměstnancích „ušetřit“ tím, že navýšení mezd provedou primárně právě přes daňové změny a nikoli přes růst (hrubých) mzdových nákladů.**

Podívejme se na podrobnější strukturu vývoje výdělků ve mzdové sféře. V letech 2014–2019 výrazněji u mužů rostly výděly v nejnižších věkových skupinách, což pravděpodobně souvisí s růstem minimální a zaručené mzdy. Z hlediska difference mezi výděly mužů a žen lze považovat za příznivé, že v roce 2020 meziročně rostly prakticky ve všech věkových kategoriích mzdy žen o cca 2,5 procentního bodu rychleji než mzdy mužů. V roce 2021 tempo sblížování pokleslo na jeden procentní bod.

Tabulka 4.5 Vývoj průměrných mezd v jednotlivých věkových skupinách ve mzdové sféře (pro období 2019/2014 průměrný roční růst)

|               | 19/14<br>muži | 19/14<br>ženy | 19/14<br>celkem | 20/19<br>muži | 20/19<br>ženy | 20/19<br>celkem | 21/20<br>muži | 21/20<br>ženy | 21/20<br>celkem |
|---------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|-----------------|
| do 20 let     | 1,064         | 1,073         | <b>1,064</b>    | 1,070         | 1,115         | <b>1,092</b>    | 1,063         | 1,048         | <b>1,057</b>    |
| 20 – 29 let   | 1,071         | 1,066         | <b>1,069</b>    | 1,036         | 1,064         | <b>1,047</b>    | 1,043         | 1,058         | <b>1,048</b>    |
| 30 – 39 let   | 1,053         | 1,064         | <b>1,058</b>    | 1,049         | 1,073         | <b>1,060</b>    | 1,044         | 1,061         | <b>1,049</b>    |
| 40 – 49 let   | 1,058         | 1,070         | <b>1,063</b>    | 1,046         | 1,070         | <b>1,056</b>    | 1,052         | 1,061         | <b>1,054</b>    |
| 50 – 59 let   | 1,057         | 1,060         | <b>1,058</b>    | 1,037         | 1,071         | <b>1,050</b>    | 1,061         | 1,069         | <b>1,064</b>    |
| 60 a více let | 1,046         | 1,047         | <b>1,044</b>    | 1,024         | 1,056         | <b>1,046</b>    | 1,057         | 1,071         | <b>1,059</b>    |
| <b>CELKEM</b> | <b>1,058</b>  | <b>1,064</b>  | <b>1,060</b>    | <b>1,043</b>  | <b>1,069</b>  | <b>1,054</b>    | <b>1,052</b>  | <b>1,063</b>  | <b>1,055</b>    |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Rozdílnost vývoje mužů a žen vedla i k postupné změně v rozdílu mezi mzdami žen a mužů (tabulka 4.6). Během sedmi sledovaných let (2014–2021) takto došlo k nárůstu poměru průměrné mzdy žen k průměrné mzdě mužů o pět procentních bodů, ze 75,9 % v roce 2014 na 80,9 % v roce 2021. Sblížování vidíme i v jednotlivých věkových kategoriích, napříč věkovými skupinami je tempo přibližování podobné. Největší rozdíly vidíme ve věkové skupině 40–49 let, nicméně i zde se více než 30 % rozdíl snížil na necelých 25 % (vztaženo ke mzdě mužů).



Tabulka 4.6 Rozdíly v průměrných mzdách mužů a žen v letech 2014, 2019, 2020, 2021

|               | <b>Ž/M 2014</b> | <b>Ž/M 2019</b> | <b>Ž/M 2020</b> | <b>Ž/M 2021</b> |
|---------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| do 20 let     | 0,861           | 0,901           | 0,939           | 0,925           |
| 20 – 29 let   | 0,899           | 0,881           | 0,905           | 0,918           |
| 30 – 39 let   | 0,756           | 0,794           | 0,812           | 0,826           |
| 40 – 49 let   | 0,694           | 0,732           | 0,749           | 0,755           |
| 50 – 59 let   | 0,752           | 0,762           | 0,787           | 0,793           |
| 60 a více let | 0,825           | 0,830           | 0,855           | 0,866           |
| <b>CELKEM</b> | <b>0,759</b>    | <b>0,781</b>    | <b>0,801</b>    | <b>0,809</b>    |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Podobně se můžeme podívat na sféru platovou. Tabulky 4.7 až 4.10 zachycují průměrné (hrubé) platy mužů a žen postupně v letech 2014, 2019, 2020 a 2021. Ve všech čtyřech sledovaných letech dosahují muži nejvyšších výdělků ve věkové skupině 40–49 let, zatímco ženy svého maxima dosahují až v nejstarší věkové skupině. Předpokládáme, že jedním z vysvětlení takového vývoje bude uplatňování platových stupňů například v učitelských profesích.

Tabulka 4.7 Průměrné výdělky v platové sféře v roce 2014 podle pohlaví a věku, Kč

|               | <b>muži</b>   | <b>ženy</b>   | <b>celkem</b> |
|---------------|---------------|---------------|---------------|
| do 20 let     | 11 799        | 14 162        | 12 904        |
| 20 – 29 let   | 22 359        | 21 921        | 22 097        |
| 30 – 39 let   | 29 371        | 24 178        | 26 432        |
| 40 – 49 let   | 32 795        | 24 959        | 27 325        |
| 50 – 59 let   | 30 934        | 26 179        | 27 452        |
| 60 a více let | 30 928        | 28 330        | 29 566        |
| <b>CELKEM</b> | <b>29 948</b> | <b>25 130</b> | <b>26 794</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.8 Průměrné výdělky v platové sféře v roce 2019 podle pohlaví a věku, Kč

|               | <b>muži</b>   | <b>ženy</b>   | <b>celkem</b> |
|---------------|---------------|---------------|---------------|
| do 20 let     | 18 883        | 23 593        | 21 509        |
| 20 – 29 let   | 33 472        | 32 047        | 32 611        |
| 30 – 39 let   | 42 469        | 35 163        | 38 306        |
| 40 – 49 let   | 46 133        | 36 017        | 39 202        |
| 50 – 59 let   | 44 254        | 37 851        | 39 591        |
| 60 a více let | 42 370        | 39 564        | 40 680        |
| <b>CELKEM</b> | <b>42 982</b> | <b>36 497</b> | <b>38 699</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.9 Průměrné výdělky v platové sféře v roce 2020 podle pohlaví a věku, Kč

|               | <b>muži</b>   | <b>ženy</b>   | <b>celkem</b> |
|---------------|---------------|---------------|---------------|
| do 20 let     | 21 586        | 27 079        | 24 793        |
| 20 – 29 let   | 36 839        | 36 280        | 36 506        |
| 30 – 39 let   | 45 894        | 38 940        | 41 946        |
| 40 – 49 let   | 49 636        | 40 054        | 43 097        |
| 50 – 59 let   | 47 941        | 41 825        | 43 495        |
| 60 a více let | 45 772        | 43 466        | 44 356        |
| <b>CELKEM</b> | <b>46 509</b> | <b>40 521</b> | <b>42 555</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.10 Průměrné výdělky v platové sféře v roce 2021 podle pohlaví a věku, Kč

|               | <b>muži</b>   | <b>ženy</b>   | <b>celkem</b> |
|---------------|---------------|---------------|---------------|
| do 20 let     | 21 728        | 28 314        | 25 542        |
| 20 – 29 let   | 38 605        | 38 790        | 38 714        |
| 30 – 39 let   | 47 798        | 41 153        | 43 979        |
| 40 – 49 let   | 51 473        | 42 494        | 45 314        |
| 50 – 59 let   | 50 030        | 44 182        | 45 758        |
| 60 a více let | 47 761        | 46 003        | 46 651        |
| <b>CELKEM</b> | <b>48 432</b> | <b>42 948</b> | <b>44 782</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.11 zachycuje vývoj průměrných platů v roce 2021 podle věkově-pohlavní struktury. Stejně jako ve mzdové sféře i zde v letech 2020 a 2021 rychleji rostly průměrné platy žen oproti průměrným platům mužů: v roce 2020 o necelé tři procentní body, v roce 2021 o dva procentní body. Stejně jako ve mzdové sféře ani ve sféře platové nebylo odměňování nějak zásadně ovlivněno pandemickou situací a výrazným omezením ekonomiky. Průměrný roční nárůst platů o 7,6 % v letech 2014–2019 byl vystřídán ještě rychlejším nárůstem v prvním covidovém roce 2020 (muži +8,2 %, ženy +11 %, celkem +10,0 %), následně došlo ke zpomalení meziročního růstu na 5,2 % (muži +4,1 %, ženy + 6,0 %). Porovnáme-li hodnoty v tabulkách 4.5 a 4.11, zjistíme, že v roce 2020 výrazně rychleji rostly výdělky v platové sféře oproti sféře mzdové, v roce 2021 se poměr sice otočil, ale rozdíl ve prospěch mezd nebyl výrazný (růst platů zaostával za růstem mezd o pouhých 0,8 procentního bodu).

Tabulka 4.11 Vývoj průměrných platů v jednotlivých věkových skupinách v platové sféře (pro období 2019/2014 průměrný roční růst)

|               | <b>19/14<br/>muži</b> | <b>19/14<br/>ženy</b> | <b>19/14<br/>celkem</b> | <b>20/19<br/>muži</b> | <b>20/19<br/>ženy</b> | <b>20/19<br/>celkem</b> | <b>21/20<br/>muži</b> | <b>21/20<br/>ženy</b> | <b>21/20<br/>celkem</b> |
|---------------|-----------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-----------------------|-------------------------|-----------------------|-----------------------|-------------------------|
| do 20 let     | 1,099                 | 1,107                 | <b>1,108</b>            | 1,143                 | 1,148                 | <b>1,153</b>            | 1,007                 | 1,046                 | <b>1,030</b>            |
| 20 – 29 let   | 1,084                 | 1,079                 | <b>1,081</b>            | 1,101                 | 1,132                 | <b>1,119</b>            | 1,048                 | 1,069                 | <b>1,060</b>            |
| 30 – 39 let   | 1,077                 | 1,078                 | <b>1,077</b>            | 1,081                 | 1,107                 | <b>1,095</b>            | 1,041                 | 1,057                 | <b>1,048</b>            |
| 40 – 49 let   | 1,071                 | 1,076                 | <b>1,075</b>            | 1,076                 | 1,112                 | <b>1,099</b>            | 1,037                 | 1,061                 | <b>1,051</b>            |
| 50 – 59 let   | 1,074                 | 1,077                 | <b>1,076</b>            | 1,083                 | 1,105                 | <b>1,099</b>            | 1,044                 | 1,056                 | <b>1,052</b>            |
| 60 a více let | 1,065                 | 1,069                 | <b>1,066</b>            | 1,080                 | 1,099                 | <b>1,090</b>            | 1,043                 | 1,058                 | <b>1,052</b>            |
| <b>CELKEM</b> | <b>1,075</b>          | <b>1,077</b>          | <b>1,076</b>            | <b>1,082</b>          | <b>1,110</b>          | <b>1,100</b>            | <b>1,041</b>          | <b>1,060</b>          | <b>1,052</b>            |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Vývoj popsáný v tabulce 4.11 se promítl i do poměrových ukazatelů představených v tabulce 4.12. Podobně jako ve mzdové sféře dochází i ve sféře platové k postupnému sbližování výdělků žen a mužů. Zatímco v roce 2014 pobíraly ženy v průměru ve výši 83,9 % jejich mužských protějšků, v roce 2021 již byl tento poměr ve výši 88,7 %. Všimněme si, že k nejvýraznějšímu snížení rozdílu došlo mezi lety 2019–2021, kdy se během dvou let rozdíl snížil téměř o čtyři procentní body z 15,1 % v roce 2019 na 11,3 % v roce 2021. Ve věkové skupině do 20 let ženy pobírají v průměru o 30 % více, ve skupině 20–29 let berou v průměru ženy i muži stejně. Nejvýraznější rozdíl vidíme ve skupině 40–49 let, poté se opět snižuje. Ke sbližování platů žen a mužů docházelo stejně jako ve mzdové sféře napříč všemi věkovými skupinami.

Tabulka 4.12 Rozdíly v průměrných platech mužů a žen v letech 2014, 2019, 2020 a 2021

|                      | <b>Ž/M 2014</b> | <b>Ž/M 2019</b> | <b>Ž/M 2020</b> | <b>Ž/M 2021</b> |
|----------------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| <b>do 20 let</b>     | 1,200           | 1,249           | 1,254           | 1,303           |
| <b>20 – 29 let</b>   | 0,980           | 0,957           | 0,985           | 1,005           |
| <b>30 – 39 let</b>   | 0,823           | 0,828           | 0,848           | 0,861           |
| <b>40 – 49 let</b>   | 0,761           | 0,781           | 0,807           | 0,826           |
| <b>50 – 59 let</b>   | 0,846           | 0,855           | 0,872           | 0,883           |
| <b>60 a více let</b> | 0,916           | 0,934           | 0,950           | 0,963           |
| <b>CELKEM</b>        | <b>0,839</b>    | <b>0,849</b>    | <b>0,871</b>    | <b>0,887</b>    |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

## 4.2 Rozdíly podle vzdělání

Tabulka 4.13 přináší přehledné srovnání průměrných mezd ve mzdové sféře v členění podle nejvyššího dosaženého vzdělání, opět za všechny čtyři roky 2014, 2019, 2020 a 2021. V České republice jsou poměrně výrazné rozdíly v odměňování podle dosažené vzdělání tradiční a i v naší tabulce je sledujeme ve všech čtyřech letech.

Tabulka 4.13 Průměrné mzdy v mzdové sféře podle nejvyššího dosaženého vzdělání v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, Kč

|                            | 2014          | 2019          | 2020          | 2021          |
|----------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Základní a nedokončené     | 17 881        | 24 893        | 27 178        | 28 758        |
| Střední bez maturity       | 20 717        | 28 507        | 29 718        | 31 148        |
| Střední s maturitou        | 26 443        | 35 169        | 36 951        | 39 120        |
| Vyšší odborné a bakalářské | 31 470        | 42 316        | 44 702        | 47 297        |
| Magisterské a doktorské    | 47 158        | 58 908        | 61 016        | 63 836        |
| Neuvedeno                  | 24 505        | 28 535        | 30 738        | 34 535        |
| <b>CELKEM</b>              | <b>26 804</b> | <b>35 855</b> | <b>37 789</b> | <b>39 877</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.14 ukazuje vývoj mezi jednotlivými roky, pro lepší srovnatelnost pro období 2014–2019 opět počítáme průměrný roční růst. Zatímco v letech 2014–2019 vyšší růsty mezd zaznamenali méně vzdělaní zaměstnanci, v letech 2020 a 2021 již vývoj tak výrazný nebyl. Lze nicméně říci, že v celém sledovaném období nejpomaleji rostly průměrné mzdy osob s magisterským nebo doktorským vysokoškolským vzděláním.

Tabulka 4.15 následně zachycuje vzdělanostní strukturu pracovní síly ve mzdové sféře ve čtyřech uvedených letech. Za posledních sedm let vidíme zřetelné zlepšení kvalifikační struktury: ubylo více než 100 tisíc pracovníků se středním vzděláním bez maturity, naopak přibyli pracovníci s vyšším odborným nebo vysokoškolským vzděláním.

Tabulka 4.14 Vývoj průměrných mezd v jednotlivých vzdělanostních skupinách (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

|                            | 2019/2014    | 2020/2019    | 2021/2020    |
|----------------------------|--------------|--------------|--------------|
| Základní a nedokončené     | 1,068        | 1,092        | 1,058        |
| Střední bez maturity       | 1,066        | 1,042        | 1,048        |
| Střední s maturitou        | 1,059        | 1,051        | 1,059        |
| Vyšší odborné a bakalářské | 1,061        | 1,056        | 1,058        |
| Magisterské a doktorské    | 1,045        | 1,036        | 1,046        |
| Neuvedeno                  | 1,031        | 1,077        | 1,124        |
| <b>CELKEM</b>              | <b>1,060</b> | <b>1,054</b> | <b>1,055</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.15 Vzdělanostní struktura pracovní síly ve mzdové sféře v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, pracovníci (tis.)

|                            | 2014           | 2019           | 2020           | 2021           |
|----------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Základní a nedokončené     | 171,3          | 209,1          | 225,3          | 241,1          |
| Střední bez maturity       | 1 111,9        | 1 087,8        | 997,7          | 982,7          |
| Střední s maturitou        | 1 033,7        | 1 075,1        | 1 011,2        | 1 017,8        |
| Vyšší odborné a bakalářské | 99,2           | 148,1          | 150,9          | 157,5          |
| Magisterské a doktorské    | 411,5          | 463,8          | 456,8          | 466,1          |
| Neuvedeno                  | 73,3           | 85,4           | 51,5           | 57,1           |
| <b>CELKEM</b>              | <b>2 900,8</b> | <b>3 069,3</b> | <b>2 893,4</b> | <b>2 922,2</b> |

Zdroj: ISPV

V tabulce 4.16 porovnáváme průměrné platy v platové sféře, opět ve čtyřech sledovaných obdobích. Stejně jako ve mzdové sféře i zde vidíme rozdíly v odměňování podle dosaženého vzdělání, přičemž rozdíly (a tedy i bonus za dosažené vzdělání) jsou výrazně nižší.

Vývoj v čase sledujeme v tabulce 4.17. V letech 2014–2019 a 2019–2020 nejrychleji rostly mzdy nejméně vzdělaných pracovníků, v roce 2021 se již vývoj zásadně nelišil.

Vzdělanostní struktura se zlepšuje i v platové sféře (tabulka 4.18). Zatímco počet pracovníků se základním a středním vzděláním stagnoval, počty pracovníků s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním rostly. Za povšimnutí stojí celkový nárůst počtu pracovníků v platové sféře o 44 tisíc osob (cca 7,3 %) během sedmi let.

Tabulka 4.16 Průměrné platy v platové sféře podle nejvyššího dosaženého vzdělání v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, Kč

|                            | 2014          | 2019          | 2020          | 2021          |
|----------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Základní a nedokončené     | 14 354        | 22 053        | 25 927        | 27 547        |
| Střední bez maturity       | 17 222        | 25 487        | 29 021        | 30 726        |
| Střední s maturitou        | 25 560        | 36 341        | 39 854        | 41 640        |
| Vyšší odborné a bakalářské | 28 327        | 40 613        | 44 987        | 47 218        |
| Magisterské a doktorské    | 34 617        | 48 870        | 52 872        | 55 686        |
| Neuvedeno                  | 25 632        | 34 937        | 39 308        | 42 217        |
| <b>CELKEM</b>              | <b>26 794</b> | <b>38 699</b> | <b>42 555</b> | <b>44 782</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.17 Vývoj průměrných platů v jednotlivých vzdělanostních skupinách (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

|                            | 2019/2014    | 2020/2019    | 2021/2020    |
|----------------------------|--------------|--------------|--------------|
| Základní a nedokončené     | 1,090        | 1,176        | 1,062        |
| Střední bez maturity       | 1,082        | 1,139        | 1,059        |
| Střední s maturitou        | 1,073        | 1,097        | 1,045        |
| Vyšší odborné a bakalářské | 1,075        | 1,108        | 1,050        |
| Magisterské a doktorské    | 1,071        | 1,082        | 1,053        |
| Neuvedeno                  | 1,064        | 1,125        | 1,074        |
| <b>CELKEM</b>              | <b>1,076</b> | <b>1,100</b> | <b>1,052</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.18 Vzdělanostní struktura pracovní síly v platové sféře v letech 2014, 2019, 2020 a 2021 pracovníci (tis.)

|                            | 2014         | 2019         | 2020         | 2021         |
|----------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| Základní a nedokončené     | 22,8         | 18,6         | 18,7         | 18,6         |
| Střední bez maturity       | 90,6         | 91,7         | 91,8         | 93,1         |
| Střední s maturitou        | 240,6        | 245,0        | 242,9        | 244,8        |
| Vyšší odborné a bakalářské | 59,8         | 73,9         | 75,1         | 77,3         |
| Magisterské a doktorské    | 176,7        | 199,4        | 202,0        | 206,4        |
| Neuvedeno                  | 21,6         | 18,6         | 17,1         | 16,3         |
| <b>CELKEM</b>              | <b>612,1</b> | <b>647,2</b> | <b>647,7</b> | <b>656,5</b> |

Zdroj: ISPV

### 4.3 Rozdíly podle místa výkonu práce

Tabulka 4.19 přináší srovnání průměrných mezd podle místa výkonu práce, nepřekvapí nás, že ve všech obdobích pobírají nejvyšší mzdu pracovníci pracující v hl. m. Praze; následování jsou pracovníky ve Středočeském kraji. V tabulce 4.20 vidíme vývoj mezi jednotlivými časovými obdobími. Nelze říci, že by pracovníci v některém z krajů zásadně z pandemické situace profitovali a v jiném kraji zaostávali – vývoj ve všech krajích je obdobný, někdy se kompenzovaly roky 2020 a 2021: takto například v Praze v roce 2020 meziročně vzrostly mzdy o 3,3 % (tj. o dva procentní body pod průměrem), v dalším roce pak vzrostly o 6,3 % (tj. o 0,8 procentního bodu pod průměrem). V naprosté většině krajů byl v letech 2020 a 2021 meziroční vývoj mezd stabilní a pohyboval se kolem republikového průměru 5,4 %, resp. 5,5 %.

Podíváme-li se na zaměstnanost ve mzdové sféře (tabulka 4.21), zaujme nás výrazný nárůst mezi lety 2014 a 2019 v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji. Počet zaměstnanců zde během pěti let narostl celkem o 70 tis. osob, tj. o 8,4 %. V pandemických letech 2020 a 2021 zaměstnanost mírně klesla (celkem o cca 25 tis. osob), nicméně i tak zůstala výrazně nad úrovní roku 2014. Počet zaměstnanců v době pandemie výrazněji klesl v Karlovarském kraji a v Moravskoslezském kraji. Bude zajímavé sledovat, zda se jedná pouze o dočasný pokles vlivem pandemie, nebo zda se jedná o počátek dlouhodobějšího trendu: v Karlovarském kraji by mohl být příčinou přesun pracovní síly do krajů, v nichž dosáhne lepšího výdělku,

v Moravskoslezském kraji může vývoj souviset s utlumováním těžební aktivity. Další analýzu bude vhodné provést na základě dat za roky 2022 a 2023. V každém případě přesun zaměstnanosti z krajů s nižšími výdělky do krajů s výdělky vyššími pozitivně působí na vývoj průměrného výdělku – kvantifikaci dopadu strukturální změny by bylo možné provést na základě rozkladu indexu proměnlivého složení na index stálého složení a index struktury.

Tabulka 4.19 Průměrné mzdy podle krajů v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, Kč

|                    | 2014          | 2019          | 2020          | 2021          |
|--------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Hlavní město Praha | 35 415        | 45 878        | 47 390        | 50 363        |
| Středočeský        | 25 943        | 37 118        | 38 876        | 40 328        |
| Jihočeský          | 22 873        | 32 041        | 34 324        | 36 818        |
| Plzeňský           | 23 691        | 34 377        | 36 282        | 37 976        |
| Karlovarský        | 21 055        | 30 627        | 32 029        | 33 957        |
| Ústecký            | 23 003        | 32 632        | 35 240        | 37 220        |
| Liberecký          | 23 170        | 33 840        | 35 245        | 36 964        |
| Královéhradecký    | 22 252        | 33 651        | 35 475        | 37 480        |
| Pardubický         | 22 758        | 32 096        | 34 079        | 35 752        |
| Vysočina           | 22 369        | 32 690        | 34 208        | 36 131        |
| Jihomoravský       | 24 429        | 34 792        | 36 868        | 39 191        |
| Olomoucký          | 22 192        | 31 535        | 33 245        | 35 178        |
| Zlínský            | 22 367        | 32 220        | 33 926        | 35 832        |
| Moravskoslezský    | 23 746        | 31 839        | 33 718        | 35 655        |
| <b>CELKEM</b>      | <b>25 693</b> | <b>35 855</b> | <b>37 789</b> | <b>39 877</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.20 Vývoj průměrných mezd v jednotlivých krajích mezi lety 2014 a 2021 (v období 2014 až 2019 se jedná o průměrný roční růst)

|                    | 2019/2014    | 2020/2019    | 2021/2020    |
|--------------------|--------------|--------------|--------------|
| Hlavní město Praha | 1,052        | 1,033        | 1,063        |
| Středočeský        | 1,064        | 1,047        | 1,037        |
| Jihočeský          | 1,058        | 1,071        | 1,073        |
| Plzeňský           | 1,060        | 1,055        | 1,047        |
| Karlovarský        | 1,066        | 1,046        | 1,060        |
| Ústecký            | 1,063        | 1,080        | 1,056        |
| Liberecký          | 1,066        | 1,042        | 1,049        |
| Královéhradecký    | 1,071        | 1,054        | 1,057        |
| Pardubický         | 1,062        | 1,062        | 1,049        |
| Vysočina           | 1,065        | 1,046        | 1,056        |
| Jihomoravský       | 1,061        | 1,060        | 1,063        |
| Olomoucký          | 1,061        | 1,054        | 1,058        |
| Zlínský            | 1,065        | 1,053        | 1,056        |
| Moravskoslezský    | 1,056        | 1,059        | 1,057        |
| <b>CELKEM</b>      | <b>1,060</b> | <b>1,054</b> | <b>1,055</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.21 Zaměstnanost podle krajů v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, mzdová sféra, tis. osob

|                    | 2014           | 2019           | 2020           | 2021           |
|--------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Hlavní město Praha | 553,6          | 585,4          | 577,7          | 576,8          |
| Středočeský        | 299,0          | 339,0          | 316,4          | 323,4          |
| Jihočeský          | 160,4          | 169,2          | 161,9          | 165,3          |
| Plzeňský           | 154,7          | 165,7          | 154,1          | 155,1          |
| Karlovarský        | 68,3           | 65,6           | 59,8           | 58,2           |
| Ústecký            | 182,2          | 190,8          | 177,1          | 178,5          |
| Liberecký          | 106,5          | 115,4          | 103,3          | 105,9          |
| Královéhradecký    | 142,5          | 157,0          | 146,9          | 147,0          |
| Pardubický         | 137,1          | 143,8          | 137,6          | 140,7          |
| Vysočina           | 132,3          | 134,9          | 123,5          | 126,8          |
| Jihomoravský       | 327,3          | 352,3          | 329,8          | 335,4          |
| Olomoucký          | 161,0          | 166,2          | 154,7          | 153,0          |
| Zlínský            | 155,5          | 167,2          | 156,2          | 159,4          |
| Moravskoslezský    | 318,8          | 318,9          | 295,5          | 295,8          |
| <b>CELKEM</b>      | <b>2 900,8</b> | <b>3 069,3</b> | <b>2 893,4</b> | <b>2 922,2</b> |

Zdroj: ISPV

Věnujme nyní pozornost platové sféře. I zde dosahují nejvyšších výdělků zaměstnanci v hlavním městě Praze (tabulka 4.22). Na rozdíl od mzdové sféry nejsou následovaní svými kolegy ve Středočeském kraji: druhý nejvyšší výdělek po Praze mají pracovníci v kraji Plzeňském.

Mezikrajské rozdíly v meziročním vývoji (tabulka 4.23) nejsou zásadní. V letech 2014–2019 platy průměrně ročně rostly ve všech krajích velmi podobně, v roce 2020 pak nejvíce rostly v kraji Vysočina (+12,6 %, tj. o 2,6 procentního bodu nad republikovým průměrem), nejméně v hl. m. Praze (+7,1 %, tj. o 2,9 bodu pod republikovým průměrem). Rozdíly přičítáme odlišnému složení pracovní síly, neboť v roce 2020 došlo k vyššímu zvýšení platů v nižších výdělkových sférách, které jsou na Vysočině zastoupeny více než v Praze. Tento trend částečně pokračoval i v roce 2021 (Vysočina +6,0 %, Praha +4,0 %, průměr ČR +5,2 %), celkově za oba pandemické roky tedy v platové sféře došlo k určitému snížení výdělkových regionálních disparit.

Vývoj zaměstnanosti (tabulka 4.24) ukazuje na postupný nárůst počtu pracovníků v platové sféře. Mezi lety 2014 a 2019 došlo k nárůstu počtu pracovníků o 35 tis. osob, tj. o cca 5 %. V prvním pandemickém roce se celkový počet nezměnil, v roce 2021 pak došlo k nárůstu o dalších téměř 10 tisíc osob. Zdá se tedy, že na platovou sféru pandemická situace, pokud jde o zaměstnanost i výdělky, nikterak negativně nedopadla. Počty veřejných zaměstnanců přitom rostly napříč kraji, v platové sféře nepozorujeme výraznější mezikrajské rozdíly ve vývoji mezi lety 2014 a 2021.



Tabulka 4.22 Průměrné platy podle krajů v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, Kč

|                    | <b>2014</b>   | <b>2019</b>   | <b>2020</b>   | <b>2021</b>   |
|--------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Hlavní město Praha | 31 913        | 45 840        | 49 111        | 51 074        |
| Středočeský        | 25 091        | 36 377        | 39 881        | 42 022        |
| Jihočeský          | 25 018        | 36 145        | 39 806        | 41 852        |
| Plzeňský           | 27 389        | 39 290        | 43 622        | 45 846        |
| Karlovarský        | 25 487        | 36 474        | 39 930        | 41 961        |
| Ústecký            | 24 542        | 35 517        | 39 228        | 41 122        |
| Liberecký          | 24 827        | 36 311        | 39 801        | 42 080        |
| Královéhradecký    | 25 962        | 37 613        | 41 620        | 44 337        |
| Pardubický         | 24 425        | 35 388        | 38 925        | 41 045        |
| Vysočina           | 25 238        | 36 849        | 41 487        | 43 987        |
| Jihomoravský       | 26 187        | 38 188        | 42 460        | 45 009        |
| Olomoucký          | 25 748        | 37 516        | 41 744        | 44 075        |
| Zlínský            | 24 338        | 35 201        | 39 202        | 41 115        |
| Moravskoslezský    | 25 940        | 37 244        | 41 537        | 43 967        |
| <b>CELKEM</b>      | <b>26 789</b> | <b>38 699</b> | <b>42 555</b> | <b>44 782</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.23 Vývoj průměrných platů v jednotlivých krajích mezi lety 2014 a 2021 (v období 2014 až 2019 se jedná o průměrný roční růst)

|                    | <b>2019/2014</b> | <b>2020/2019</b> | <b>2021/2020</b> |
|--------------------|------------------|------------------|------------------|
| Hlavní město Praha | 1,075            | 1,071            | 1,040            |
| Středočeský        | 1,077            | 1,096            | 1,054            |
| Jihočeský          | 1,076            | 1,101            | 1,051            |
| Plzeňský           | 1,075            | 1,110            | 1,051            |
| Karlovarský        | 1,074            | 1,095            | 1,051            |
| Ústecký            | 1,077            | 1,104            | 1,048            |
| Liberecký          | 1,079            | 1,096            | 1,057            |
| Královéhradecký    | 1,077            | 1,107            | 1,065            |
| Pardubický         | 1,077            | 1,100            | 1,054            |
| Vysočina           | 1,079            | 1,126            | 1,060            |
| Jihomoravský       | 1,078            | 1,112            | 1,060            |
| Olomoucký          | 1,078            | 1,113            | 1,056            |
| Zlínský            | 1,077            | 1,114            | 1,049            |
| Moravskoslezský    | 1,075            | 1,115            | 1,059            |
| <b>CELKEM</b>      | <b>1,076</b>     | <b>1,100</b>     | <b>1,052</b>     |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.24 Zaměstnanost podle krajů v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, platová sféra, tis. osob

|                    | 2014         | 2019         | 2020         | 2021         |
|--------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| Hlavní město Praha | 122,5        | 127,3        | 127,5        | 129,6        |
| Středočeský        | 51,0         | 56,3         | 56,9         | 57,9         |
| Jihočeský          | 33,3         | 35,6         | 35,6         | 35,8         |
| Plzeňský           | 32,1         | 33,7         | 33,8         | 34,3         |
| Karlovarský        | 14,5         | 15,1         | 15,1         | 15,1         |
| Ústecký            | 44,6         | 46,4         | 46,0         | 46,5         |
| Liberecký          | 21,3         | 21,9         | 22,0         | 22,3         |
| Královéhradecký    | 31,7         | 33,6         | 33,7         | 34,1         |
| Pardubický         | 25,8         | 27,8         | 28,0         | 28,4         |
| Vysočina           | 29,4         | 31,2         | 30,9         | 31,5         |
| Jihomoravský       | 73,7         | 78,1         | 78,6         | 79,8         |
| Olomoucký          | 37,3         | 40,6         | 40,8         | 41,4         |
| Zlínský            | 27,5         | 28,6         | 28,5         | 28,8         |
| Moravskoslezský    | 67,5         | 71,2         | 70,5         | 71,1         |
| <b>CELKEM</b>      | <b>612,2</b> | <b>647,2</b> | <b>647,2</b> | <b>656,5</b> |

Zdroj: ISPV

#### 4.4 Rozdíly podle typu vykonávané profese

V kapitole 4.4 si představíme výdělkové rozdíly mezi jednotlivými profesemi dle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO<sup>3</sup>. Pro hlubší pochopení zkoumané problematiky přitom budeme vycházet nikoli z běžně používaného jednomístného třídění, ale podíváme se na třídění dvoumístné. Data v ještě podrobnějším třídění (v případě dostatečně reprezentativního počtu pracovníků i v 5místném třídění klasifikace CZ-ISCO) jsou k dispozici v archivu výsledků ISPV<sup>4</sup>. Stejně jako v předchozí podkapitole začneme mzdovou sférou a pokračovat budeme sférou platovou. V každé ze sfér se podíváme na absolutní údaje, následně spočítáme meziroční vývoj (pro období 2014–2019 jej s využitím geometrického průměru přepočteme na průměrný meziroční vývoj) a na závěr se ohlédneme za vývojem struktury zaměstnanosti. V závěru části 4.4 budeme sledovat rozdílnost vývoje výdělků mezi mzdovou a platovou sférou a pokusíme se je objasnit na základě rozdílné struktury zaměstnanosti – zjednodušeně pomocí rozdílů ve struktuře zaměstnanosti při členění na manuální a nemanuální pracovníky.

Nejvyšší mzdy (tabulka 4.25) pobírali ve mzdové sféře řídící pracovníci (93 030 Kč) a uvnitř této skupiny pak pracovníci v kategorii nejvyšších představitelů společností (146 790 Kč). Nejméně naopak pobírali pomocní pracovníci při přípravě jídla (19 505 Kč). Zdůrazněme přitom, že výdělků v rámci ISPV zdaleka nezahrnují jen tarifní mzdy, ale zahrnují i veškeré příplatky, bonusy, odměny, náhrady za neodpracovanou dobu atd. Podrobněji popisujeme šetření ISPV v příloze 4.

<sup>3</sup> [https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace\\_zamestnani\\_-cz\\_isco-](https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_zamestnani_-cz_isco-)

<sup>4</sup> <https://ispv.cz/cz/Vysledky-setreni/Aktualni.aspx> a <https://ispv.cz/cz/Vysledky-setreni/Archiv.aspx>

Tabulka 4.25 Průměrné mzdy podle typu vykonávané profese, mzdová sféra, Kč

|    |                                                                            | 2014   | 2019    | 2020    | 2021    |
|----|----------------------------------------------------------------------------|--------|---------|---------|---------|
| 1  | Řídící pracovníci                                                          | 62 146 | 83 051  | 87 960  | 93 030  |
| 11 | Nejvyšší představitelé společností                                         | 93 883 | 135 643 | 136 416 | 146 790 |
| 12 | Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností       | 76 691 | 95 051  | 99 334  | 104 733 |
| 13 | Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech            | 58 379 | 79 992  | 85 081  | 89 365  |
| 14 | Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídící pracovníci | 33 950 | 52 619  | 56 631  | 61 580  |
| 2  | Specialisté                                                                | 43 291 | 56 845  | 60 402  | 63 858  |
| 21 | Specialisté v oblasti vědy a techniky                                      | 41 172 | 54 455  | 56 443  | 59 147  |
| 22 | Specialisté v oblasti zdravotnictví                                        | 35 663 | 47 328  | 54 999  | 62 403  |
| 23 | Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání                                 | 38 291 | 49 157  | 49 619  | 51 733  |
| 24 | Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě                              | 48 684 | 63 942  | 66 713  | 69 540  |
| 25 | Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií             | 50 558 | 66 753  | 70 945  | 75 718  |
| 26 | Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech  | 33 443 | 42 536  | 46 990  | 48 580  |
| 3  | Techničtí a odborní pracovníci                                             | 29 771 | 39 543  | 40 851  | 43 320  |
| 31 | Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky                   | 31 150 | 41 313  | 41 757  | 43 811  |
| 32 | Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví                                 | 21 818 | 31 179  | 36 390  | 41 582  |
| 33 | Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě                       | 30 159 | 39 619  | 40 589  | 42 977  |
| 34 | Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech        | 21 653 | 30 460  | 30 988  | 32 779  |
| 35 | Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií                | 36 480 | 46 038  | 47 267  | 48 923  |
| 4  | Úředníci                                                                   | 22 372 | 29 286  | 30 409  | 32 116  |
| 41 | Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat   | 20 915 | 26 787  | 27 818  | 29 476  |
| 42 | Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech       | 21 825 | 28 553  | 29 344  | 31 386  |
| 43 | Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice                      | 24 064 | 32 030  | 33 171  | 34 843  |
| 44 | Ostatní úředníci                                                           | 21 430 | 27 885  | 29 542  | 30 718  |
| 5  | Pracovníci ve službách a prodeji                                           | 15 933 | 23 765  | 25 356  | 26 858  |
| 51 | Pracovníci v oblasti osobních služeb                                       | 14 884 | 22 618  | 23 764  | 25 195  |
| 52 | Pracovníci v oblasti prodeje                                               | 16 813 | 25 058  | 26 209  | 27 400  |
| 53 | Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech    | 16 643 | 24 847  | 29 289  | 32 643  |
| 54 | Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy                                     | 14 192 | 20 481  | 22 142  | 23 450  |
| 6  | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství              | 19 330 | 25 691  | 27 646  | 28 927  |
| 61 | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství                                     | 19 387 | 25 747  | 27 769  | 28 862  |
| 62 | Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti               | 18 859 | 25 180  | 26 465  | 28 690  |
| 7  | Řemeslníci a opraváři                                                      | 22 787 | 31 228  | 32 079  | 33 660  |
| 71 | Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)      | 20 022 | 27 487  | 28 783  | 30 127  |
| 72 | Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech        | 24 211 | 33 438  | 33 947  | 35 730  |
| 73 | Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie          | 21 115 | 28 769  | 29 077  | 30 527  |
| 74 | Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky                           | 25 893 | 34 432  | 35 580  | 37 229  |
| 75 | Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech    | 18 634 | 25 849  | 26 911  | 28 128  |
| 8  | Obsluha strojů a zařízení, montéři                                         | 21 846 | 29 757  | 30 957  | 32 386  |
| 81 | Obsluha stacionárních strojů a zařízení                                    | 23 046 | 30 823  | 31 918  | 33 490  |

|    |                                                                        |               |               |               |               |
|----|------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| 82 | Montážní dělníci výrobků a zařízení                                    | 21 010        | 28 881        | 30 262        | 31 356        |
| 83 | Řidiči a obsluha pojízdných zařízení                                   | 21 383        | 29 521        | 30 732        | 32 228        |
| 9  | Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci                                   | 15 759        | 21 122        | 22 590        | 23 900        |
| 91 | Uklízeči a pomocníci                                                   | 12 679        | 17 363        | 19 064        | 20 537        |
| 92 | Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství                | 15 978        | 21 714        | 21 730        | 22 163        |
| 93 | Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech | 17 387        | 23 108        | 24 678        | 25 796        |
| 94 | Pomocní pracovníci při přípravě jídla                                  | 12 456        | 17 669        | 18 685        | 19 505        |
| 96 | Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci                       | 15 605        | 21 820        | 23 380        | 24 506        |
|    | <b>CELKEM - mzdová sféra ČR</b>                                        | <b>26 804</b> | <b>35 855</b> | <b>37 789</b> | <b>39 877</b> |

Zdroj: ISPV

Podstatnější než absolutní úroveň je vzhledem k předmětu předkládané studie analýza meziročního vývoje. Zaměříme-li se na poslední dva pandemické roky, vidíme „vítěze a poražené“. Připomeňme, že v letech 2014–2019 mzdy průměrně ročně rostly o 6 %, v roce 2020 o 5,4 % a v roce 2021 o 5,5 %. Na jednomístné úrovni třídění klasifikace CZ-ISCO si v letech 2014–2019 nejvíce přilepšili pracovníci ve službách a prodeji (+8,3 %), v roce 2020 kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství (+7,6 %) a v roce 2021 techničtí a odborní pracovníci (+6,0 %). Nejnižší růst zaznamenali v letech 2014–2019 úředníci (+5,5 %), v roce 2020 řemeslníci a opraváři (+2,7 %) a v roce 2021 shodně kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství a obsluha strojů a zařízení, montéři (+4,6 %). Lze nicméně říci, že rozdíly mezi nejlepšími a nejhoršími nebyly nikterak zásadní, mzdový vývoj je možné označit za rovnoměrný. Na dvoumístném stupni třídění CZ-ISCO si v období 2014–2019 nejvíce polepšili řídicí pracovníci ubytovacích a stravovacích služeb, obchodu a ostatní řídicí pracovníci (+9,2 %), v roce 2020 pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příbuzných oblastech (+17,9 %) a v roce 2021 specialisté v oblasti zdravotnictví (+13,5 %). Průměrné výdělků obou dvou skupin výrazně nadprůměrně rostly v obou dvou pandemických letech. Roky 2022 a následující ukáží, zda se jedná o mimořádný výkyv spočívající v mimořádných přesčasech a příplatcích pracovníků ve zdravotnictví, nebo zda jde o počátek nového trendu odměňování v těchto profesích. Poraženými v letech 2014–2019 byli technici v oblasti informačních a komunikačních technologií (+4,8 %), ale jejich zaostávání za celostátním průměrem ve mzdové oblasti nebylo nijak dramatické, zejména při zohlednění vyšší úrovně mezd oproti ostatním specialistům zařazeným do CZ-ISCO 3. V roce 2020 nejméně rostly mzdy nejvyšším představitelům společností (+0,6 %), v roce 2021 pak pomocným pracovníkům v zemědělství, lesnictví a rybářství (+2,0 %). **Všimněme si, že navzdory pandemické situaci v letech 2020 a 2021 žádné ze skupin na úrovni dvoumístného třídění klasifikace CZ-ISCO meziroční průměrný výdělek neklesl.**

Tabulka 4.26 Vývoj průměrných mezd 2014–2021, mzdová sféra (pro období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

|    |                                                                            | 2019/2014 | 2020/2019 | 2021/2020 |
|----|----------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|
| 1  | Řídící pracovníci                                                          | 1,060     | 1,059     | 1,058     |
| 11 | Nejvyšší představitelé společností                                         | 1,076     | 1,006     | 1,076     |
| 12 | Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností       | 1,044     | 1,045     | 1,054     |
| 13 | Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech            | 1,065     | 1,064     | 1,050     |
| 14 | Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídící pracovníci | 1,092     | 1,076     | 1,087     |
| 2  | Specialisté                                                                | 1,056     | 1,063     | 1,057     |
| 21 | Specialisté v oblasti vědy a techniky                                      | 1,058     | 1,037     | 1,048     |
| 22 | Specialisté v oblasti zdravotnictví                                        | 1,058     | 1,162     | 1,135     |
| 23 | Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání                                 | 1,051     | 1,009     | 1,043     |
| 24 | Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě                              | 1,056     | 1,043     | 1,042     |
| 25 | Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií             | 1,057     | 1,063     | 1,067     |
| 26 | Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech  | 1,049     | 1,105     | 1,034     |
| 3  | Techničtí a odborní pracovníci                                             | 1,058     | 1,033     | 1,060     |
| 31 | Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky                   | 1,058     | 1,011     | 1,049     |
| 32 | Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví                                 | 1,074     | 1,167     | 1,143     |
| 33 | Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě                       | 1,056     | 1,024     | 1,059     |
| 34 | Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech        | 1,071     | 1,017     | 1,058     |
| 35 | Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií                | 1,048     | 1,027     | 1,035     |
| 4  | Úředníci                                                                   | 1,055     | 1,038     | 1,056     |
| 41 | Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat   | 1,051     | 1,038     | 1,060     |
| 42 | Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech       | 1,055     | 1,028     | 1,070     |
| 43 | Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice                      | 1,059     | 1,036     | 1,050     |
| 44 | Ostatní úředníci                                                           | 1,054     | 1,059     | 1,040     |
| 5  | Pracovníci ve službách a prodeji                                           | 1,083     | 1,067     | 1,059     |
| 51 | Pracovníci v oblasti osobních služeb                                       | 1,087     | 1,051     | 1,060     |
| 52 | Pracovníci v oblasti prodeje                                               | 1,083     | 1,046     | 1,045     |
| 53 | Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech    | 1,083     | 1,179     | 1,115     |
| 54 | Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy                                     | 1,076     | 1,081     | 1,059     |
| 6  | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství              | 1,059     | 1,076     | 1,046     |
| 61 | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství                                     | 1,058     | 1,079     | 1,039     |
| 62 | Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti               | 1,060     | 1,051     | 1,084     |
| 7  | Řemeslníci a opraváři                                                      | 1,065     | 1,027     | 1,049     |
| 71 | Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)      | 1,065     | 1,047     | 1,047     |
| 72 | Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech        | 1,067     | 1,015     | 1,053     |
| 73 | Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie          | 1,064     | 1,011     | 1,050     |
| 74 | Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky                           | 1,059     | 1,033     | 1,046     |
| 75 | Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech    | 1,068     | 1,041     | 1,045     |
| 8  | Obsluha strojů a zařízení, montéři                                         | 1,064     | 1,040     | 1,046     |

|    |                                                                        |              |              |              |
|----|------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|
| 81 | Obsluha stacionárních strojů a zařízení                                | 1,060        | 1,036        | 1,049        |
| 82 | Montážní dělníci výrobků a zařízení                                    | 1,066        | 1,048        | 1,036        |
| 83 | Řidiči a obsluha pojízdných zařízení                                   | 1,067        | 1,041        | 1,049        |
| 9  | Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci                                   | 1,060        | 1,070        | 1,058        |
| 91 | Uklízeči a pomocníci                                                   | 1,065        | 1,098        | 1,077        |
| 92 | Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství                | 1,063        | 1,001        | 1,020        |
| 93 | Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a přib.oborech | 1,059        | 1,068        | 1,045        |
| 94 | Pomocní pracovníci při přípravě jídla                                  | 1,072        | 1,058        | 1,044        |
| 96 | Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci                       | 1,069        | 1,071        | 1,048        |
|    | <b>CELKEM - mzdová sféra ČR</b>                                        | <b>1,060</b> | <b>1,054</b> | <b>1,055</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

V tabulce 4.27 sledujeme vývoj struktury pracovní síly dle klasifikace CZ-ISCO, opět v jejím dvoumístném třídění. Na první pohled zaujme pokles počtu řídicích pracovníků, zejména pokles počtu nejvyšších představitelů společností z 10 tisíc na 5,5 tisíce mezi lety 2014 a 2021. Vývoj nicméně není možné přičítat pandemii, k třetinovému poklesu došlo již mezi lety 2014 a 2019. Výrazný nárůst početně zaznamenali specialisté (o více než 60 tisíc), přičemž relativně nejvíce vzrostl počet specialistů v oblasti informačních a komunikačních technologií (z 47,6 tis. v roce 2014 na 71,5 tis. v roce 2021, tj. o 50 % za sedm let). Patrně vlivem pandemie a s ní spojených opatření výrazně klesl počet pracovníků v oblasti osobních služeb (ze 104 tis. v roce 2019 na 84,8 tis. v roce 2020).

Tabulka 4.27 Struktura pracovní síly dle pracovních pozic, mzdová sféra

|    |                                                                            | 2014  | 2019  | 2020  | 2021  |
|----|----------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|
| 1  | Řídicí pracovníci                                                          | 127,6 | 119,3 | 112,0 | 110,6 |
| 11 | Nejvyšší představitelé společností                                         | 10,0  | 6,3   | 5,9   | 5,5   |
| 12 | Řídicí pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností       | 36,7  | 36,3  | 34,3  | 33,8  |
| 13 | Řídicí pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech            | 58,6  | 57,7  | 55,4  | 55,0  |
| 14 | Řídicí pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídicí pracovníci | 22,3  | 18,5  | 16,4  | 16,1  |
| 2  | Specialisté                                                                | 298,1 | 358,4 | 355,5 | 360,6 |
| 21 | Specialisté v oblasti vědy a techniky                                      | 86,3  | 97,4  | 100,0 | 98,6  |
| 22 | Specialisté v oblasti zdravotnictví                                        | 29,2  | 42,8  | 36,5  | 38,3  |
| 23 | Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání                                 | 28,9  | 33,7  | 35,1  | 36,0  |
| 24 | Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě                              | 81,9  | 90,2  | 88,5  | 89,9  |
| 25 | Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií             | 47,6  | 66,4  | 70,7  | 71,5  |
| 26 | Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech  | 24,2  | 27,8  | 24,8  | 26,3  |
| 3  | Techničtí a odborní pracovníci                                             | 573,5 | 634,6 | 608,8 | 626,0 |
| 31 | Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky                   | 198,9 | 228,6 | 226,4 | 227,7 |
| 32 | Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví                                 | 62,6  | 62,6  | 54,9  | 58,0  |
| 33 | Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě                       | 269,2 | 290,6 | 271,7 | 280,3 |
| 34 | Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech        | 11,4  | 15,8  | 15,1  | 15,4  |
| 35 | Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií                | 31,5  | 37,0  | 40,7  | 44,5  |
| 4  | Úředníci                                                                   | 253,9 | 276,4 | 266,4 | 267,0 |
| 41 | Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat   | 86,7  | 92,1  | 90,3  | 91,3  |

|    |                                                                         |               |               |               |               |
|----|-------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| 42 | Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech    | 48,0          | 55,5          | 48,7          | 47,9          |
| 43 | Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice                   | 100,5         | 108,9         | 109,2         | 110,3         |
| 44 | Ostatní úředníci                                                        | 18,7          | 19,9          | 18,1          | 17,5          |
| 5  | Pracovníci ve službách a prodeji                                        | 350,3         | 377,4         | 342,8         | 348,0         |
| 51 | Pracovníci v oblasti osobních služeb                                    | 92,4          | 104,0         | 84,8          | 85,8          |
| 52 | Pracovníci v oblasti prodeje                                            | 190,8         | 196,3         | 184,2         | 188,0         |
| 53 | Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb.oblastech  | 18,8          | 28,8          | 30,1          | 31,9          |
| 54 | Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy                                  | 48,4          | 46,7          | 43,7          | 42,2          |
| 6  | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství           | 29,9          | 28,2          | 26,6          | 27,0          |
| 61 | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství                                  | 26,6          | 25,6          | 24,1          | 24,0          |
| 62 | Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti            | 3,3           | 2,2           | 2,5           | 2,7           |
| 7  | Řemeslníci a opraváři                                                   | 479,9         | 462,2         | 436,9         | 434,7         |
| 71 | Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)   | 79,3          | 78,2          | 75,8          | 75,6          |
| 72 | Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech     | 251,4         | 235,8         | 223,7         | 221,3         |
| 73 | Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie       | 17,6          | 18,2          | 14,6          | 14,8          |
| 74 | Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky                        | 60,3          | 60,1          | 58,9          | 58,9          |
| 75 | Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech | 71,4          | 70,0          | 63,9          | 64,1          |
| 8  | Obsluha strojů a zařízení, montéři                                      | 524,7         | 611,9         | 571,7         | 574,7         |
| 81 | Obsluha stacionárních strojů a zařízení                                 | 173,0         | 183,1         | 163,5         | 167,9         |
| 82 | Montážní dělníci výrobků a zařízení                                     | 119,7         | 147,2         | 139,0         | 138,7         |
| 83 | Řidiči a obsluha pojízdných zařízení                                    | 231,9         | 281,6         | 269,1         | 268,1         |
| 9  | Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci                                    | 168,4         | 200,9         | 172,7         | 173,6         |
| 91 | Uklízeči a pomocníci                                                    | 45,1          | 56,9          | 49,3          | 45,5          |
| 92 | Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství                 | 6,0           | 6,9           | 7,4           | 7,4           |
| 93 | Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech  | 97,9          | 112,6         | 93,1          | 98,2          |
| 94 | Pomocní pracovníci při přípravě jídla                                   | 5,9           | 7,1           | 6,9           | 6,8           |
| 96 | Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci                        | 13,5          | 17,2          | 16,0          | 15,7          |
|    | <b>CELKEM - mzdová sféra ČR</b>                                         | <b>2900,8</b> | <b>3069,3</b> | <b>2893,4</b> | <b>2922,2</b> |

Zdroj: ISPV

Přejdeme nyní k platové sféře. V tabulce 4.28 vidíme výši průměrných výdělků na jednotlivých pracovních pozicích dle klasifikace CZ-ISCO. Na první pohled si všimneme, že v kategorii řídicích pracovníků jsou průměrné výdělky výrazně nižší než ve mzdové sféře (71 624 Kč v roce 2021), týká se to i nejlépe honorované kategorie nejvyšších státních úředníků a nejvyšších představitelů společností (79 706 Kč v roce 2021). Nejnížší výdělky mají pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (22 956 Kč v roce 2021), zejména uklízeči a pomocníci (22 646 Kč v roce 2021). Z kvalifikovaných pracovníků jsou na tom nejhůře pracovníci v zemědělství (28 531 Kč v roce 2021).

Tabulka 4.28 Průměrné výdělky podle typu vykonávané profese, platová sféra, Kč

|    |                                              | 2014   | 2019   | 2020   | 2021   |
|----|----------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| 0  | Zaměstnanci v ozbrojených silách             | 26 257 | 41 329 | 42 266 | 43 643 |
| 01 | Generálové a důstojníci v ozbrojených silách | 35 997 | 56 648 | 57 230 | 59 662 |
| 02 | Poddůstojníci v ozbrojených silách           | 19 778 | 31 941 | 33 186 | 34 830 |

|    |                                                                            |        |        |        |        |
|----|----------------------------------------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| 03 | Zaměstnanci v ozbrojených silách<br>(kr.generálů,důstojníků,poddůstojníků) | 24 890 | 39 160 | 40 149 | 41 033 |
| 1  | Řídící pracovníci                                                          | 44 714 | 61 975 | 67 402 | 71 624 |
| 11 | Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitelé společností               | 50 810 | 73 880 | 78 049 | 79 706 |
| 12 | Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností       | 47 354 | 62 931 | 66 636 | 68 639 |
| 13 | Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech            | 43 233 | 60 564 | 66 531 | 71 852 |
| 14 | Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídící pracovníci | 35 728 | 47 065 | 52 556 | 55 216 |
| 2  | Specialisté                                                                | 30 203 | 43 551 | 47 771 | 51 064 |
| 21 | Specialisté v oblasti vědy a techniky                                      | 31 702 | 42 647 | 45 541 | 46 904 |
| 22 | Specialisté v oblasti zdravotnictví                                        | 43 490 | 63 711 | 73 398 | 80 985 |
| 23 | Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání                                 | 26 772 | 39 370 | 43 188 | 46 642 |
| 24 | Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě                              | 33 694 | 45 836 | 48 547 | 49 116 |
| 25 | Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií             | 32 006 | 44 555 | 47 237 | 47 968 |
| 26 | Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech  | 27 485 | 39 383 | 42 232 | 43 144 |
| 3  | Techničtí a odborní pracovníci                                             | 27 966 | 40 149 | 44 316 | 45 968 |
| 31 | Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky                   | 25 232 | 34 768 | 37 480 | 37 780 |
| 32 | Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví                                 | 28 582 | 44 165 | 52 741 | 58 556 |
| 33 | Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě                       | 28 637 | 40 389 | 43 542 | 44 131 |
| 34 | Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech        | 22 929 | 33 639 | 37 279 | 39 460 |
| 35 | Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií                | 26 293 | 36 849 | 39 707 | 40 527 |
| 4  | Úředníci                                                                   | 24 182 | 33 090 | 35 639 | 36 436 |
| 41 | Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat   | 22 879 | 31 924 | 34 595 | 35 322 |
| 42 | Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech       | 20 514 | 28 347 | 30 680 | 31 483 |
| 43 | Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice                      | 23 996 | 33 622 | 36 981 | 38 104 |
| 44 | Ostatní úředníci                                                           | 25 876 | 34 420 | 36 630 | 37 376 |
| 5  | Pracovníci ve službách a prodeji                                           | 20 526 | 30 430 | 34 559 | 36 859 |
| 51 | Pracovníci v oblasti osobních služeb                                       | 16 287 | 23 896 | 27 027 | 28 188 |
| 52 | Pracovníci v oblasti prodeje                                               | 18 974 | 26 430 | 28 746 | 29 551 |
| 53 | Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech    | 18 764 | 29 437 | 34 887 | 38 584 |
| 54 | Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy                                     | 28 674 | 41 620 | 44 905 | 46 239 |
| 6  | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství              | 18 028 | 26 030 | 28 445 | 29 146 |
| 61 | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství                                     | 17 733 | 25 475 | 27 804 | 28 531 |
| 62 | Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti               | 19 578 | 28 664 | 31 541 | 32 250 |
| 7  | Řemeslníci a opraváři                                                      | 20 213 | 28 080 | 30 698 | 31 488 |
| 71 | Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)      | 19 804 | 27 609 | 29 703 | 30 628 |
| 72 | Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech        | 20 466 | 28 065 | 30 755 | 31 458 |
| 73 | Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie          | 20 814 | 29 365 | 32 004 | 32 314 |
| 74 | Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky                           | 22 197 | 30 976 | 33 925 | 34 639 |
| 75 | Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech    | 17 838 | 25 516 | 28 665 | 29 615 |
| 8  | Obsluha strojů a zařízení, montéři                                         | 21 463 | 29 851 | 33 165 | 34 254 |
| 81 | Obsluha stacionárních strojů a zařízení                                    | 17 272 | 24 721 | 28 458 | 29 701 |



|    |                                                                        |               |               |               |               |
|----|------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| 83 | Řidiči a obsluha pojízdných zařízení                                   | 22 629        | 31 149        | 34 387        | 35 413        |
| 9  | Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci                                   | 12 900        | 19 346        | 22 144        | 22 956        |
| 91 | Uklízeči a pomocníci                                                   | 12 836        | 18 756        | 21 760        | 22 646        |
| 92 | Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství                | 14 993        | 21 784        | 24 302        | 24 598        |
| 93 | Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a přib.oborech | 15 707        | 22 965        | 26 220        | 27 143        |
| 94 | Pomocní pracovníci při přípravě jídla                                  | 13 508        | 20 415        | 23 258        | 24 139        |
| 96 | Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci                       | 12 596        | 20 009        | 22 325        | 22 957        |
|    | <b>CELKEM - platová sféra ČR</b>                                       | <b>26 794</b> | <b>38 699</b> | <b>42 555</b> | <b>44 782</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.29 zachycuje vývoj průměrných výdělků v platové sféře, opět rozdělené na období 2014–2019, 2019–2020 a 2020–2021. Pro lepší srovnatelnost je vývoj v letech 2014–2019 přepočtený na průměrný roční růst, s využitím geometrického průměru. V platové sféře dosahovali pracovníci v letech 2014–2019 ročně zvýšení výdělku v průměru o 7,6 %, v roce 2020 (první pandemický rok) o 10 % a v roce 2021 o 5,2 %. Jak si vedly jednotlivé profese?

V letech 2014–2019 nejrychleji rostly výdělky u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (+8,4 %, tj. o 0,8 procentního bodu více oproti průměru), v roce 2020 rovněž (+14,5 %, tj. o 4,5 procentního bodu více proti průměru). Protože se jedná o pracovníky, jejichž úroveň výdělku je nejnižší, dochází tak k mírnému snížení platové diference. V roce 2021 pak nejrychleji rostly platy specialistů, které byly taženy zejména platy specialistů v oblasti zdravotnictví. Nejhuře na tom byli v letech 2014–2019 úředníci, ale i ti si polepšili o 6,5 % ročně (o 1,1 procentního bodu méně, než činil průměr). V roce 2020 pak nejvíce svým růstem zaostávali zaměstnanci v ozbrojených silách (+2,3 %, tj. o 7,7 % méně, než činil průměr) a v roce 2021 na tom byli nejhuře úředníci (+2,2 %, tj. o 3 p. b. méně).

Pokud se podíváme na podrobnější třídění na dvou stupních klasifikace CZ-ISCO, v letech 2014–2019 „zvítězili“ pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci (+9,7 %, o 2,1 p. b. rychlejší nárůst oproti průměru), v roce 2020 i v roce 2021 odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví (+19,4 % meziročně v roce 2020 a +11,0 % meziročně v roce 2021). Ohledně dalšího vývoje u zdravotnických pracovníků v platové sféře platí totéž, co jsme výše uvedli k těmto pracovníkům pracujícím ve sféře mzdové. V poli poražených skončili v období 2014–2019 řídicí pracovníci ubytovacích a stravovacích služeb, obchodu a ostatní řídicí pracovníci (+5,7 %, tj. o 1,9 procentního bodu za průměrem), v roce 2020 generálové a důstojníci v ozbrojených silách (+1,0 %, tj. devět procentních bodů za průměrem) a v roce 2021 techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky (+0,8 %, tj. 4,4 procentního bodu za průměrem). Stejně jako ve mzdové sféře i ve sféře platové platí, že žádní pracovníci na dvoumístném třídění klasifikace CZ-ISCO si meziročně nepohoršili.

Tabulka 4.29 Vývoj průměrných výdělků 2014–2021, platová sféra (pro období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

|    |                                                                            | 2019/2014 | 2020/2019 | 2021/2020 |
|----|----------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|
| 0  | Zaměstnanci v ozbrojených silách                                           | 1,095     | 1,023     | 1,033     |
| 01 | Generálové a důstojníci v ozbrojených silách                               | 1,095     | 1,010     | 1,042     |
| 02 | Poddůstojníci v ozbrojených silách                                         | 1,101     | 1,039     | 1,050     |
| 03 | Zaměstnanci v ozbrojených silách (kr.generálů,důstojníků,poddůstojníků)    | 1,095     | 1,025     | 1,022     |
| 1  | Řídící pracovníci                                                          | 1,067     | 1,088     | 1,063     |
| 11 | Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitelé společností               | 1,078     | 1,056     | 1,021     |
| 12 | Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností       | 1,059     | 1,059     | 1,030     |
| 13 | Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech            | 1,070     | 1,099     | 1,080     |
| 14 | Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídící pracovníci | 1,057     | 1,117     | 1,051     |
| 2  | Specialisté                                                                | 1,076     | 1,097     | 1,069     |
| 21 | Specialisté v oblasti vědy a techniky                                      | 1,061     | 1,068     | 1,030     |
| 22 | Specialisté v oblasti zdravotnictví                                        | 1,079     | 1,152     | 1,103     |
| 23 | Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání                                 | 1,080     | 1,097     | 1,080     |
| 24 | Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě                              | 1,063     | 1,059     | 1,012     |
| 25 | Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií             | 1,068     | 1,060     | 1,015     |
| 26 | Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech  | 1,075     | 1,072     | 1,022     |
| 3  | Techničtí a odborní pracovníci                                             | 1,075     | 1,104     | 1,037     |
| 31 | Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky                   | 1,066     | 1,078     | 1,008     |
| 32 | Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví                                 | 1,091     | 1,194     | 1,110     |
| 33 | Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě                       | 1,071     | 1,078     | 1,014     |
| 34 | Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech        | 1,080     | 1,108     | 1,059     |
| 35 | Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií                | 1,070     | 1,078     | 1,021     |
| 4  | Úředníci                                                                   | 1,065     | 1,077     | 1,022     |
| 41 | Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat   | 1,069     | 1,084     | 1,021     |
| 42 | Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech       | 1,067     | 1,082     | 1,026     |
| 43 | Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice                      | 1,070     | 1,100     | 1,030     |
| 44 | Ostatní úředníci                                                           | 1,059     | 1,064     | 1,020     |
| 5  | Pracovníci ve službách a prodeji                                           | 1,082     | 1,136     | 1,067     |
| 51 | Pracovníci v oblasti osobních služeb                                       | 1,080     | 1,131     | 1,043     |
| 52 | Pracovníci v oblasti prodeje                                               | 1,069     | 1,088     | 1,028     |
| 53 | Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb.oblastech     | 1,094     | 1,185     | 1,106     |
| 54 | Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy                                     | 1,077     | 1,079     | 1,030     |
| 6  | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství              | 1,076     | 1,093     | 1,025     |
| 61 | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství                                     | 1,075     | 1,091     | 1,026     |
| 62 | Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti               | 1,079     | 1,100     | 1,022     |
| 7  | Řemeslníci a opraváři                                                      | 1,068     | 1,093     | 1,026     |
| 71 | Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)      | 1,069     | 1,076     | 1,031     |
| 72 | Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech        | 1,065     | 1,096     | 1,023     |

|    |                                                                         |              |              |              |
|----|-------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|
| 73 | Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie       | 1,071        | 1,090        | 1,010        |
| 74 | Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky                        | 1,069        | 1,095        | 1,021        |
| 75 | Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech | 1,074        | 1,123        | 1,033        |
| 8  | Obsluha strojů a zařízení, montéři                                      | 1,068        | 1,111        | 1,033        |
| 81 | Obsluha stacionárních strojů a zařízení                                 | 1,074        | 1,151        | 1,044        |
| 83 | Řidiči a obsluha pojízdných zařízení                                    | 1,066        | 1,104        | 1,030        |
| 9  | Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci                                    | 1,084        | 1,145        | 1,037        |
| 91 | Uklízeči a pomocníci                                                    | 1,079        | 1,160        | 1,041        |
| 92 | Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství                 | 1,078        | 1,116        | 1,012        |
| 93 | Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb.oborech  | 1,079        | 1,142        | 1,035        |
| 94 | Pomocní pracovníci při přípravě jídla                                   | 1,086        | 1,139        | 1,038        |
| 96 | Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci                        | 1,097        | 1,116        | 1,028        |
|    | <b>CELKEM - platová sféra ČR</b>                                        | <b>1,076</b> | <b>1,100</b> | <b>1,052</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

V tabulce 4.30 vidíme vývoj struktury pracovní síly dle pracovních pozic v platové sféře. Počet pracovníků celkově narostl o 44 tisíc v období 2014–2021, přičemž k 35tisícovému nárůstu došlo v prvních sedmi letech, v roce 2020 vidíme meziroční stagnaci a druhý pandemický rok 2021 přinesl další 10tisícové navýšení počtu pracovníků platové sféry. Vývoj v jednotlivých skupinách pracovních pozic byl nerovnoměrný: vzrostl počet specialistů, úředníků a pracovníků ve službách a prodeji, klesl počet pomocných a nekvalifikovaných pracovníků, v ostatních skupinách počet spíše stagnoval. Nárůst v kategorii pracovníků ve službách a prodeji byl tažen nárůstem počtu pracovníků osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příbuzných oblastech, který se během sedmi let 2014–2021 zvýšil o polovinu (z 31,5 tisíce na 48,5 tisíce).

Tabulka 4.30 Struktura pracovní síly dle pracovních pozic, platová sféra

|    |                                                                            | 2014  | 2019  | 2020  | 2021  |
|----|----------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|
| 0  | Zaměstnanci v ozbrojených silách                                           | 20,0  | 24,4  | 25,0  | 25,5  |
| 01 | Generálové a důstojníci v ozbrojených silách                               | 5,7   | 6,5   | 6,6   | 6,5   |
| 02 | Poddůstojníci v ozbrojených silách                                         | 7,0   | 8,4   | 8,6   | 8,7   |
| 03 | Zaměstnanci v ozbrojených silách (kr.generálů,důstojníků,poddůstojníků)    | 7,3   | 9,5   | 9,9   | 10,3  |
| 1  | Řídící pracovníci                                                          | 29,4  | 30,2  | 30,0  | 29,6  |
| 11 | Nejvyšší státní úředníci, nejvyšší představitelé společností               | 4,0   | 3,4   | 3,4   | 3,3   |
| 12 | Řídící pracovníci správy podniku, obchod., admin. a podpůr. činností       | 5,0   | 5,5   | 5,5   | 5,3   |
| 13 | Řídící pracovníci výroby, IT, vzdělávání a v příbuzných oborech            | 19,3  | 20,1  | 20,1  | 20,0  |
| 14 | Řídící pracovníci ubyt., strav. služeb, obchodu, ostatní řídící pracovníci | 1,0   | 1,1   | 0,9   | 0,9   |
| 2  | Specialisté                                                                | 195,0 | 207,9 | 209,0 | 212,8 |
| 21 | Specialisté v oblasti vědy a techniky                                      | 8,8   | 9,9   | 10,1  | 10,3  |
| 22 | Specialisté v oblasti zdravotnictví                                        | 27,0  | 27,6  | 27,1  | 27,2  |
| 23 | Specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání                                 | 118,2 | 127,3 | 130,7 | 134,0 |
| 24 | Specialisté v obchodní sféře a veřejné správě                              | 20,8  | 22,4  | 21,5  | 21,6  |
| 25 | Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií             | 3,6   | 3,7   | 3,7   | 3,7   |
| 26 | Specialisté v oblasti právní, sociální, kulturní a v příbuzných oblastech  | 16,7  | 16,9  | 15,8  | 15,9  |

|    |                                                                          |              |              |              |              |
|----|--------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| 3  | Techničtí a odborní pracovníci                                           | 177,2        | 181,2        | 177,1        | 178,0        |
| 31 | Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky                 | 11,9         | 11,9         | 11,7         | 11,6         |
| 32 | Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví                               | 33,1         | 32,2         | 31,7         | 32,3         |
| 33 | Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě                     | 117,0        | 120,9        | 119,0        | 119,4        |
| 34 | Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury, sportu a příb. oborech      | 12,2         | 12,8         | 11,3         | 11,2         |
| 35 | Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií              | 3,0          | 3,4          | 3,4          | 3,4          |
| 4  | Úředníci                                                                 | 33,6         | 38,4         | 38,5         | 38,7         |
| 41 | Všeobecní administrativní pracovníci, sekretáři, pracovníci zadávání dat | 12,5         | 14,1         | 14,2         | 14,3         |
| 42 | Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech     | 1,9          | 1,9          | 1,9          | 1,8          |
| 43 | Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice                    | 5,0          | 5,4          | 5,3          | 5,4          |
| 44 | Ostatní úředníci                                                         | 14,2         | 16,9         | 17,1         | 17,2         |
| 5  | Pracovníci ve službách a prodeji                                         | 94,4         | 106,1        | 109,6        | 112,4        |
| 51 | Pracovníci v oblasti osobních služeb                                     | 35,8         | 36,4         | 36,5         | 36,6         |
| 52 | Pracovníci v oblasti prodeje                                             | 1,3          | 1,4          | 1,4          | 1,4          |
| 53 | Pracovníci osobní péče ve vzdělávání, zdravotnictví a v příb. oblastech  | 31,5         | 42,8         | 45,8         | 48,5         |
| 54 | Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy                                   | 25,7         | 25,6         | 25,9         | 26,0         |
| 6  | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství            | 1,5          | 1,6          | 1,6          | 1,6          |
| 61 | Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství                                   | 1,3          | 1,3          | 1,3          | 1,3          |
| 62 | Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví, rybářství a myslivosti             | 0,2          | 0,3          | 0,3          | 0,3          |
| 7  | Řemeslníci a opraváři                                                    | 7,5          | 7,6          | 7,6          | 7,6          |
| 71 | Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)    | 2,2          | 2,2          | 2,3          | 2,2          |
| 72 | Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech      | 2,6          | 2,8          | 2,8          | 2,8          |
| 73 | Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie        | 0,3          | 0,3          | 0,3          | 0,3          |
| 74 | Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky                         | 1,3          | 1,2          | 1,2          | 1,2          |
| 75 | Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech  | 1,1          | 1,1          | 1,0          | 1,0          |
| 8  | Obsluha strojů a zařízení, montéři                                       | 11,4         | 11,0         | 11,0         | 11,1         |
| 81 | Obsluha stacionárních strojů a zařízení                                  | 2,5          | 2,2          | 2,3          | 2,2          |
| 83 | Řidiči a obsluha pojezdových zařízení                                    | 8,9          | 8,8          | 8,7          | 8,8          |
| 9  | Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci                                     | 42,1         | 38,6         | 38,3         | 39,3         |
| 91 | Uklízeči a pomocníci                                                     | 24,6         | 24,5         | 24,5         | 24,9         |
| 92 | Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství                  | 0,3          | 0,3          | 0,3          | 0,3          |
| 93 | Pomocní pracovníci těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a příb. oborech  | 1,6          | 1,4          | 1,3          | 1,4          |
| 94 | Pomocní pracovníci při přípravě jídla                                    | 0,9          | 1,2          | 1,2          | 1,3          |
| 96 | Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci                         | 14,6         | 11,2         | 10,8         | 11,4         |
|    | <b>CELKEM - platová sféra ČR</b>                                         | <b>612,1</b> | <b>647,2</b> | <b>647,7</b> | <b>656,5</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulky 4.31–4.37 vytvářejí předpolí pro analytické vysvětlení rozdílné úrovně odměňování a jejího vývoje ve mzdové a platové sféře. Tabulka 4.31 zobrazuje rozdílnost mezd u manuálních a nemanuálních pracovníků ve mzdové sféře v letech 2014–2021. Poměr průměrných mezd manuálních a nemanuálních pracovníků je ve všech letech přibližně stabilní, nemanuální pracovníci pobírají o cca 65 % vyšší mzdu oproti pracovníkům manuálním.

Tomu odpovídají i údaje v tabulce 4.32. V letech 2014–2019 mírně rychleji rostly mzdy manuálních pracovníků (o 0,7 procentního bodu ročně), v roce 2020 rostly mzdy v obou skupinách shodně a v roce 2021 nemanuální pracovníci naopak předstihli své manuálně pracující kolegy (o 0,6 procentního bodu).

Tabulka 4.33 zachycuje vývoj struktury pracovní síly dle vykonávané profese ve mzdové sféře. Počty pracovníků rostly v obou skupinách, přičemž u nemanuálních pracovníků rostly mírně rychleji (za celé období 2014–2021 vzrostl počet manuálních pracovníků o 19 tisíc, zatímco nemanuálních pracovníků o 97 tisíc). První pandemický rok 2020 znamenal výraznější pokles počtu manuálních pracovníků (o 127 tisíc) a méně výrazný, byť citelný pokles počtu nemanuálních pracovníků (o 50 tisíc).

Tabulka 4.31 Průměrné mzdy podle typu vykonávané práce ve mzdové sféře v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, Kč

|                       | 2014          | 2019          | 2020          | 2021          |
|-----------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Manuální pracovníci   | 20 170        | 27 680        | 29 001        | 30 442        |
| Nemanuální pracovníci | 33 903        | 45 006        | 47 181        | 49 834        |
| <b>CELKEM</b>         | <b>26 654</b> | <b>35 854</b> | <b>37 789</b> | <b>39 877</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.32 Vývoj průměrné mzdy manuálních a nemanuálních pracovníků mezi lety 2014–2021 (období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

|                       | 2019/2014    | 2020/2019    | 2021/2020    |
|-----------------------|--------------|--------------|--------------|
| Manuální pracovníci   | 1,065        | 1,048        | 1,050        |
| Nemanuální pracovníci | 1,058        | 1,048        | 1,056        |
| <b>CELKEM</b>         | <b>1,061</b> | <b>1,054</b> | <b>1,055</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.33 Struktura pracovní síly dle vykonávané pozice, 2014–2021, mzdová sféra

|                       | 2014           | 2019           | 2020           | 2021           |
|-----------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Manuální pracovníci   | 1 481,3        | 1 621,2        | 1 494,8        | 1 500,4        |
| Nemanuální pracovníci | 1 324,9        | 1 448,1        | 1 398,6        | 1 421,8        |
| <b>CELKEM</b>         | <b>2 806,2</b> | <b>3 069,3</b> | <b>2 893,4</b> | <b>2 922,2</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.34 zachycuje platy pracovníků v platové sféře. I v této sféře jsou nemanuální pracovníci lépe honorováni, přičemž rozdíly se v čase mírně snižují. Zatímco v roce 2014 činil průměrný plat nemanuálního pracovníka 171 % průměrného platu pracovníka manuálního, v roce 2021 již byl tento poměr pouze 153 %.

Příčiny snížení rozdílů najdeme v tabulce 4.35. V letech 2014–2019 rostly platy manuálních pracovníků o 1,2 procentního bodu rychleji, v roce 2020 se rozdíl prohloubil na téměř 6 procentních bodů (průměrné platy manuálních pracovníků vzrostly o 15 %, zatímco nemanuálních pracovníků „pouze“ o 9,3 %), v roce 2021 pak růst průměrného platu nemanuálního pracovníka opět mírně zaostával.

Tabulka 4.36 ukazuje strukturu pracovní síly v platové sféře. Na první pohled přitom vidíme rozdíl oproti sféře mzdové (srov. tabulku 4.33): zatímco ve mzdové sféře je pracovníků v obou

skupinách přibližně stejně (manuální pracovníci mírně převažují), v platové sféře je podíl nemanuálních pracovníků mnohem vyšší a blíží se k 80 %.

Tabulka 4.34 Průměrné platy podle typu vykonávané práce v platové sféře v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, Kč

|                       | 2014          | 2019          | 2020          | 2021          |
|-----------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Manuální pracovníci   | 17 165        | 25 913        | 29 791        | 31 559        |
| Nemanuální pracovníci | 29 295        | 41 895        | 45 781        | 48 148        |
| <b>CELKEM</b>         | <b>26 788</b> | <b>38 699</b> | <b>42 555</b> | <b>44 782</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.35 Vývoj průměrného platu manuálních a nemanuálních pracovníků mezi lety 2014-2021 (období 2014-2019 se jedná o průměrný roční růst)

|                       | 2019/2014    | 2020/2019    | 2021/2020    |
|-----------------------|--------------|--------------|--------------|
| Manuální pracovníci   | 1,086        | 1,150        | 1,059        |
| Nemanuální pracovníci | 1,074        | 1,093        | 1,052        |
| <b>CELKEM</b>         | <b>1,076</b> | <b>1,100</b> | <b>1,052</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.36 Struktura pracovní síly dle vykonávané pozice, 2014–2021, platová sféra

|                       | 2014         | 2019         | 2020         | 2021         |
|-----------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| Manuální pracovníci   | 126,6        | 129,4        | 130,7        | 133,2        |
| Nemanuální pracovníci | 485,9        | 517,7        | 517,0        | 523,3        |
| <b>CELKEM</b>         | <b>612,5</b> | <b>647,2</b> | <b>647,7</b> | <b>656,5</b> |

Zdroj: ISPV

Rozdílná struktura pracovní síly a rozdíl v odměňování jednotlivých skupin pak vysvětlují rozdíl v hodnotách průměrného výdělku mezi mzdovou a platovou sférou. Podívejme se na průměrné hodnoty (za manuální i nemanuální pracovníky celkem). V roce 2014 byl průměrný výdělek ve mzdové a platové sféře přibližně stejný (platy byly vyšší o 0,5 %), v roce 2019 již byl rozdíl 7,9 % ve prospěch platové sféry a v roce 2020 se zvýšil na 12,6 %. Na této úrovni přibližně setrval i v roce 2021. Zdálo by se tedy, že pracovníci v platové sféře jsou na tom – z hlediska výdělků – lépe než pracovníci ve sféře mzdové, přičemž tento rozdíl se v čase prohlubuje.

Jiný pohled získáme, pokud sledujeme jednotlivé skupiny. Zatímco v roce 2014 vydělával průměrný manuálně pracující pracovník zaměstnaný v platové sféře 85 % výdělku svého průměrného kolegy ve sféře mzdové, v roce 2019 dosáhl 93,6 % jeho výdělku a v roce 2020 jej již o 2,7 % předstihl. V roce 2021 pak svůj předstih zvýšil na 3,7 %. Nemanuální pracovník v platové sféře na tom byl podobně. V roce 2014 vydělával o 13,6 % méně než jeho kolega ze sféry mzdové, své zaostávání snížil v roce 2019 na 6,9 % a v roce 2020 na 3 %. Na podobné úrovni (minus 3,4 %) pak zůstal i v roce 2021. **Lze tedy říci, že mezi lety 2014–2020 pracovníci v platové sféře doháněli své kolegy ve sféře mzdové, v roce 2020 se již tento proces postupně zastavil. Předstih průměrného platu před průměrnou mzdou je pak způsobený odlišným složením pracovní síly v obou sférách.**

Tabulka 4.37 Rozdíly v odměňování mezi platovou a mzdovou sférou, vztaženo vždy k průměrnému výdělku ve mzdové sféře

|                       | 2014         | 2019         | 2020         | 2021         |
|-----------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| Manuální pracovníci   | 0,851        | 0,936        | 1,027        | 1,037        |
| Nemanuální pracovníci | 0,864        | 0,931        | 0,970        | 0,966        |
| <b>CELKEM</b>         | <b>1,005</b> | <b>1,079</b> | <b>1,126</b> | <b>1,123</b> |

Zdroj: ISPV

Vliv odlišného složení pracovní síly vidíme v tabulce 4.38, výpočet je podrobně vysvětlený v příloze 5. Zatímco v roce 2014 působily oba vlivy protisměrně (rozdíl průměrných výdělků v jednotlivých skupinách o 14,1 % v neprospěch platové sféry, rozdílná struktura o 17 % ve prospěch), přičemž oba vlivy se téměř kompenzovaly, v roce 2019 se již vliv rozdílných výdělků snížil na 6,7 % a v letech 2020 a 2021 byl již prakticky zanedbatelný. **Celý rozdíl průměrných výdělků ve mzdové a platové sféře tak lze vysvětlit rozdílným složením pracovní síly mezi oběma sférami.** Podstatné je, že v roce 2021 již rozdílný vývoj výdělků uvnitř skupin nepokračoval, proto se i celkový rozdíl průměrných výdělků mezi oběma sférami v roce 2021 zastavil prakticky na úrovni roku 2020.

Tabulka 4.38 Rozklad indexu proměnlivého složení pro vysvětlení rozdílu mezi průměrnou mzdou ve mzdové sféře a průměrným platem v platové sféře

|                                                          | 2014         | 2019         | 2020         | 2021         |
|----------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| Vliv rozdílu průměrných výdělků v jednotlivých skupinách | 0,859        | 0,933        | 0,993        | 0,994        |
| Vliv rozdílné struktury mezi mzdovou a platovou sférou   | 1,170        | 1,157        | 1,134        | 1,130        |
| <b>Index průměrného platu k průměrné mzdě</b>            | <b>1,005</b> | <b>1,079</b> | <b>1,126</b> | <b>1,123</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

#### 4.5 Rozdíly podle státního občanství

V kapitole 4.5 sledujeme rozdílné odměňování podle státního občanství, opět v časovém úseku 2014–2021. Pomineme-li položku „ostatní“, v níž budou kromě jiného zastoupeni manažeři z rozvinutých zemí, dosahují dlouhodobě ve mzdové sféře nejvyšší mzdy Slováci (47 566 Kč v roce 2021), naopak nejnižší mzdy v průměru dostávají Ukrajinci (tabulka 4.39). Nemáme k dispozici data v podrobnějším třídění, nicméně předpokládáme, že hlavním důvodem bude odlišné složení pracovní síly (dosažené vzdělání a kvalifikace). Z hlediska vývoje (tabulka 4.40) pandemické roky ovlivnily odměňování polských státních příslušníků. Zatímco v roce 2020 jejich průměrná mzda meziročně vzrostla o 12,9 %, v roce 2021 prakticky zůstala na úrovni roku 2020. K podrobnějšímu vysvětlení nemáme k dispozici datové zdroje. Pandemické roky nijak zásadně neovlivnily strukturu pracovní síly (tabulka 4.41): kromě poklesu počtu Poláků v roce 2020 o 4 tisíce zde nevidíme zásadní zlom. Počet pracovníků z Ukrajiny postupně narůstá (z 14,3 tis. v roce 2014 na 67,8 tis. v roce 2021).

Tabulka 4.39 Průměrné mzdy v mzdové sféře podle státního občanství v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, Kč

|                 | 2014          | 2019          | 2020          | 2021          |
|-----------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Česká republika | 26 555        | 35 637        | 37 533        | 39 658        |
| Slovensko       | 31 732        | 42 511        | 45 151        | 47 566        |
| Ukrajina        | 19 486        | 26 828        | 28 470        | 29 775        |
| Polsko          | 27 374        | 34 534        | 38 991        | 39 176        |
| Bulharsko       | 27 032        | 31 001        | 31 876        | 33 193        |
| Rumunsko        | 26 119        | 37 087        | 39 538        | 40 010        |
| Ostatní         | 43 789        | 46 126        | 48 307        | 51 542        |
| <b>CELKEM</b>   | <b>26 804</b> | <b>35 855</b> | <b>37 789</b> | <b>39 877</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.40 Vývoj průměrných mezd podle státního občanství (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

|                 | 2019/2014    | 2020/2019    | 2021/2020    |
|-----------------|--------------|--------------|--------------|
| Česká republika | 1,061        | 1,053        | 1,057        |
| Slovensko       | 1,060        | 1,062        | 1,053        |
| Ukrajina        | 1,066        | 1,061        | 1,046        |
| Polsko          | 1,048        | 1,129        | 1,005        |
| Rumunsko        | 1,028        | 1,028        | 1,012        |
| Bulharsko       | 1,073        | 1,066        | 1,041        |
| Ostatní         | 1,010        | 1,047        | 1,067        |
| <b>CELKEM</b>   | <b>1,060</b> | <b>1,054</b> | <b>1,055</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.41 Struktura pracovní síly ve mzdové sféře v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, pracovníci (tis.), podle státního občanství

|                 | 2014           | 2019           | 2020           | 2021           |
|-----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Česká republika | 2 787,4        | 2 853,5        | 2 674,7        | 2 686,1        |
| Slovensko       | 52,7           | 69,5           | 65,9           | 66,6           |
| Ukrajina        | 14,3           | 47,7           | 53,9           | 67,8           |
| Polsko          | 9,9            | 22,5           | 18,1           | 19,4           |
| Rumunsko        | 2,6            | 6,6            | 6,8            | 7,0            |
| Bulharsko       | 2,5            | 7,0            | 6,8            | 6,8            |
| Ostatní         | 31,4           | 62,5           | 67,2           | 68,6           |
| <b>CELKEM</b>   | <b>2 900,8</b> | <b>3 069,3</b> | <b>2 893,4</b> | <b>2 922,2</b> |

Zdroj: ISPV

V platové sféře je situace mírně odlišná (tabulka 4.42). Nejvíce dlouhodobě opět pobírají Slováci (60 830 Kč v roce 2021), na nejnižším stupni žebříčku jsou nicméně místo Ukrajinců Bulhaři (40 876 Kč). Nejvyššího nárůstu průměrného platu v posledních dvou letech dosahují Ukrajinci (+18,2 % v roce 2020, +11,5 % v roce 2021), nejnižších Bulhaři (tabulka 4.43).



K interpretaci výsledků je nicméně zapotřebí přistupovat obezřetně s ohledem na velmi nízké zastoupení cizích státních příslušníků (s výjimkou Slováků) v platové sféře (tabulka 4.44) – jejich počty dosahují pouze nízkých stovek zaměstnanců a výsledky tak mohou být vychýleny nahodilými pozorováními.

Tabulka 4.42 Průměrné platy v platové sféře podle státního občanství v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, Kč

|                 | 2014          | 2019          | 2020          | 2021          |
|-----------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Česká republika | 26 758        | 38 631        | 42 456        | 44 652        |
| Slovensko       | 33 687        | 49 047        | 56 173        | 60 830        |
| Ukrajina        | 22 822        | 33 196        | 39 239        | 43 771        |
| Polsko          | 22 434        | 37 240        | 40 884        | 43 132        |
| Bulharsko       | 24 901        | 36 434        | 39 646        | 40 876        |
| Ostatní         | 28 439        | 40 284        | 44 337        | 46 621        |
| <b>CELKEM</b>   | <b>26 794</b> | <b>38 699</b> | <b>42 555</b> | <b>44 782</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.43 Vývoj průměrných platů podle státního občanství (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

|                 | 2019/2014    | 2020/2019    | 2021/2020    |
|-----------------|--------------|--------------|--------------|
| Česká republika | 1,076        | 1,099        | 1,052        |
| Slovensko       | 1,078        | 1,145        | 1,083        |
| Ukrajina        | 1,078        | 1,182        | 1,115        |
| Polsko          | 1,107        | 1,098        | 1,067        |
| Bulharsko       | 1,079        | 1,088        | 1,031        |
| Ostatní         | 1,072        | 1,101        | 1,052        |
| <b>CELKEM</b>   | <b>1,076</b> | <b>1,100</b> | <b>1,052</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.44 Struktura pracovní síly v platové sféře v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, pracovníci (tis.), podle státního občanství

|                 | 2014         | 2019         | 2020         | 2021         |
|-----------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| Česká republika | 607,3        | 640,1        | 640,0        | 648,1        |
| Slovensko       | 3,4          | 4,7          | 4,9          | 5,3          |
| Ukrajina        | 0,5          | 1,1          | 1,4          | 1,6          |
| Polsko          | 0,2          | 0,2          | 0,2          | 0,2          |
| Bulharsko       | 0,1          | 0,1          | 0,1          | 0,1          |
| Ostatní         | 0,5          | 0,8          | 0,9          | 0,9          |
| <b>CELKEM</b>   | <b>612,1</b> | <b>647,2</b> | <b>647,7</b> | <b>656,5</b> |

Zdroj: ISPV

#### 4.6 Rozdíly podle odvětví ekonomické činnosti

Poslední srovnání odměňování zaměstnanců budeme věnovat odvětvovému srovnání. Z jiného pohledu se tak vracíme k první kapitole. Zatímco v ní jsme nicméně rozebírali zaměstnanost a z makroekonomického pohledu jsme následně analyzovali vývoj podílu náhrad zaměstnancům na hrubé přidané hodnotě daného odvětví, zde v této části budeme sledovat průměrné výdělky v členění podle klasifikace CZ NACE. Jak podrobně odkazujeme v příloze, upozorňujeme, že odvětvové členění výdělků pocházející z ISPV není srovnatelné s odvětvovou průměrnou mzdou v národním hospodářství, která se opírá o podnikové výkaznictví Českého statistického úřadu.

Začněme mzdovou sférou. Nejvyšší mzdy (tabulka 4.45) dosahují v roce 2021 zaměstnanci v odvětví informačních a komunikačních činností, následovaní odvětvím peněžnictví a pojišťovnictví. Za zmínku stojí, že tomu tak nebylo vždy. Ještě v roce 2019 pobírali zaměstnanci v peněžnictví a pojišťovnictví o 1,1 tis. Kč více ve srovnání se zaměstnanci ICT, nicméně v pandemických letech se vývoj otočil a v roce 2021 již zaměstnanci pracující v informačních a komunikačních technologiích pobírali o 3.670 Kč v průměru více.

Z hlediska vývoje (tabulka 4.46) vidíme, že v prvním pandemickém roce si oproti roku 2019 pohoršili pracovníci ve dvou odvětvích: v realitách (minus 3,4 %) a v kulturních, zábavních a rekreačních činnostech (minus 3,0 %). Zatímco v činnostech v oblasti nemovitostí došlo v roce 2021 k výraznému nárůstu (o 17 %), v kulturních, zábavních a rekreačních činnostech se mzdy v roce 2021 vzhledem k pouze 3,4% meziročnímu růstu dostaly nominálně pouze na úroveň roku 2019. Bude potřebné sledovat, jaký bude vývoj po oživení tohoto odvětví po odeznění pandemie, tedy jak bude vypadat odměňování zaměstnanců v letech 2022 a 2023.

Tabulka 4.47 nám ukazuje, v jakých odvětvích došlo ve mzdové sféře k nejvýraznějšímu poklesu počtu pracovníků: jedná se o odvětví zpracovatelského průmyslu, odvětví obchodu a oprav motorových vozidel, odvětví ubytování, stravování a pohostinství, odvětví administrativních a podpůrných činností. Paradoxně klesl i počet pracovníků v odvětví zdravotní a sociální péče, naopak nepříliš výrazný pokles vidíme v odvětví kulturních, zábavních a rekreačních činností.

Tabulka 4.45 Průměrné mzdy v mzdové sféře podle odvětví ekonomické činnosti v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, Kč

|   |                                                 | 2014          | 2019          | 2020          | 2021          |
|---|-------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| A | Zemědělství, lesnictví a rybářství              | 22 244        | 29 090        | 30 905        | 32 341        |
| B | Těžba a dobývání                                | 33 104        | 39 749        | 40 520        | 42 485        |
| C | Zpracovatelský průmysl                          | 27 013        | 36 217        | 37 633        | 39 328        |
| D | Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla         | 41 966        | 51 167        | 53 656        | 56 285        |
| E | Zásobování vodou, činnosti související s odpady | 25 593        | 33 118        | 34 435        | 36 531        |
| F | Stavebnictví                                    | 24 061        | 31 891        | 33 472        | 34 997        |
| G | Obchod, opravy motorových vozidel               | 24 627        | 33 724        | 35 109        | 37 413        |
| H | Doprava a skladování                            | 24 800        | 33 274        | 34 506        | 35 912        |
| I | Ubytování, stravování a pohostinství            | 14 401        | 21 510        | 22 127        | 23 357        |
| J | Informační a komunikační činnosti               | 48 235        | 60 345        | 64 423        | 67 062        |
| K | Peněžnictví a pojišťovnictví                    | 49 333        | 61 426        | 62 100        | 63 392        |
| L | Činnosti v oblasti nemovitostí                  | 23 252        | 31 454        | 30 384        | 35 555        |
| M | Profesní, vědecké a technické činnosti          | 33 166        | 43 316        | 44 692        | 47 386        |
| N | Administrativní a podpůrné činnosti             | 17 928        | 24 784        | 27 488        | 29 607        |
| O | Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení    | 38 653        | 50 768        | 53 577        | 55 598        |
| P | Vzdělávání                                      | 33 430        | 42 553        | 43 561        | 45 718        |
| Q | Zdravotní a sociální péče                       | 24 697        | 34 632        | 39 960        | 44 955        |
| R | Kulturní, zábavní a rekreační činnosti          | 21 168        | 32 583        | 31 595        | 32 684        |
| S | Ostatní činnosti                                | 20 986        | 27 285        | 29 160        | 30 952        |
|   | <b>CELKEM</b>                                   | <b>26 804</b> | <b>35 855</b> | <b>37 789</b> | <b>39 877</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.46 Vývoj průměrných mezd podle odvětví ekonomické činnosti (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

|   |                                                 | 2019/2014    | 2020/2019    | 2021/2020    |
|---|-------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|
| A | Zemědělství, lesnictví a rybářství              | 1,055        | 1,062        | 1,046        |
| B | Těžba a dobývání                                | 1,037        | 1,019        | 1,048        |
| C | Zpracovatelský průmysl                          | 1,060        | 1,039        | 1,045        |
| D | Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla         | 1,040        | 1,049        | 1,049        |
| E | Zásobování vodou, činnosti související s odpady | 1,053        | 1,040        | 1,061        |
| F | Stavebnictví                                    | 1,058        | 1,050        | 1,046        |
| G | Obchod, opravy motorových vozidel               | 1,065        | 1,041        | 1,066        |
| H | Doprava a skladování                            | 1,061        | 1,037        | 1,041        |
| I | Ubytování, stravování a pohostinství            | 1,084        | 1,029        | 1,056        |
| J | Informační a komunikační činnosti               | 1,046        | 1,068        | 1,041        |
| K | Peněžnictví a pojišťovnictví                    | 1,045        | 1,011        | 1,021        |
| L | Činnosti v oblasti nemovitostí                  | 1,062        | 0,966        | 1,170        |
| M | Profesní, vědecké a technické činnosti          | 1,055        | 1,032        | 1,060        |
| N | Administrativní a podpůrné činnosti             | 1,067        | 1,109        | 1,077        |
| O | Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení    | 1,056        | 1,055        | 1,038        |
| P | Vzdělávání                                      | 1,049        | 1,024        | 1,050        |
| Q | Zdravotní a sociální péče                       | 1,070        | 1,154        | 1,125        |
| R | Kulturní, zábavní a rekreační činnosti          | 1,090        | 0,970        | 1,034        |
| S | Ostatní činnosti                                | 1,054        | 1,069        | 1,061        |
|   | <b>CELKEM</b>                                   | <b>1,060</b> | <b>1,054</b> | <b>1,055</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.47 Struktura pracovní síly ve mzdové sféře v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, pracovníci (tis.), podle odvětví ekonomické činnosti

|   |                                                 | 2014           | 2019           | 2020           | 2021           |
|---|-------------------------------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| A | Zemědělství, lesnictví a rybářství              | 91,1           | 86,6           | 83,0           | 83,8           |
| B | Těžba a dobývání                                | 28,6           | 21,3           | 19,6           | 17,3           |
| C | Zpracovatelský průmysl                          | 991,9          | 1 045,1        | 974,8          | 980,7          |
| D | Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla         | 28,2           | 32,9           | 32,6           | 32,6           |
| E | Zásobování vodou, činnosti související s odpady | 44,4           | 45,7           | 45,4           | 44,4           |
| F | Stavebnictví                                    | 194,7          | 186,8          | 184,3          | 189,1          |
| G | Obchod, opravy motorových vozidel               | 458,1          | 470,7          | 448,8          | 454,7          |
| H | Doprava a skladování                            | 220,7          | 239,5          | 226,1          | 224,6          |
| I | Ubytování, stravování a pohostinství            | 96,1           | 108,3          | 83,3           | 86,8           |
| J | Informační a komunikační činnosti               | 94,2           | 116,1          | 117,5          | 121,7          |
| K | Peněžnictví a pojišťovnictví                    | 67,7           | 68,7           | 67,9           | 69,1           |
| L | Činnosti v oblasti nemovitostí                  | 41,6           | 38,8           | 42,1           | 39,7           |
| M | Profesní, vědecké a technické činnosti          | 142,4          | 161,7          | 155,5          | 153,5          |
| N | Administrativní a podpůrné činnosti             | 149,3          | 170,6          | 145,9          | 146,8          |
| O | Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení    | 6,8            | 6,5            | 6,6            | 6,5            |
| P | Vzdělávání                                      | 58,1           | 63,2           | 63,3           | 64,9           |
| Q | Zdravotní a sociální péče                       | 124,0          | 142,6          | 138,0          | 144,5          |
| R | Kulturní, zábavní a rekreační činnosti          | 22,8           | 22,2           | 19,7           | 20,3           |
| S | Ostatní činnosti                                | 40,2           | 42,2           | 39,1           | 41,2           |
|   | <b>CELKEM</b>                                   | <b>2 900,8</b> | <b>3 069,3</b> | <b>2 893,4</b> | <b>2 922,2</b> |

Zdroj: ISPV

Pokračujeme platovou sférou. I zde jsou nejvyšší platy v odvětví informačních a komunikačních činností (59 951 Kč), následované platy ve zdravotní a sociální péči (53 459 Kč). Nejnižší platy jsou v odvětví energetiky (30 004 Kč). V některých odvětvích je v platové sféře zaměstnán malý počet pracovníků, proto údaje v tabulce 4.48 i v tabulkách následujících nejsou pro některé řádky vyplněné.

Platy v platové sféře nejrychleji rostly v odvětví zdravotní a sociální péče (+17,5 % meziročně v roce 2020), i nejméně rostoucí odvětví veřejné správy, obrany a sociálního zabezpečení pak v roce 2020 rostlo o slušných 6,4 %. I v roce 2021 nejrychleji rostly platy pracovníků zdravotní a sociální péče (+9,1 %), málo pak rostly výdělky v dopravě a skladování (+2,1 %) či v kulturních, zábavních a rekreačních činnostech. Zde to s ohledem na předchozí 7,3% růst vypadá, jako by se pandemie covidu projevila na odměňování pracovníků až s ročním zpožděním.

Počet pracovníků v platové sféře vzrostl během sedmiletého období 2014–2021 o již v naší studii několikrát zmiňovaných téměř 45 tisíc (tabulka 4.50). Z odvětvového hlediska se na tom nejvíce podílelo odvětví vzdělávání (+27 tisíc, tj. 60 % celkového nárůstu počtu pracovníků).

Tabulka 4.48 Průměrné platy v platové sféře podle odvětví ekonomické činnosti v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, Kč

|   |                                                 | 2014          | 2019          | 2020          | 2021          |
|---|-------------------------------------------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| A | Zemědělství, lesnictví a rybářství              | 23 858        | 32 849        | 35 803        | 36 915        |
| B | Těžba a dobývání                                | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         |
| C | Zpracovatelský průmysl                          | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         |
| D | Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla         | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         |
| E | Zásobování vodou, činnosti související s odpady | 19 898        | 26 814        | 29 080        | 30 004        |
| F | Stavebnictví                                    | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         |
| G | Obchod, opravy motorových vozidel               | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         |
| H | Doprava a skladování                            | 26 836        | 38 247        | 41 515        | 42 402        |
| I | Ubytování, stravování a pohostinství            | 19 732        | 27 964        | 30 392        | 31 604        |
| J | Informační a komunikační činnosti               | 39 644        | 51 614        | 57 278        | 59 951        |
| K | Peněžnictví a pojišťovnictví                    | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         | (n/a)         |
| L | Činnosti v oblasti nemovitostí                  | 23 185        | 30 259        | 33 295        | 34 794        |
| M | Profesní, vědecké a technické činnosti          | 34 629        | 46 432        | 47 909        | 49 308        |
| N | Administrativní a podpůrné činnosti             | 20 177        | 30 350        | 33 518        | 33 466        |
| O | Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení    | 28 270        | 40 133        | 42 717        | 43 323        |
| P | Vzdělávání                                      | 24 557        | 35 806        | 39 515        | 42 617        |
| Q | Zdravotní a sociální péče                       | 27 912        | 41 700        | 48 978        | 53 459        |
| R | Kulturní, zábavní a rekreační činnosti          | 22 515        | 32 431        | 34 805        | 35 684        |
| S | Ostatní činnosti                                | 21 166        | 29 393        | 31 386        | 32 853        |
|   | <b>CELKEM</b>                                   | <b>26 794</b> | <b>38 699</b> | <b>42 555</b> | <b>44 782</b> |

Zdroj: ISPV

Tabulka 4.49 Vývoj průměrných platů podle odvětví ekonomické činnosti (v případě období 2014–2019 se jedná o průměrný roční růst)

|   |                                                 | 2019/2014    | 2020/2019    | 2021/2020    |
|---|-------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|
| A | Zemědělství, lesnictví a rybářství              | 1,066        | 1,090        | 1,031        |
| B | Těžba a dobývání                                | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| C | Zpracovatelský průmysl                          | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| D | Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla         | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| E | Zásobování vodou, činnosti související s odpady | 1,061        | 1,085        | 1,032        |
| F | Stavebnictví                                    | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| G | Obchod, opravy motorových vozidel               | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| H | Doprava a skladování                            | 1,073        | 1,085        | 1,021        |
| I | Ubytování, stravování a pohostinství            | 1,072        | 1,087        | 1,040        |
| J | Informační a komunikační činnosti               | 1,054        | 1,110        | 1,047        |
| K | Peněžnictví a pojišťovnictví                    | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| L | Činnosti v oblasti nemovitostí                  | 1,055        | 1,100        | 1,045        |
| M | Profesní, vědecké a technické činnosti          | 1,060        | 1,032        | 1,029        |
| N | Administrativní a podpůrné činnosti             | 1,085        | 1,104        | 0,998        |
| O | Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení    | 1,073        | 1,064        | 1,014        |
| P | Vzdělávání                                      | 1,078        | 1,104        | 1,079        |
| Q | Zdravotní a sociální péče                       | 1,084        | 1,175        | 1,091        |
| R | Kulturní, zábavní a rekreační činnosti          | 1,076        | 1,073        | 1,025        |
| S | Ostatní činnosti                                | 1,068        | 1,068        | 1,047        |
|   | <b>CELKEM</b>                                   | <b>1,076</b> | <b>1,100</b> | <b>1,052</b> |

Zdroj: ISPV, vlastní výpočty

Tabulka 4.50 Struktura pracovní síly v platové sféře v letech 2014, 2019, 2020 a 2021, pracovníci (tis.), podle odvětví ekonomické činnosti

|   |                                                 | 2014         | 2019         | 2020         | 2021         |
|---|-------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| A | Zemědělství, lesnictví a rybářství              | 0,6          | 0,6          | 0,6          | 0,6          |
| B | Těžba a dobývání                                | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| C | Zpracovatelský průmysl                          | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| D | Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla         | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| E | Zásobování vodou, činnosti související s odpady | 3,8          | 3,6          | 3,5          | 3,5          |
| F | Stavebnictví                                    | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| G | Obchod, opravy motorových vozidel               | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| H | Doprava a skladování                            | 6,5          | 6,8          | 6,9          | 7,0          |
| I | Ubytování, stravování a pohostinství            | 3,1          | 3,2          | 3,1          | 3,1          |
| J | Informační a komunikační činnosti               | 0,1          | 0,2          | 0,2          | 0,1          |
| K | Peněžnictví a pojišťovnictví                    | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        | (n/a)        |
| L | Činnosti v oblasti nemovitostí                  | 1,1          | 1,1          | 1,1          | 1,2          |
| M | Profesní, vědecké a technické činnosti          | 2,9          | 3,4          | 3,3          | 3,3          |
| N | Administrativní a podpůrné činnosti             | 0,3          | 0,4          | 0,4          | 0,4          |
| O | Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení    | 262,3        | 273,9        | 270,7        | 271,4        |
| P | Vzdělávání                                      | 178,8        | 196,3        | 201,4        | 206,1        |
| Q | Zdravotní a sociální péče                       | 129,1        | 133,1        | 132,3        | 135,6        |
| R | Kulturní, zábavní a rekreační činnosti          | 22,8         | 24,0         | 23,7         | 23,5         |
| S | Ostatní činnosti                                | 0,5          | 0,6          | 0,7          | 0,7          |
|   | <b>CELKEM</b>                                   | <b>612,1</b> | <b>647,2</b> | <b>647,7</b> | <b>656,5</b> |

Zdroj: ISPV



## 5. Příjmy domácností

V této kapitole se budeme zabývat příjmy domácností na základě šetření Životní podmínky (EU-SILC). Z metodického hlediska považujeme za nezbytné uvést, že u tohoto šetření je referenční rok o rok starší než rok, v němž je šetření prováděno. Hovoříme-li tedy například o šetření Životní podmínky 2021, znamená to, že referenčním rokem (tedy rokem, k němuž se data vztahují) je rok 2020. V předkládané studii ponecháváme značení používané Českým statistickým úřadem, nicméně při interpretaci je třeba vzít v úvahu, že data z roku 2021 ve skutečnosti vyjadřují životní úroveň domácností v roce 2020.

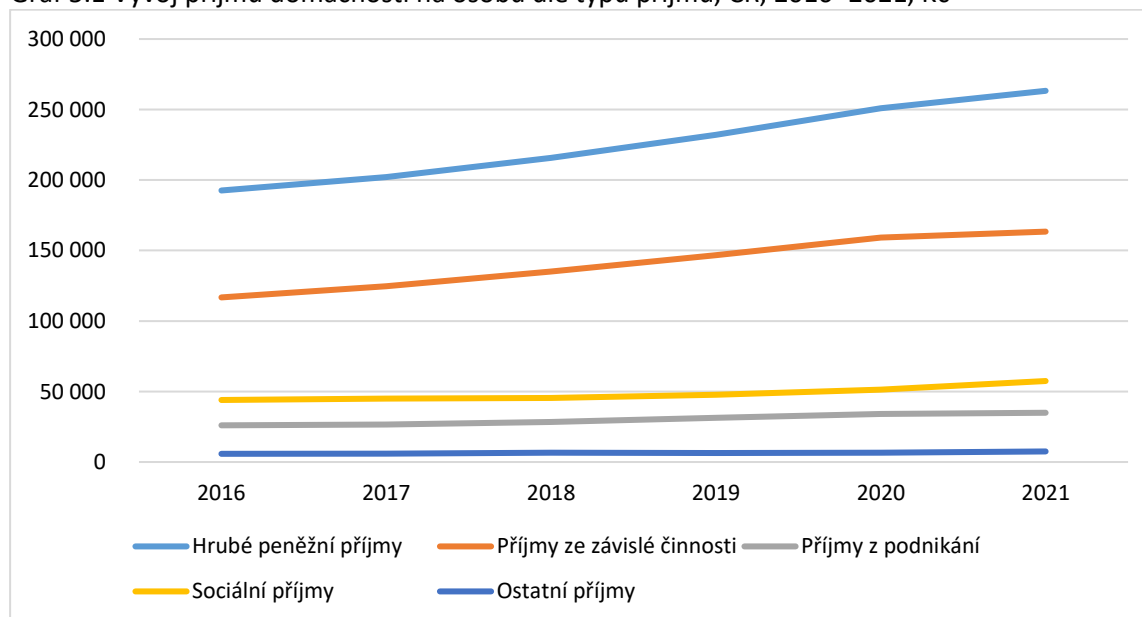
V části 5.1 představíme vývoj struktury příjmů domácností, část 5.2 budeme věnovat vývoji struktury příjmů domácností zaměstnanců, část 5.3 pak zaměříme na vývoj struktury příjmů domácností zaměstnanců při rozdělení do kvintilů. V části 5.4 se podíváme na meziregionální srovnání.

### 5.1 Vývoj struktury příjmů domácností

V grafu 5.1 sledujeme vývoj příjmů domácností na osobu dle typu příjmu v období 2016–2021 (podkladové údaje jsou k dispozici v přílohové tabulce P.8). V celém období se jednoznačně jedná o rostoucí trend. V roce 2021 (připomeňme, že rok 2021 se týká referenčního roku 2020, tedy prvního roku pandemie covid-19) došlo ke zpomalení jak celkových hrubých peněžních příjmů, tak zejména příjmů ze závislé činnosti. Naopak si všimneme rychlejšího růstu sociálních příjmů.

Příjmy ze závislé činnosti se na celkovém hrubém příjmu průměrné domácnosti v roce 2021 (263 279 Kč) podílely více než 62 % (163 411 Kč) a tvořily tak klíčovou část celkového příjmu domácností. Druhou nejvýznamnější součástí byly sociální příjmy (57 437 Kč, 22 % celkového hrubého příjmu), následované příjmy z podnikání (34 935 Kč, 15 % celkového příjmu).

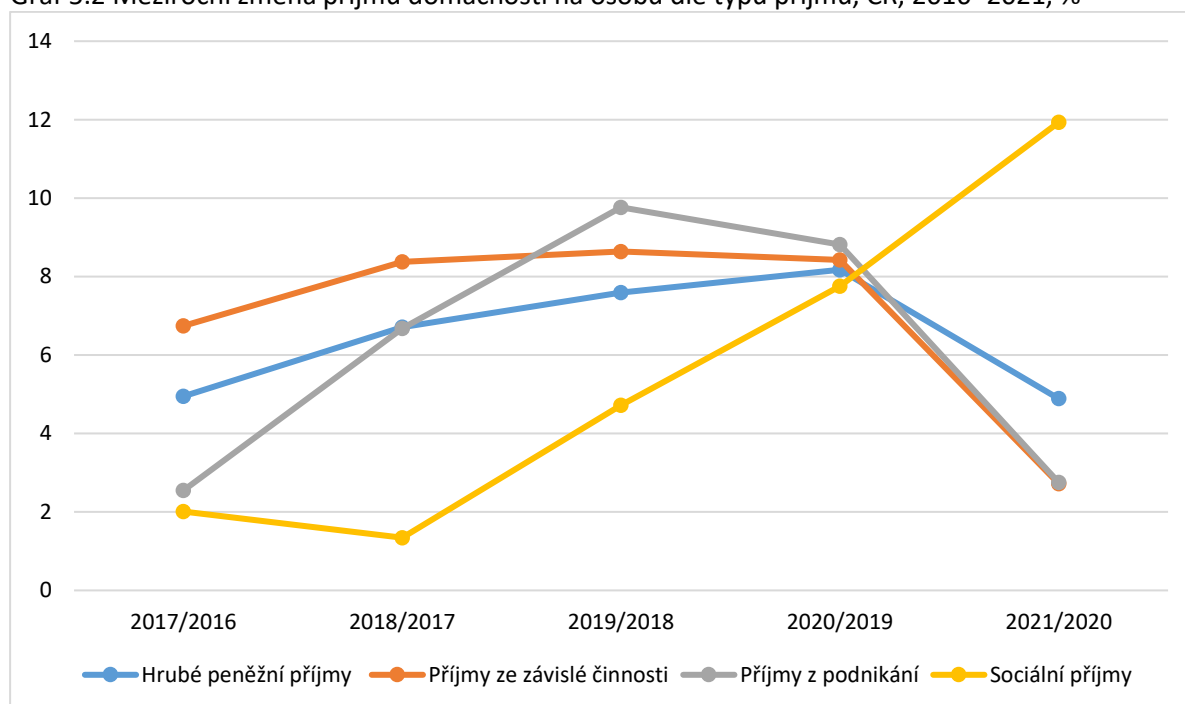
Graf 5.1 Vývoj příjmů domácností na osobu dle typu příjmu, ČR, 2016–2021, Kč



Zdroj: SILC 2021

Graf 5.2 zachycuje příjmy domácností na osobu dle typu příjmu v ČR v období 2016–2021 na základě meziročního srovnání. Všechny příjmy rostou (meziroční změna je kladná), což je ostatně zřejmé i z předchozího grafu 5.1. Tempo růstu se však v roce 2021 (na datech referenčního roku 2020) změnilo (viz též přílohovou tabulku P.9): celkové hrubé peněžní příjmy, příjmy ze závislé činnosti i příjmy z podnikání zpomalily svůj růst na úroveň cca 2,75 % (příjmy ze závislé činnosti a příjmy z podnikání), resp. 4,9 % (hrubé peněžní příjmy celkem), zatímco sociální příjmy zrychlily svůj růst ke 12 %. Zatímco ve výdělcích zaměstnanců (kapitola 4) dopad pandemie covid-19 výrazněji nepozorujeme, na základě vývoje a struktury příjmů domácností je dopad zřetelnější.

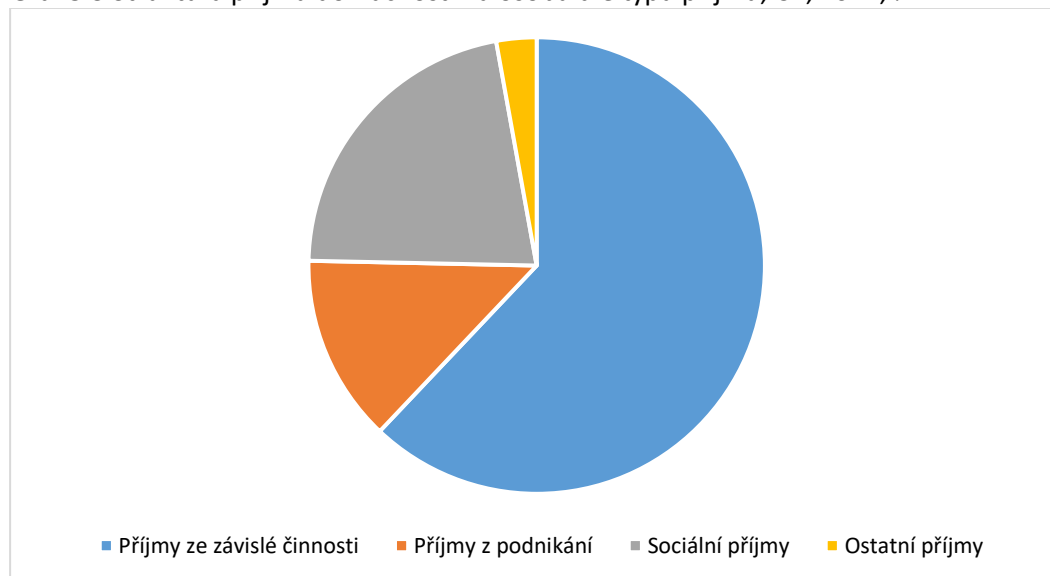
Graf 5.2 Meziroční změna příjmů domácností na osobu dle typu příjmu, ČR, 2016–2021, %



Zdroj: SILC 2021

Uvedené změny měly pochopitelně dopad i do struktury příjmů domácností (graf 5.3 a tabulka 5.1). Příjmy ze závislé činnosti tvořily v roce 2021 62,1 % příjmu domácností, což bylo o 1,31 procentního bodu méně než v roce 2020. Příjmy z podnikání tvořily v roce 2021 13,3 % příjmu domácností, což je o 0,27 procentního bodu méně než v roce 2020. Naopak sociální příjmy tvořily 21,8 % příjmu domácností, tedy o 1,4 bodu více než v roce 2020. Lze říci, že v prvním pandemickém roce tedy vzrostla závislost domácností na „státu“.

Graf 5.3 Struktura příjmů domácností na osobu dle typu příjmu, ČR, 2021, %



Zdroj: SILC 2021

Tabulka 5.1 Porovnání struktury příjmů domácností mezi lety 2020 a 2021, ČR

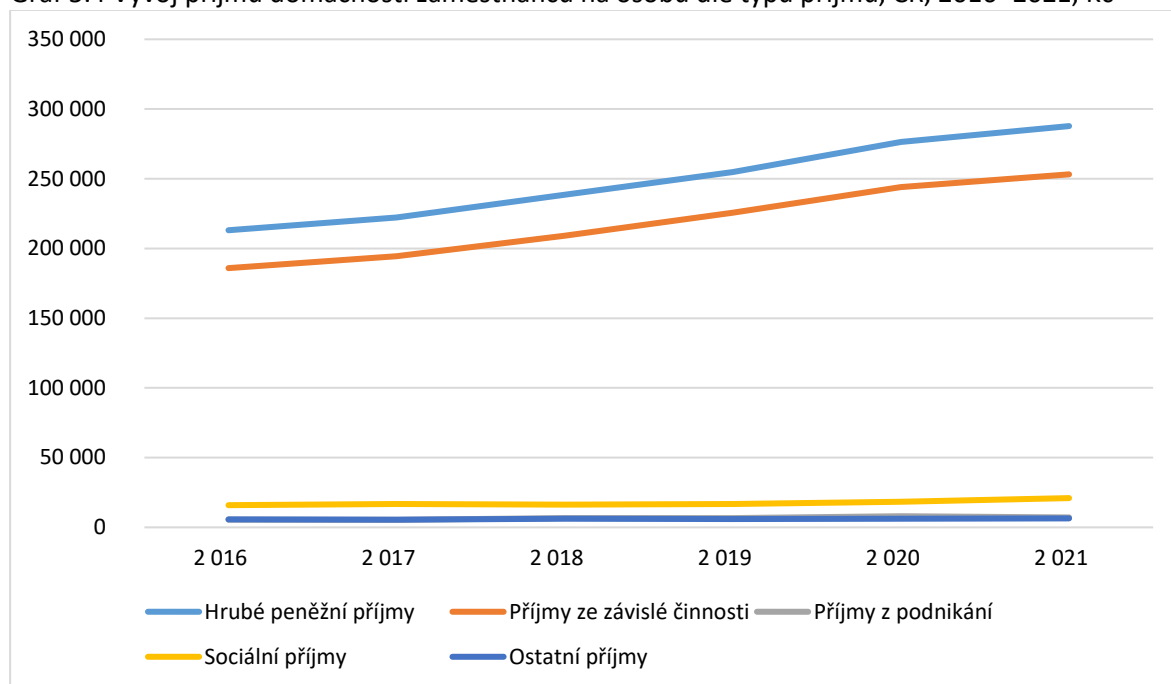
| Typ příjmu                 | Podíl na hrubých příjmech celkem (%) |      | Rozdíl 2021-2020<br>(p. b.) |
|----------------------------|--------------------------------------|------|-----------------------------|
|                            | 2020                                 | 2021 |                             |
| Příjmy ze závislé činnosti | 63,4                                 | 62,1 | -1,31                       |
| Příjmy z podnikání         | 13,5                                 | 13,3 | -0,27                       |
| Sociální příjmy            | 20,4                                 | 21,8 | +1,38                       |
| Ostatní příjmy             | 2,64                                 | 2,85 | +0,21                       |

Zdroj: SILC 2021

## 5.2 Vývoj struktury příjmů domácností zaměstnanců

V části 5.2 se zaměříme na vývoj struktury příjmů domácností zaměstnanců. Nepřekvapí nás, že u domácností zaměstnanců je dominantní složkou příjmu příjem ze závislé činnosti, ostatní složky (ostatní příjmy a příjmy z podnikání) jsou prakticky totožné, křivky se na grafu 5.4 překrývají. Podkladová data jsou k dispozici v přílohové tabulce P.10. Příjmy z podnikání jsou nízké i ze „statistického“ důvodu: pokud by u konkrétní domácnosti příjmy z podnikání dominovaly, nejednalo by se již o domácnost zaměstnanců, ale o domácnost samostatně výdělečně činných. Sociální příjmy zahrnují zejména inkasované důchody a dále ostatní sociální příjmy, ještě se k nim vrátíme později. Zpomalení příjmů ze závislé činnosti, k němuž došlo v roce 2020 (a tedy v šetření Životní podmínky 2021), je u domácností zaměstnanců patrné na první pohled.

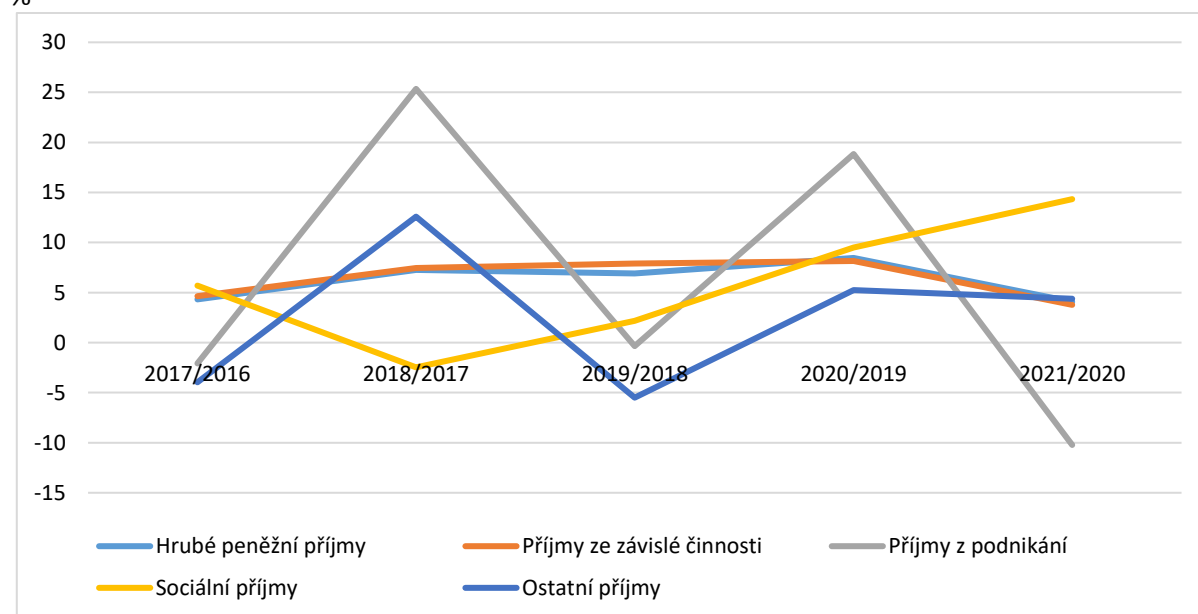
Graf 5.4 Vývoj příjmů domácností zaměstnanců na osobu dle typu příjmu, ČR, 2016–2021, Kč



Zdroj: SILC 2021

V grafu 5.5 a rovněž v přílohové tabulce P.11 můžeme sledovat vývoj meziročních změn příjmů domácností zaměstnanců. Vývoj celkových hrubých peněžních příjmů a příjmů ze závislé činnosti je podobný – opět se jedná primárně o statistický efekt, neboť příjmy ze závislé činnosti tvoří v případě domácností zaměstnanců drtivou většinu celkových hrubých příjmů domácností. Růst hrubých měsíčních příjmů domácností zaměstnanců v roce 2021 (tedy v referenčním roce 2020) meziročně zpomalil z 8,46 % na 4,08 %, růst příjmů ze závislé činnosti zpomalil z 8,15 % na 3,77 %. Příjmy z podnikání v témže roce meziročně poklesly o 10,22 %, zatímco sociální příjmy naopak zrychlily meziroční nárůst z 9,50 % na 14,33 %.

Graf 5.5 Meziroční změna příjmů domácností zaměstnanců na osobu dle typu příjmu, ČR, 2016–2021, %



Zdroj: SILC 2021

I v případě domácností zaměstnanců vidíme dopad do struktury příjmů domácností zaměstnanců (tabulka 5.2). Struktura příjmů se mezi lety 2020 a 2021 (tedy mezi referenčními roky 2019 a 2020) změnila jen mírně. Podíl příjmů ze závislé činnosti se meziročně snížil o 0,26 procentního bodu, podíl příjmů z podnikání klesl o 0,39 procentního bodu. Naopak růst sociálních příjmů vzrostl o 0,65 procentního bodu, z čehož velkou většinu (0,55 procentního bodu) tvořily sociální příjmy bez důchodů.

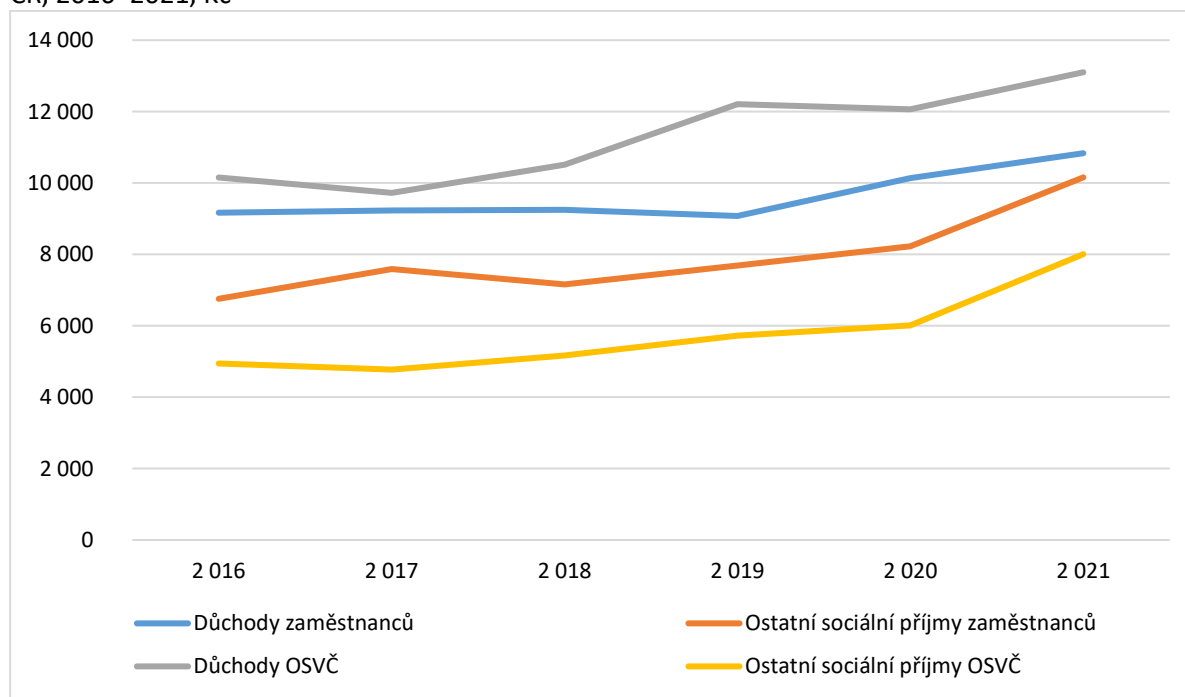
Tabulka 5.2 Porovnání struktury příjmů domácností zaměstnanců mezi lety 2020 a 2021, ČR

| Typ příjmu                  | Podíl na hrubých příjmech celkem (%) |       | Rozdíl 2021-2020 (p.b.) |
|-----------------------------|--------------------------------------|-------|-------------------------|
|                             | 2020                                 | 2021  |                         |
| Příjmy ze závislé činnosti  | 88,24                                | 87,97 | -0,26                   |
| Příjmy z podnikání          | 2,89                                 | 2,50  | -0,39                   |
| Sociální příjmy             | 6,64                                 | 7,29  | +0,65                   |
| Sociální příjmy bez důchodů | 2,98                                 | 3,53  | +0,55                   |
| Ostatní příjmy              | 2,23                                 | 2,24  | +0,01                   |

Zdroj: SILC 2021

Závěrem této podkapitoly ještě porovnejme vývoj sociálních příjmů domácností zaměstnanců a domácností samostatně výdělečně činných (graf 5.6 a přílohová tabulka P.12). Vývoj v roce 2021 (referenční rok 2020) je pro obě skupiny velmi podobný. Oběma skupinám výrazně vzrostly ostatní sociální příjmy, domácnostem samostatně výdělečně činných o třetinu, domácnostem zaměstnanců téměř o čtvrtinu. Celkově rostly všechny druhy příjmů rychleji domácnostem samostatně výdělečně činných ve srovnání s domácnostmi zaměstnanců.

Graf 5.6 Vývoj sociálních příjmů domácností zaměstnanců a OSVČ, průměr na osobu dle typu příjmu, ČR, 2016–2021, Kč



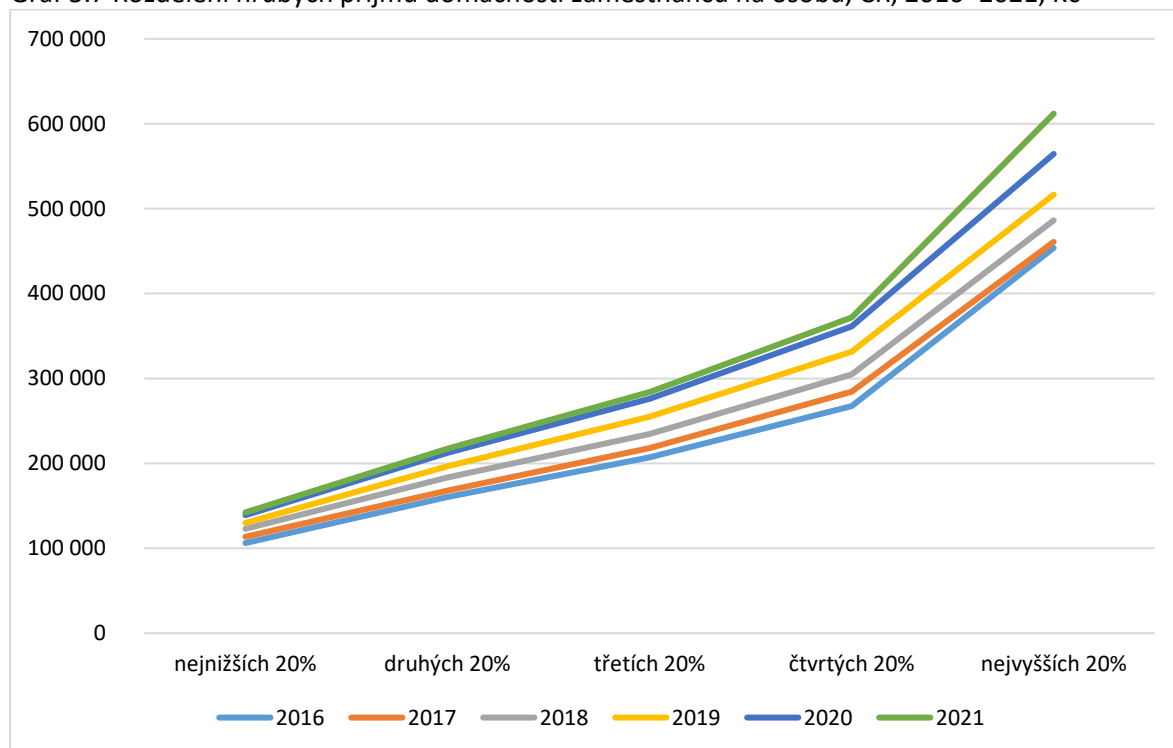
Zdroj: SILC 2021

### 5.3 Vývoj struktury příjmů domácností zaměstnanců podle příjmových skupin (kvintilů)

V části 5.3 se podíváme na strukturu hrubých peněžních příjmů domácností zaměstnanců, které rozdělíme do jednotlivých příjmových skupin (tzv. kvintilů). Opět sledujeme vývoj v období 2016–2021, vidíme jej v grafu 5.7 a v přílohové tabulce P.13.

Ve všech příjmových kategoriích příjmy rostly, a to i mezi obdobími 2020 a 2021, referenčně zahrnujícími poslední předpandemický rok 2019 a první pandemický rok 2020 (zelená křivka leží výše než modrá křivka).

Graf 5.7 Rozdělení hrubých příjmů domácností zaměstnanců na osobu, ČR, 2016–2021, Kč



Zdroj: SILC 2021

V absolutním vyjádření (tabulka 5.3) meziročně nejvíce vzrostly příjmy pětiny příjmově nejsilnějších domácností, konkrétně o 47 387 Kč). Za celé období 2016–2021 pak příjmy pětiny příjmově nejsilnějších domácností vzrostly o 36 tis. Kč, příjmy pětiny příjmově nejsilnějších domácností o 158 tis. Kč (přílohová tabulka P.14).

V relativním vyjádření vzrostly všechny skupiny přibližně stejně, v průměru ročně o 6,0 až 6,8 %. Domácnostem v nejnižším i nejvyšším kvintilu vzrostly průměrné hrubé peněžní příjmy za celé období 2016–2021 o cca 34 %. Nejvíce vzrostly hrubé peněžní příjmy domácnostem ve 4. kvintilu, cca o 39 %.

Pozoruhodné je nicméně srovnání posledního roku, tj. prvního roku pandemie (tabulka 5.3). Zatímco domácnosti ve čtyřech nejnižších kvintilech růst svých příjmů výrazně zpomalily (z průměrného 6% růstu za celé období na méně než 3 %), nejvyšší příjmová skupina naopak zrychlila růst svých hrubých příjmů na 8,4 %. Tím také částečně kompenzovala nižší tempo

růstu v předchozích letech. **Má-li tedy pandemie covid-19 své „vítěze“ a „poražené“, z hlediska vývoje hrubých peněžních příjmů domácností patří mezi „vítěze“ jednoznačně příjmově nejsilnější domácnosti.**

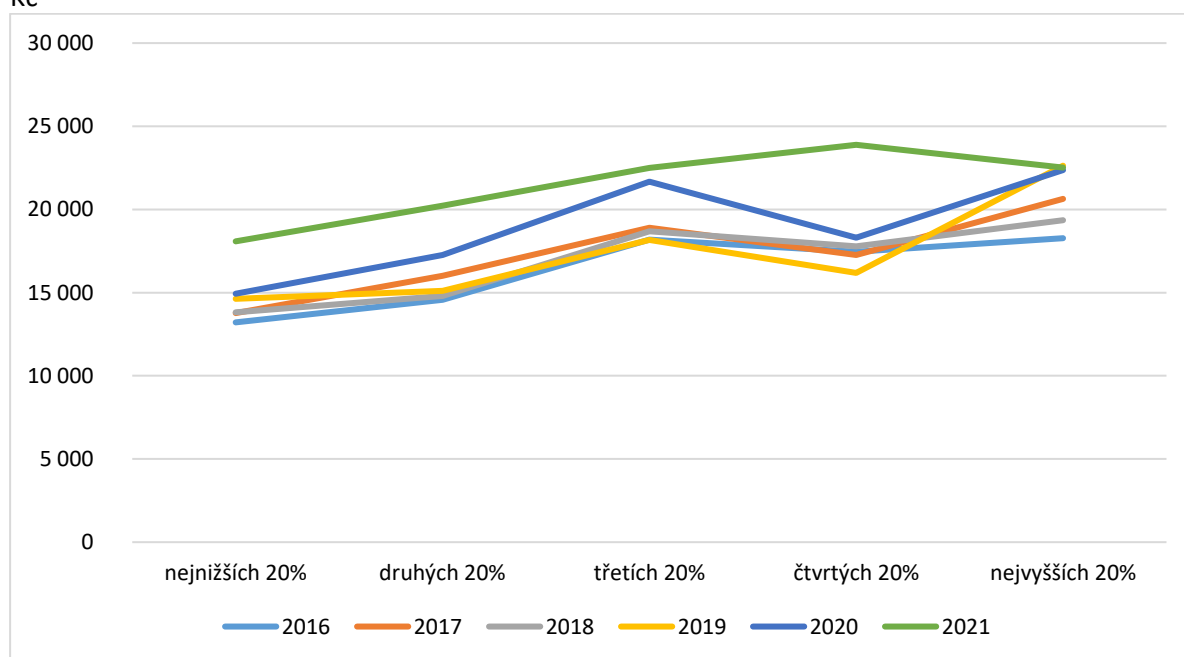
Tabulka 5.3 Změna hrubých příjmů domácností zaměstnanců mezi lety 2020 a 2021 v jednotlivých kvintilech, průměr na osobu, ČR

|                                | nejnižších<br>20% | druhých<br>20% | třetích<br>20% | čtvrtých<br>20% | nejvyšších<br>20% |
|--------------------------------|-------------------|----------------|----------------|-----------------|-------------------|
| Absolutní změna 2021/2020 (Kč) | 3 261             | 5 193          | 8 097          | 10 208          | 47 387            |
| Relativní změna 2021/2020 (%)  | 2,35              | 2,45           | 2,93           | 2,82            | 8,40              |

Zdroj: SILC 2021

Graf 5.8 zachycuje vývoj sociálních příjmů (včetně důchodů), podkladová data jsou k dispozici v přílohové tabulce P.15. Na grafu vidíme skokový nárůst sociálních příjmů v roce 2020 a ještě výraznější nárůst v roce 2021. Zatímco do roku 2020 rostly sociální příjmy s výší celkového příjmu (s výjimkou nejvyšší příjmové kategorie), v roce 2021 (referenční rok 2020) došlo ke změně trendu.

Graf 5.8 Rozdělení sociálních příjmů (vč. důchodů) domácností zaměstnanců na osobu, ČR, 2016–2021, Kč

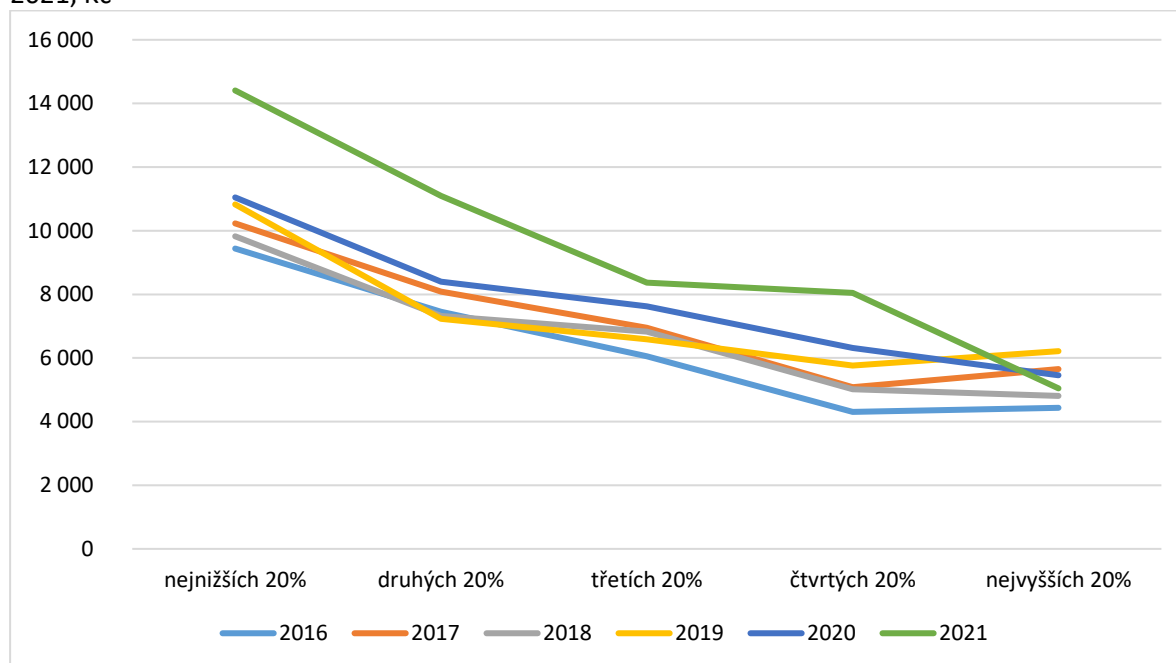


Zdroj: SILC 2021

Pokud ze sociálních příjmů vyřadíme důchody (graf 5.9 a přílohová tabulka P.16), výsledek je naprosto odlišný. Po vyřazení důchodů s rostoucí výší příjmu sociální příjmy klesají. Do roku 2020 sledujeme homogenní vývoj, což značí, že odchylka pro rok 2020 zachycená v grafu 5.8 byla způsobená odlišným vývojem důchodů. Rok 2021 je i v případě sociálních příjmů výjimečný, sociální příjmy u nejvyšší příjmové skupiny zaprvé meziročně klesly a zadruhé se výrazně zvýšil rozdíl mezi sociálními příjmy domácností v příjmově nejsilnějším a příjmově druhém nejsilnějším kvintilu. V nejnižším příjmovém kvintilu sociální příjmy bez důchodů meziročně vzrostly o 3 400 Kč na osobu, v druhém nejnižším příjmovém kvintilu pak tytéž

příjmy vzrostly o cca 2 700 Kč na osobu. Oproti předchozím rokům se jedná o výrazné zrychlení tempa růstu.

Graf 5.9 Rozdělení sociálních příjmů (bez důchodů) domácností zaměstnanců na osobu, ČR, 2016–2021, Kč



Zdroj: SILC 2021

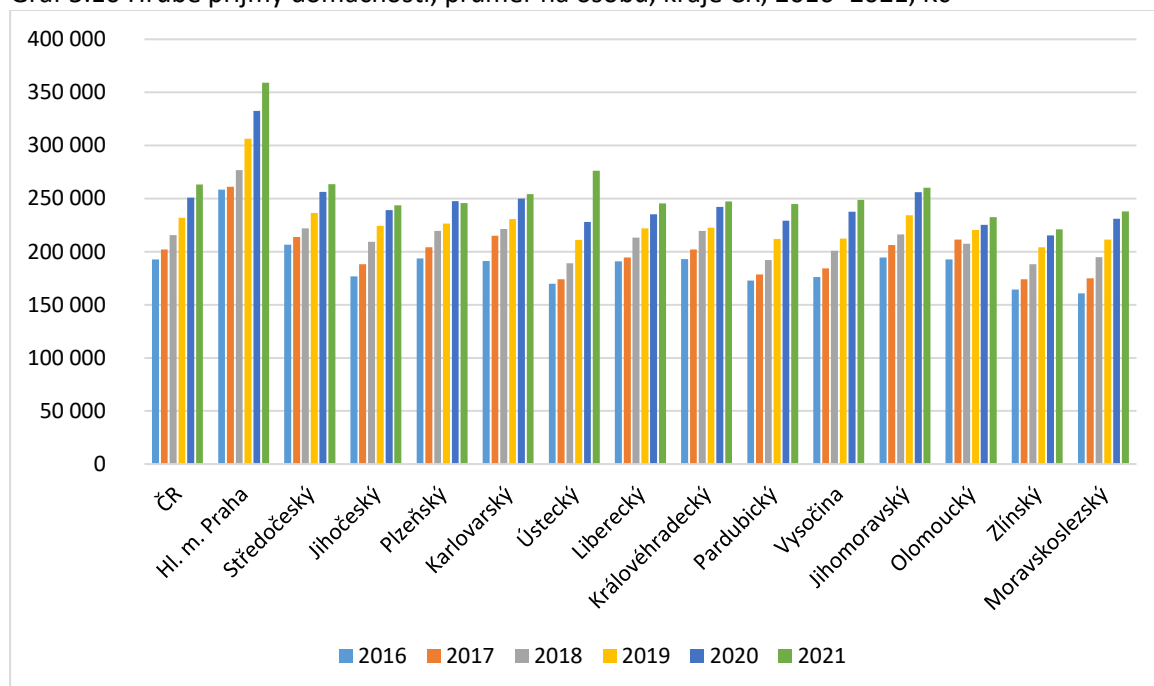
#### 5.4 Vývoj příjmů domácností v jednotlivých krajích ČR

V závěrečné části páté kapitoly se podíváme na regionální rozdíly v hrubých peněžních příjmech domácností na osobu, opět v období 2016–2021.

Porovnání krajů (graf 5.10 a přílohová tabulka P.17) není nikterak překvapivé z hlediska kraje s nejvyššími příjmy – Praha výrazně převyšuje všechny ostatní regiony. Zatímco v předchozí studii (Fischer, 2021) jsme upozorňovali na výrazné zaostávání Karlovarského (a částečně i Ústeckého) kraje za republikovým průměrem z pohledu regionálního hrubého domácího produktu, z hlediska hrubých příjmů domácností takto výrazný odstup Karlovarského kraje nevidíme. Karlovarský kraj totiž navíc ani nejhorší, dokonce se dlouhodobě drží v horní polovině pomyslné tabulky. Krajem s nejnižšími hrubými peněžními příjmy domácností na osobu je Zlínský kraj. Pozoruhodný je výsledek v Ústeckém kraji. Zde si dokonce dovolíme položit hypotézu, zda se nemůže jednat o výběrovou chybu, protože domácnosti v Ústeckém kraji by se svými průměrnými hrubými peněžními příjmy přesáhly i Středočeský kraj a Jihomoravský kraj, které jsou jinak umístěné hned za hlavním městem Prahou.



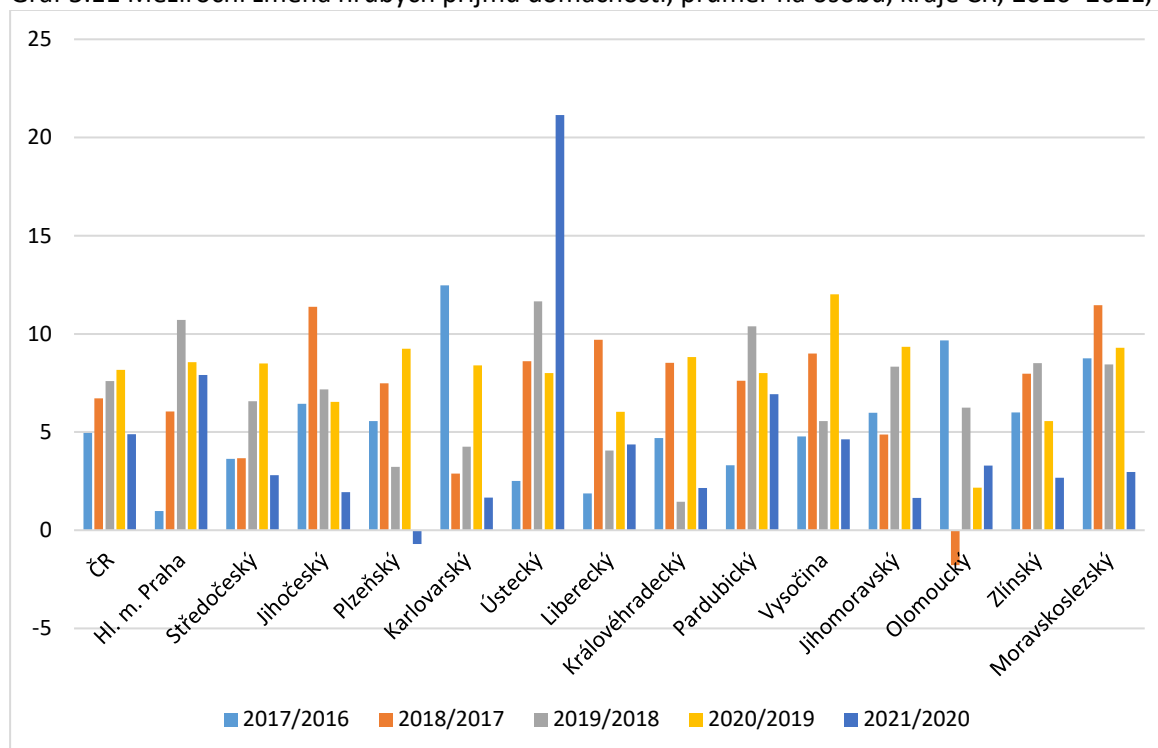
Graf 5.10 Hrubé příjmy domácností, průměr na osobu, kraje ČR, 2016–2021, Kč



Zdroj: SILC 2021

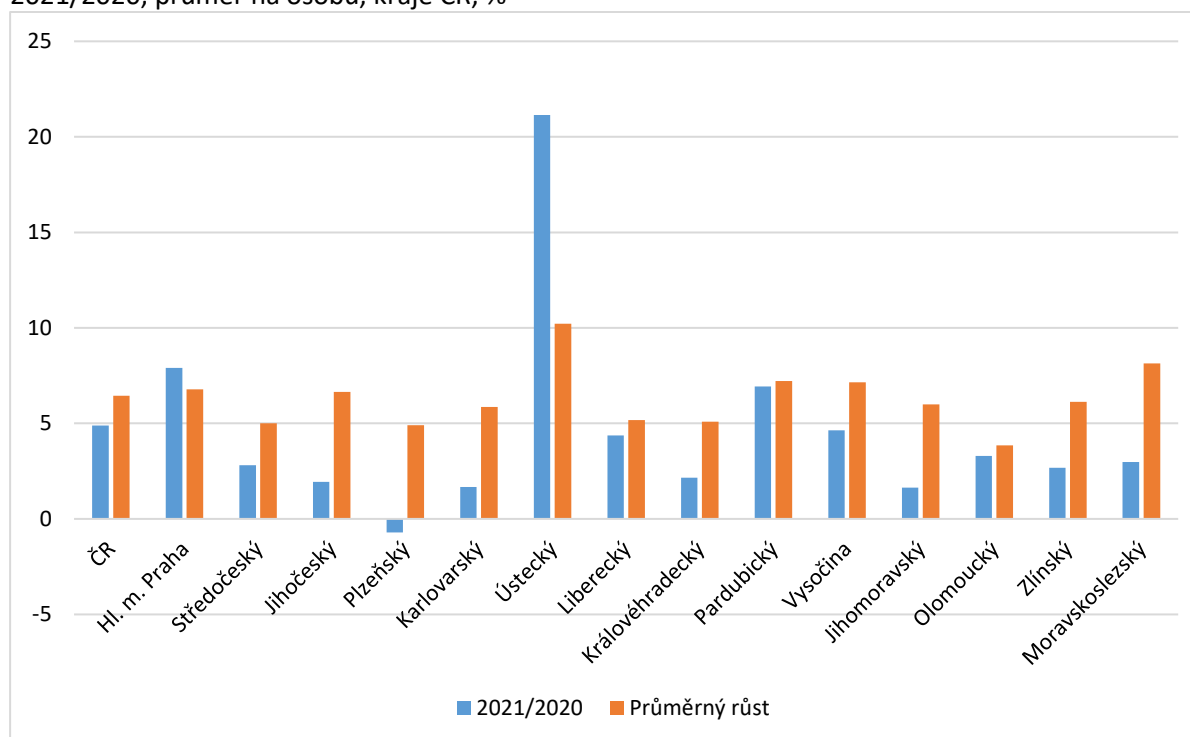
Graf 5.11 společně s přílohou tabulkou P.18 zobrazuje meziroční změny. Ve většině krajů došlo v roce 2021 (referenčním roce 2020) ke zpomalení meziročního tempa růstu hrubých peněžních příjmů, v Plzeňském kraji dokonce příjmy meziročně klesly. Odlehlým pozorováním je opět Ústecký kraj, ekonomické vysvětlení pro vývoj v tomto kraji nemáme. Dopad pandemie vidíme na přehledném srovnání v grafu 5.12, kde porovnáváme vývoj průměrný roční růst hrubých peněžních příjmů domácností (průměr na osobu) v celém období 2016–2021 a meziroční růst v roce 2021.

Graf 5.11 Meziroční změna hrubých příjmů domácností, průměr na osobu, kraje ČR, 2016–2021, %



Zdroj: SILC 2021

Graf 5.12 Srovnání průměrného ročního růstu hrubých příjmů (2016-2021) a meziročního růstu 2021/2020, průměr na osobu, kraje ČR, %

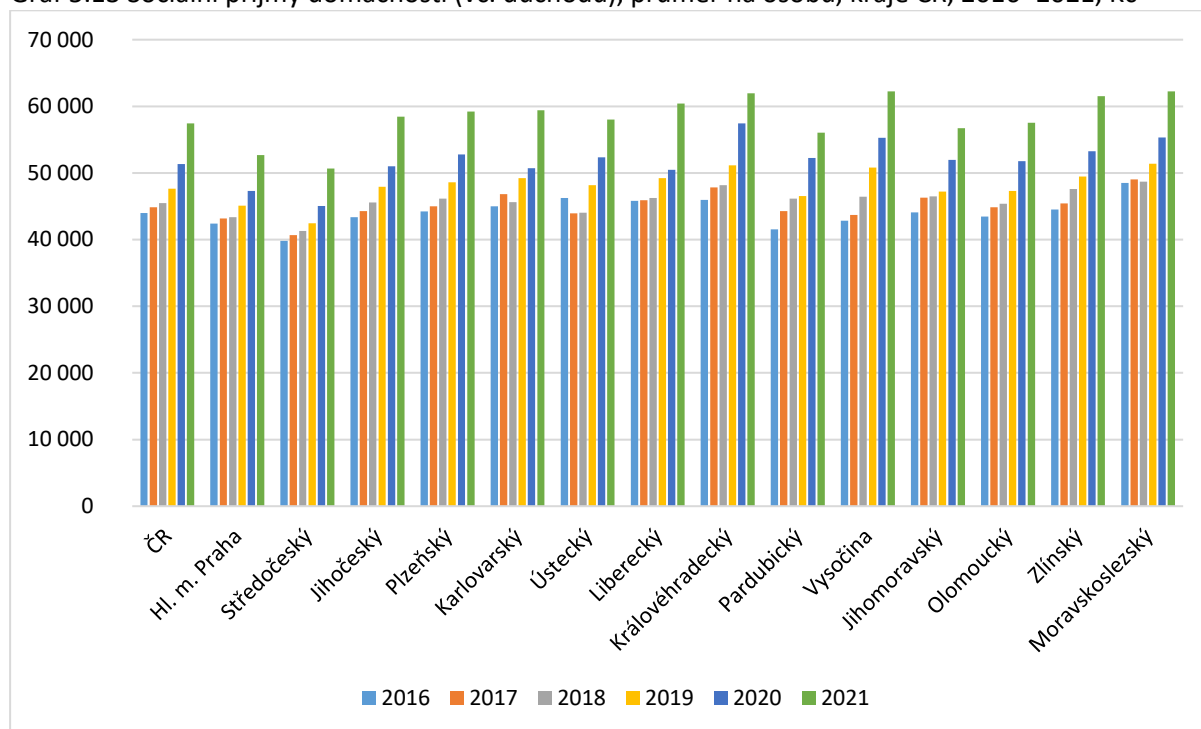


Zdroj: SILC 2021

V samém závěru provedeme regionální srovnání změny sociálních příjmů (včetně důchodů). Z grafu 5.13 (a z přílohové tabulky P.19) je patrné, že v posledních dvou letech (posledním

předpandemickém i prvním pandemickém) došlo k výraznému nárůstu sociálních příjmů ve všech krajích. V celé ČR vzrostly v roce 2021 (referenční rok 2020) sociální příjmy v průměru o 12 %, ovšem s poměrně výraznými mezikrajskými rozdíly: nejvyšší růst vidíme v Libereckém kraji (+20 %), v Kraji Vysočina a v Moravskoslezském kraji (shodně +13 %), naopak v Pardubickém (7 %) a Královéhradeckém kraji (+ 8 %) byl růst sociálních příjmů včetně důchodů nižší.

Graf 5.13 Sociální příjmy domácností (vč. důchodů), průměr na osobu, kraje ČR, 2016–2021, Kč



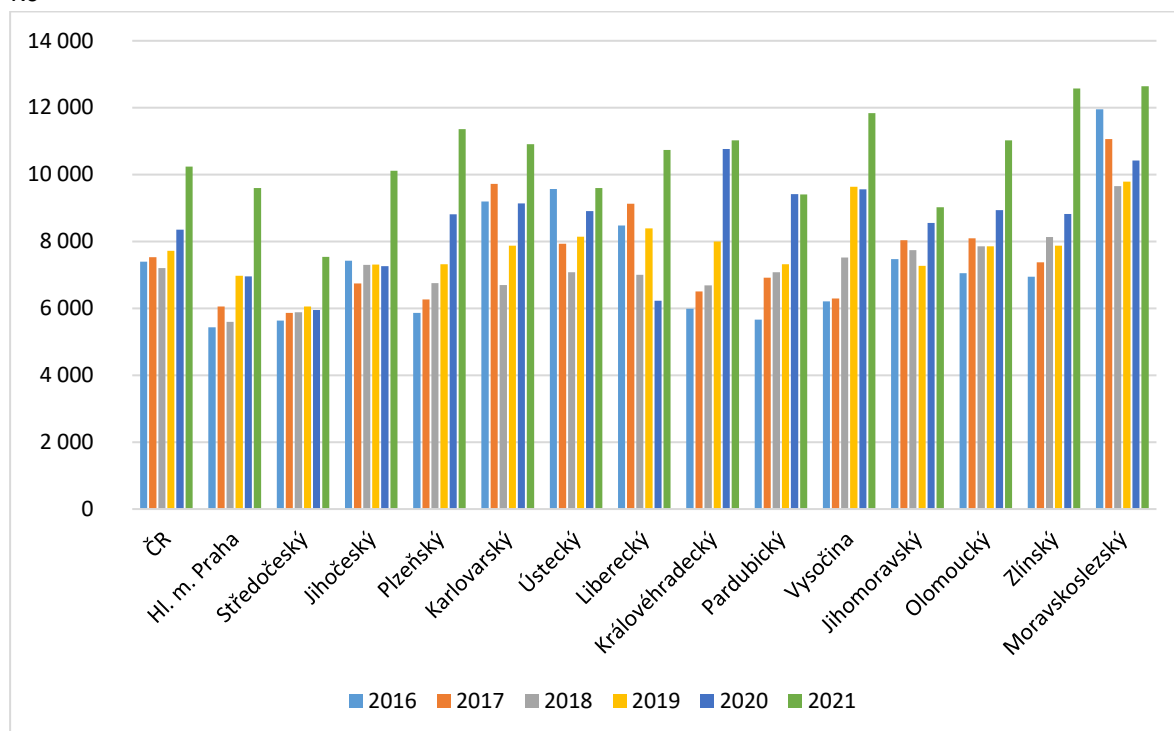
Zdroj: SILC 2021

Poslední graf 5.14 (a příloková tabulka P.20) vyjadřují vývoj sociálních příjmů očištěný o důchody. Zde je vývoj výrazně méně „učesaný“, zdá se tedy, že vývoj důchodů je výraznou determinantou poměrně nízké mezikrajské odlišnosti vývoje sociálních příjmů.

Sociální příjmy bez důchodů vzrostly v roce 2021 (tj. v referenčním roce 2020) meziročně o 72 % (!), ve Zlínském kraji o 43 %, v Jihočeském kraji o 39 % a v hlavním městě Praze o 38 %. Na druhé straně v Pardubickém kraji vidíme nulový nárůst, v Královéhradeckém kraji o 2 %. Zde se tedy na růstu sociálních příjmů podílely výlučně důchody.

Celkově sociální příjmy bez důchodů vzrostly v ČR v období 2016–2021 o 38 %, z toho o 23 % jen za poslední sledovaný rok.

Graf 5.14 Ostatní sociální příjmy domácností (bez důchodů), průměr na osobu, kraje ČR, 2016–2021, Kč



Zdroj: SILC 2021

## Závěry a doporučení

V předkládané studii jsme analyzovali důsledky pandemie covid-19 se zřetelem na dopady na zaměstnanost. V první kapitole jsme se věnovali zhodnocení makroekonomického rámce. Pokud jde o odvětvovou strukturu, v období pandemie výrazně posílilo odvětví zdravotních a sociálních služeb, na ostatní odvětví na úrovni jednomístného třídění klasifikace CZ-NACE pandemie neměla zásadní vliv. Odvětví ICT průběžně rostlo již před covidem, v odvětví zpracovatelského průmyslu sice došlo k propadu v roce 2020, nicméně ten byl téměř plně vykompenzován v roce 2021. Z hlediska podrobnější odvětvové struktury vidíme v roce 2020 výrazný pokles podílu automobilového průmyslu; na rostoucí rizika spojená s jednostrannou orientací ekonomiky jsme upozorňovali v předchozích studiích. Rizika jsou o to vyšší, že automobilový průmysl je výrazně procyklickým odvětvím. Regionální disparity se v době pandemie výrazněji nezměnily. V předcovidové době, v období 2015–2019 postupně rostl podíl náhrad zaměstnancům na hrubé přidané hodnotě (z 0,45 v roce 2015 na 0,49 v roce 2019). Propad ekonomiky zapříčiněný pandemií tento trend nikterak neohrozil, podíl v letech 2020 a 2021 i nadále mírně rostl.

Druhá kapitola studie sledovala vývoj zaměstnanosti. Zaměstnanost ve fyzických i přepočtených osobách poklesla v roce 2020 o necelé dvě procenta, zaměstnanost v odpracovaných hodinách o 5,8 %. Vývoj v jednotlivých odvětvích byl nerovnoměrný, nejvíce klesla zaměstnanost v odvětví ubytování, stravování a pohostinství (počet odpracovaných hodin klesl o 30,2 %), naopak mírně vzrostla zaměstnanost v odvětví zdravotních a sociálních služeb. Poměrně překvapivě se v tomto odvětví v roce 2020 nezvýšil počet odpracovaných hodin na pracovníka (nejspíše se vyrovnaly vlivy vyšších přesčasů na straně jedné a dočasné pracovní neschopnosti zdravotníků či nutnosti zůstat doma s dětmi na straně druhé).

Produktivita práce na pracovníka (v přepočteném počtu osob) klesla v roce 2020 o téměř čtyři procenta, hodinová produktivita o 0,6 % vzrostla. Vývoj v jednotlivých odvětvích byl nerovnoměrný a popisujeme jej ve třetí kapitole.

Stěžejní částí studie je čtvrtá kapitola zaměřená na odměňování pracovníků. Podstatným zjištěním je, že pandemie covidu se do odměňování zaměstnanců prakticky nepromítla. Ve mzdové sféře rostly průměrné výdělky v obou pandemických letech prakticky stejným tempem jako v období hospodářského růstu v letech 2014–2019. V roce 2020 tedy nedošlo k žádnému propadu v důsledku nástupu pandemie covid-19. V roce 2021 se pak nepotvrdila hypotéza, že se zaměstnavatelé pokusí uspořit mzdové náklady díky zrušení superhrubé mzdy a s ním spojeného výrazného snížení daňového zatížení zdanění fyzických osob. Naopak, v roce 2021 hrubé mzdy zaměstnanců i nadále rostly stejným tempem. V platové sféře pak první pandemický rok (2020) znamenal historicky nejvyšší navýšení průměrných výdělků, které v roce 2021 pokračovalo podobným tempem jako před pandemií. Zaměstnanci tedy nebyli těmi, jichž by se nástup pandemie covid-19 výrazněji dotkl. Z hlediska struktury pokračovalo sblížování výdělků žen a mužů, během sedmi let se rozdíl v průměrných výdělcích ve mzdové i v platové sféře snížil o pět procentních bodů. Mzdové a platové relace podle dosaženého vzdělání se výrazněji nezměnily, regionální disparity v odměňování se mírně snížily. Při členění

výdělků podle vykonávané profese se nejvíce zvýšily průměrné výdělky ve zdravotnických profesích. Podstatné je, že navzdory pandemické situaci v letech 2020 a 2021 v žádné ze skupin na úrovni dvoumístného třídění klasifikace CZ-ISCO meziroční průměrný výdělek neklesl. V letech 2014–2020 probíhal proces dohánění výdělků v platové sféře směrem k výdělkům ve sféře mzdové. Dvanáctiprocentní předstih průměrného platu před průměrnou mzdou je způsobený téměř výlučně odlišným složením pracovní síly v obou sférách. Průměrné výdělky v odvětvovém členění se v pandemických letech 2020 a 2021 výrazně mezi odvětvími nelišily (s výjimkou odvětví zdravotních a sociálních služeb). Lze tedy uzavřít, že z hlediska výdělků zaměstnanci nebyli těmi, kteří by primárně nesli dopady pandemie.

V závěrečné kapitole jsme se věnovali příjmům domácností zjištěným v rámci šetření Životní podmínky. Poslední dostupná data jsou k dispozici ze šetření z roku 2021, které se vztahuje k referenčnímu roku 2020. Příjmy domácností na osobu rostly i v prvním pandemickém roce, a to dokonce prakticky stejným tempem jako v předpandemických letech. V referenčním roce 2020 došlo k mírné úpravě struktury příjmů, kdy zpomalení tempa růstu příjmů ze závislé činnosti bylo kompenzované zrychlením růstu sociálních příjmů. To vedlo i ke změně struktury příjmů domácností. Z hlediska příjmové struktury domácností v prvním pandemickém roce nejrychleji rostly peněžní příjmy domácností v nejvyšším příjmovém kvintilu. Z tohoto pohledu se daňové změny (spočívající ve zrušení superhrubé mzdy a snížení daňové zátěže u daně z příjmů fyzických osob), které počínaje rokem 2021 pomohly zejména příjmově nejsilnějším zaměstnancům, jeví jako poněkud nepromyšlené.

Syntézou jednotlivých kapitol můžeme uzavřít, že zaměstnanci a jejich domácnosti v zásadě nenesly náklady pandemie covid-19, a to minimálně v prvním pandemickém roce 2020. Řada ukazatelů se vyvíjela prakticky shodně jako v předpandemických letech, u jiných došlo pouze ke zpomalení tempa růstu a nikoli přímo k poklesu.

Na základě dosažených výsledků formulujeme následující doporučení:

- Vyhodnotit vývoj jednotlivých ukazatelů pro druhý pandemický rok (tam, kde zatím data za rok 2021 nebyla k dispozici).
- Ověřit s využitím dat za post-pandemické roky, zda v pandemických letech došlo k mimořádným výkyvům vybraných ukazatelů, nebo zda se jedná o počátek nového trendu.
- Posílit rozhodování založené na datech.
- Odpovědně přistupovat k tvorbě a realizaci fiskální politiky, a to jak na příjmové, tak na výdajové straně.

## Použité zdroje

ČSÚ. Databáze ročních národních účtů, 2022.

ČSÚ. Šetření životních podmínek domácností EU-SILC, 2022.

Fischer, Jakub, Jeřábková, Věra, Petkovová, Ludmila, Ptáčková, Veronika, Švarcová, Petra. Základní metody statistického srovnávání. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2019. 88 stran.

Fischer, Jakub, Doseděl, Tomáš, Vltavská, Kristýna. *Sociální stratifikace v České republice a polarizace české společnosti*. Praha: Asociace samostatných odborů – ASO, 2019. 88 s.

Fischer, Jakub. *Diskriminace na českém trhu práce v socioekonomickém kontextu*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2021. 101 s.

Hronová, Stanislava, Sixta, Jaroslav, Fischer, Jakub, Hindls, Richard. Národní účetnictví (Od výroby k bohatství). 1. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019. 401 stran.

MPSV. Informační systém o průměrném výdělku, 2022.

Košťáková, Tereza. O složitém jednoduše. Praha: ČSÚ, 2019. 100 stran.

## Přílohy

### Příloha 1 – Podkladové datové tabulky ke grafům a výpočtům v 1. kapitole

Tabulka P.1 Hrubá přidaná hodnota v běžných cenách, odvětví ČR, 2010 – 2021, mil. Kč

|        | 2010      | 2011      | 2012      | 2013      | 2014      | 2015      | 2016      | 2017      | 2018      | 2019      | 2020      | 2021      |
|--------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| CELKEM | 3 613 528 | 3 668 903 | 3 677 512 | 3 713 015 | 3 930 576 | 4 165 174 | 4 314 719 | 4 592 620 | 4 875 019 | 5 231 739 | 5 181 435 | 5 562 752 |
| A      | 61 514    | 80 536    | 92 049    | 97 968    | 104 883   | 102 277   | 100 113   | 105 159   | 104 766   | 107 771   | 109 087   | 119 594   |
| B      | 45 032    | 46 579    | 42 979    | 33 759    | 39 198    | 37 558    | 31 561    | 32 813    | 33 162    | 30 112    | 22 727    | 24 613    |
| C      | 836 892   | 898 056   | 897 263   | 909 902   | 1 030 576 | 1 106 468 | 1 152 741 | 1 202 728 | 1 226 882 | 1 309 868 | 1 247 491 | 1 379 282 |
| D      | 145 800   | 142 966   | 146 889   | 154 929   | 136 595   | 140 043   | 138 789   | 138 138   | 135 540   | 140 932   | 133 854   | 122 444   |
| E      | 41 852    | 43 385    | 41 997    | 40 431    | 42 593    | 42 872    | 43 741    | 46 605    | 49 719    | 49 076    | 51 789    | 63 637    |
| F      | 254 889   | 236 009   | 217 037   | 213 444   | 221 617   | 235 596   | 235 771   | 251 353   | 272 646   | 294 935   | 295 652   | 320 060   |
| G      | 380 926   | 379 177   | 389 277   | 385 707   | 412 947   | 457 816   | 466 536   | 514 431   | 540 132   | 572 033   | 556 387   | 583 515   |
| H      | 220 760   | 213 846   | 213 466   | 212 506   | 221 541   | 237 863   | 249 056   | 266 076   | 275 642   | 289 642   | 281 545   | 308 864   |
| I      | 76 036    | 79 729    | 72 228    | 73 312    | 74 341    | 78 089    | 84 346    | 95 478    | 100 188   | 107 996   | 69 315    | 75 350    |
| J      | 185 549   | 189 939   | 189 499   | 188 646   | 199 234   | 216 062   | 228 179   | 252 822   | 284 123   | 330 492   | 344 296   | 365 641   |
| K      | 167 283   | 166 317   | 164 556   | 170 714   | 167 529   | 177 664   | 179 461   | 188 073   | 207 955   | 211 384   | 209 886   | 230 662   |
| L      | 330 243   | 329 417   | 331 381   | 334 226   | 345 742   | 356 041   | 375 082   | 395 036   | 446 155   | 484 890   | 509 295   | 530 062   |
| M      | 174 843   | 172 255   | 187 651   | 192 034   | 199 030   | 213 109   | 228 014   | 244 094   | 260 615   | 274 617   | 269 755   | 290 545   |
| N      | 70 687    | 66 857    | 65 525    | 69 630    | 71 504    | 75 073    | 80 469    | 90 203    | 98 312    | 106 782   | 92 391    | 92 633    |
| O      | 236 712   | 225 045   | 224 966   | 227 492   | 235 412   | 245 433   | 254 852   | 269 465   | 292 066   | 310 519   | 325 738   | 335 461   |
| P      | 151 665   | 155 487   | 158 355   | 162 832   | 168 919   | 174 498   | 180 310   | 195 081   | 216 980   | 244 486   | 262 367   | 280 161   |
| Q      | 149 320   | 152 266   | 160 400   | 163 471   | 174 310   | 179 356   | 190 981   | 205 482   | 225 533   | 250 591   | 284 711   | 322 126   |
| R      | 37 612    | 40 125    | 36 963    | 37 031    | 38 465    | 41 707    | 44 211    | 46 543    | 48 758    | 56 108    | 58 341    | 55 254    |
| S      | 43 292    | 48 342    | 42 163    | 41 830    | 42 806    | 44 185    | 46 313    | 48 207    | 50 278    | 53 446    | 52 192    | 58 035    |
| T      | 2 621     | 2 570     | 2 868     | 3 151     | 3 334     | 3 464     | 4 193     | 4 833     | 5 567     | 6 059     | 4 616     | 4 813     |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022



Tabulka P.2 Hrubá přidaná hodnota v běžných cenách, odvětví ČR, %

|        | 2010    | 2011    | 2012    | 2013    | 2014    | 2015    | 2016    | 2017    | 2018    | 2019    | 2020    | 2021    |
|--------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| CELKEM | 100,000 | 100,000 | 100,000 | 100,000 | 100,000 | 100,000 | 100,000 | 100,000 | 100,000 | 100,000 | 100,000 | 100,000 |
| A      | 1,702   | 2,195   | 2,503   | 2,639   | 2,668   | 2,456   | 2,320   | 2,290   | 2,149   | 2,060   | 2,105   | 2,150   |
| B      | 1,246   | 1,270   | 1,169   | 0,909   | 0,997   | 0,902   | 0,731   | 0,714   | 0,680   | 0,576   | 0,439   | 0,442   |
| C      | 23,160  | 24,478  | 24,399  | 24,506  | 26,219  | 26,565  | 26,716  | 26,188  | 25,167  | 25,037  | 24,076  | 24,795  |
| D      | 4,035   | 3,897   | 3,994   | 4,173   | 3,475   | 3,362   | 3,217   | 3,008   | 2,780   | 2,694   | 2,583   | 2,201   |
| E      | 1,158   | 1,183   | 1,142   | 1,089   | 1,084   | 1,029   | 1,014   | 1,015   | 1,020   | 0,938   | 1,000   | 1,144   |
| F      | 7,054   | 6,433   | 5,902   | 5,749   | 5,638   | 5,656   | 5,464   | 5,473   | 5,593   | 5,637   | 5,706   | 5,754   |
| G      | 10,542  | 10,335  | 10,585  | 10,388  | 10,506  | 10,992  | 10,813  | 11,201  | 11,080  | 10,934  | 10,738  | 10,490  |
| H      | 6,109   | 5,829   | 5,805   | 5,723   | 5,636   | 5,711   | 5,772   | 5,794   | 5,654   | 5,536   | 5,434   | 5,552   |
| I      | 2,104   | 2,173   | 1,964   | 1,974   | 1,891   | 1,875   | 1,955   | 2,079   | 2,055   | 2,064   | 1,338   | 1,355   |
| J      | 5,135   | 5,177   | 5,153   | 5,081   | 5,069   | 5,187   | 5,288   | 5,505   | 5,828   | 6,317   | 6,645   | 6,573   |
| K      | 4,629   | 4,533   | 4,475   | 4,598   | 4,262   | 4,265   | 4,159   | 4,095   | 4,266   | 4,040   | 4,051   | 4,147   |
| L      | 9,139   | 8,979   | 9,011   | 9,001   | 8,796   | 8,548   | 8,693   | 8,602   | 9,152   | 9,268   | 9,829   | 9,529   |
| M      | 4,839   | 4,695   | 5,103   | 5,172   | 5,064   | 5,116   | 5,285   | 5,315   | 5,346   | 5,249   | 5,206   | 5,223   |
| N      | 1,956   | 1,822   | 1,782   | 1,875   | 1,819   | 1,802   | 1,865   | 1,964   | 2,017   | 2,041   | 1,783   | 1,665   |
| O      | 6,551   | 6,134   | 6,117   | 6,127   | 5,989   | 5,893   | 5,907   | 5,867   | 5,991   | 5,935   | 6,287   | 6,030   |
| P      | 4,197   | 4,238   | 4,306   | 4,385   | 4,298   | 4,189   | 4,179   | 4,248   | 4,451   | 4,673   | 5,064   | 5,036   |
| Q      | 4,132   | 4,150   | 4,362   | 4,403   | 4,435   | 4,306   | 4,426   | 4,474   | 4,626   | 4,790   | 5,495   | 5,791   |
| R      | 1,041   | 1,094   | 1,005   | 0,997   | 0,979   | 1,001   | 1,025   | 1,013   | 1,000   | 1,072   | 1,126   | 0,993   |
| S      | 1,198   | 1,318   | 1,147   | 1,127   | 1,089   | 1,061   | 1,073   | 1,050   | 1,031   | 1,022   | 1,007   | 1,043   |
| T      | 0,073   | 0,070   | 0,078   | 0,085   | 0,085   | 0,083   | 0,097   | 0,105   | 0,114   | 0,116   | 0,089   | 0,087   |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, vlastní výpočty, stav ke dni 31. 5. 2022

Tabulka P.2a Hrubá přidaná hodnota, meziroční vývoj, objemové indexy, odvětví ČR

|        | 2011  | 2012  | 2013  | 2014  | 2015  | 2016  | 2017  | 2018  | 2019  | 2020  | 2021  |
|--------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| CELKEM | 101,8 | 99,2  | 100   | 102,9 | 104,8 | 102,5 | 105,2 | 103,4 | 103   | 94,4  | 103,2 |
| A      | 90,7  | 108,6 | 98,3  | 107   | 106,7 | 105,3 | 96,2  | 104,1 | 104,7 | 106,5 | 102,7 |
| B      | 91,2  | 101,9 | 85,9  | 124,3 | 98,6  | 92,3  | 90,8  | 93,2  | 84,7  | 78,3  | 105,4 |
| C      | 111,1 | 96    | 98,7  | 103,6 | 107,6 | 104,6 | 108,7 | 101,9 | 104,7 | 92,1  | 104,7 |
| D      | 93,1  | 98,6  | 93    | 94,6  | 92    | 93,2  | 106,7 | 98,8  | 87    | 77,4  | 101,9 |
| E      | 99,8  | 89,7  | 83,2  | 103,4 | 103,1 | 104   | 94,4  | 105,5 | 102,4 | 98,1  | 93,8  |
| F      | 94,7  | 93,9  | 101,3 | 105,1 | 102,1 | 96,3  | 100,8 | 100,5 | 98,3  | 91,2  | 101,1 |
| G      | 103,5 | 102,2 | 100,4 | 108,9 | 110,8 | 99,2  | 107,3 | 104,6 | 104,1 | 92,6  | 100,6 |
| H      | 94,6  | 97,5  | 97    | 95,3  | 104,2 | 103,4 | 110,2 | 106,6 | 101,3 | 87,5  | 108,3 |
| I      | 107,6 | 87,2  | 98,6  | 97,2  | 101,4 | 102,9 | 102,7 | 97,9  | 102,8 | 58,5  | 100,6 |
| J      | 102,1 | 98,4  | 102,9 | 107,8 | 109,7 | 103,9 | 109,2 | 110,3 | 111,9 | 102   | 104,3 |
| K      | 98,8  | 102,2 | 109,4 | 98,1  | 106,1 | 106,5 | 109,6 | 110,6 | 101,5 | 102   | 109,5 |
| L      | 102,4 | 102,5 | 103,5 | 103   | 101,1 | 103,9 | 96,9  | 102,9 | 101,6 | 99,3  | 100,6 |
| M      | 97,9  | 110,3 | 100,5 | 102,3 | 107,4 | 104,7 | 105,8 | 105,2 | 102,8 | 96,6  | 105,9 |
| N      | 100,7 | 100,9 | 106,8 | 102   | 104,6 | 105,4 | 110   | 101,8 | 100,8 | 81,8  | 92,5  |
| O      | 95,6  | 100,8 | 98,7  | 99    | 100,4 | 101,3 | 100,6 | 102   | 101,6 | 100,7 | 101,7 |
| P      | 102,6 | 100,2 | 102   | 101,3 | 100,2 | 100,4 | 103,1 | 102,7 | 102,9 | 101   | 100,5 |
| Q      | 93,3  | 102,6 | 100,8 | 102,8 | 98,3  | 102,5 | 102   | 101,6 | 104,3 | 103   | 107,5 |
| R      | 106,4 | 97,8  | 101   | 102,4 | 113,4 | 109,5 | 104,5 | 107,3 | 118,4 | 112,2 | 92,2  |
| S      | 111   | 85,5  | 97,3  | 100   | 99,2  | 98,8  | 99,6  | 99,3  | 99,1  | 92,2  | 105   |
| T      | 96,2  | 108   | 108,3 | 105,4 | 103,6 | 120,2 | 108,2 | 110,1 | 105,9 | 73,8  | 101,3 |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, vlastní výpočty, stav ke dni 31. 5. 2022

Tabulka P.3 HDP na obyvatele, kraje ČR, 2010 – 2021, běžné ceny, Kč

|                      | 2010    | 2011    | 2012    | 2013    | 2014    | 2015    | 2016      | 2017      | 2018      | 2019      | 2020      |
|----------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Hlavní město Praha   | 862 444 | 856 151 | 858 559 | 876 359 | 911 777 | 975 271 | 1 009 835 | 1 061 767 | 1 136 744 | 1 201 993 | 1 156 808 |
| Středočeský kraj     | 334 970 | 349 676 | 352 340 | 348 241 | 370 779 | 391 625 | 413 124   | 439 282   | 450 679   | 498 482   | 475 908   |
| Jihočeský kraj       | 312 784 | 315 115 | 323 248 | 325 171 | 334 700 | 351 908 | 360 689   | 388 721   | 407 549   | 436 068   | 432 736   |
| Plzeňský kraj        | 345 546 | 353 913 | 345 611 | 362 226 | 381 445 | 401 079 | 414 514   | 439 561   | 458 985   | 476 533   | 467 736   |
| Karlovarský kraj     | 266 167 | 270 583 | 268 021 | 271 486 | 278 928 | 287 508 | 295 863   | 315 090   | 324 453   | 339 361   | 332 037   |
| Ústecký kraj         | 292 167 | 293 426 | 296 217 | 294 304 | 302 959 | 328 369 | 326 270   | 343 902   | 355 556   | 387 291   | 371 401   |
| Liberecký kraj       | 285 941 | 292 973 | 296 158 | 301 907 | 318 858 | 336 360 | 346 725   | 369 436   | 387 169   | 412 356   | 405 455   |
| Královéhradecký kraj | 318 478 | 323 559 | 324 940 | 332 914 | 348 303 | 372 872 | 392 482   | 427 537   | 447 751   | 480 479   | 481 323   |
| Pardubický kraj      | 302 305 | 317 340 | 300 829 | 308 073 | 327 801 | 346 772 | 360 648   | 389 192   | 408 366   | 426 934   | 436 259   |
| Kraj Vysočina        | 299 891 | 313 878 | 321 295 | 325 700 | 341 723 | 354 802 | 368 002   | 393 460   | 403 867   | 434 688   | 445 597   |
| Jihomoravský kraj    | 355 167 | 363 284 | 368 337 | 382 527 | 389 046 | 415 760 | 422 688   | 447 205   | 480 674   | 512 973   | 514 073   |
| Olomoucký kraj       | 279 429 | 290 648 | 293 249 | 295 367 | 311 025 | 332 055 | 345 770   | 372 595   | 392 463   | 419 332   | 419 302   |
| Zlínský kraj         | 312 807 | 322 348 | 322 790 | 330 503 | 356 565 | 372 940 | 385 553   | 411 341   | 425 150   | 460 088   | 452 650   |
| Moravskoslezský kraj | 307 469 | 323 213 | 327 488 | 319 227 | 341 300 | 358 407 | 371 721   | 390 391   | 415 513   | 424 197   | 415 009   |
| Česká republika      | 379 650 | 387 011 | 389 076 | 394 151 | 412 908 | 438 718 | 454 022   | 482 622   | 509 076   | 542 710   | 532 178   |

Zdroj: Databáze regionálních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Příloha 2 – Podkladové datové tabulky ke grafům a výpočtům v 2. kapitole

Tabulka P.4 Zaměstnanost celkem, odvětví ČR, 2019 a 2020

|        | osoby     |           | FTE       |           | odpracované hodiny |           | Meziroční vývoj 2020/2019 (%) |        |                    |
|--------|-----------|-----------|-----------|-----------|--------------------|-----------|-------------------------------|--------|--------------------|
|        | 2019      | 2020      | 2019      | 2020      | 2019               | 2020      | osoby                         | FTE    | odpracované hodiny |
| CELKEM | 5 430 344 | 5 340 167 | 5 327 879 | 5 235 542 | 9 698 776          | 9 097 490 | -1,66                         | -1,73  | -6,20              |
| A      | 160 339   | 159 660   | 158 356   | 157 670   | 314 702            | 309 862   | -0,42                         | -0,43  | -1,54              |
| B      | 27 511    | 24 870    | 26 618    | 24 071    | 43 262             | 37 332    | -9,60                         | -9,57  | -13,71             |
| C      | 1 439 074 | 1 378 344 | 1 397 921 | 1 339 354 | 2 427 395          | 2 224 345 | -4,22                         | -4,19  | -8,36              |
| D      | 42 872    | 42 542    | 41 316    | 41 022    | 72 345             | 69 311    | -0,77                         | -0,71  | -4,19              |
| E      | 60 920    | 62 050    | 59 158    | 60 262    | 104 559            | 102 169   | 1,85                          | 1,87   | -2,29              |
| F      | 406 712   | 412 299   | 405 783   | 410 348   | 778 706            | 764 041   | 1,37                          | 1,12   | -1,88              |
| G      | 719 723   | 701 534   | 709 523   | 691 363   | 1 347 506          | 1 227 401 | -2,53                         | -2,56  | -8,91              |
| H      | 339 495   | 337 679   | 334 662   | 332 566   | 594 986            | 570 051   | -0,53                         | -0,63  | -4,19              |
| I      | 202 726   | 177 155   | 205 701   | 179 175   | 393 344            | 280 146   | -12,61                        | -12,90 | -28,78             |
| J      | 165 158   | 174 261   | 160 762   | 169 541   | 293 902            | 309 755   | 5,51                          | 5,46   | 5,39               |
| K      | 92 706    | 91 174    | 89 534    | 88 100    | 158 616            | 149 305   | -1,65                         | -1,60  | -5,87              |
| L      | 94 835    | 99 534    | 101 253   | 106 072   | 186 520            | 189 901   | 4,95                          | 4,76   | 1,81               |
| M      | 316 555   | 308 244   | 305 467   | 297 629   | 563 879            | 528 160   | -2,63                         | -2,57  | -6,33              |
| N      | 159 168   | 153 161   | 154 868   | 149 014   | 278 261            | 261 804   | -3,77                         | -3,78  | -5,91              |
| O      | 315 178   | 315 166   | 304 999   | 305 091   | 526 958            | 522 074   | 0,00                          | 0,03   | -0,93              |
| P      | 330 027   | 337 797   | 319 961   | 327 587   | 605 784            | 577 782   | 2,35                          | 2,38   | -4,62              |
| Q      | 356 553   | 371 310   | 346 767   | 361 152   | 642 752            | 667 207   | 4,14                          | 4,15   | 3,80               |
| R      | 79 942    | 76 173    | 77 308    | 73 675    | 144 039            | 119 165   | -4,71                         | -4,70  | -17,27             |
| S      | 109 165   | 108 595   | 107 974   | 106 819   | 201 106            | 172 664   | -0,52                         | -1,07  | -14,14             |
| T      | 11 685    | 8 619     | 19 948    | 15 031    | 20 154             | 15 015    | -26,24                        | -24,65 | -25,50             |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Tabulka P.5 Zaměstnanci, odvětví ČR, 2019 a 2020

|        | osoby     |           | FTE       |           | odpracované hodiny |           | Meziroční vývoj 2020/2019 (%) |        |                    |
|--------|-----------|-----------|-----------|-----------|--------------------|-----------|-------------------------------|--------|--------------------|
|        | 2019      | 2020      | 2019      | 2020      | 2019               | 2020      | osoby                         | FTE    | odpracované hodiny |
| CELKEM | 4 678 096 | 4 596 956 | 4 593 596 | 4 509 866 | 8 173 873          | 7 702 688 | -1,73                         | -1,82  | -5,76              |
| A      | 111 468   | 110 869   | 109 537   | 108 910   | 201 629            | 198 469   | -0,54                         | -0,57  | -1,57              |
| B      | 27 368    | 24 724    | 26 484    | 23 934    | 42 984             | 37 043    | -9,66                         | -9,63  | -13,82             |
| C      | 1 320 630 | 1 267 967 | 1 283 621 | 1 232 652 | 2 183 848          | 2 007 929 | -3,99                         | -3,97  | -8,06              |
| D      | 36 657    | 36 260    | 35 473    | 35 101    | 60 658             | 57 468    | -1,08                         | -1,05  | -5,26              |
| E      | 58 617    | 59 733    | 56 993    | 58 078    | 99 893             | 97 462    | 1,90                          | 1,90   | -2,43              |
| F      | 267 577   | 269 014   | 270 308   | 271 231   | 484 172            | 475 474   | 0,54                          | 0,34   | -1,80              |
| G      | 609 135   | 600 029   | 604 550   | 594 799   | 1 107 967          | 1 028 403 | -1,49                         | -1,61  | -7,18              |
| H      | 312 610   | 308 707   | 308 931   | 304 876   | 538 547            | 510 077   | -1,25                         | -1,31  | -5,29              |
| I      | 165 008   | 142 354   | 169 885   | 146 061   | 316 367            | 220 711   | -13,73                        | -14,02 | -30,24             |
| J      | 143 765   | 149 513   | 140 114   | 145 725   | 255 057            | 265 845   | 4,00                          | 4,00   | 4,23               |
| K      | 80 033    | 78 595    | 77 448    | 76 083    | 136 508            | 129 039   | -1,80                         | -1,76  | -5,47              |
| L      | 63 666    | 67 941    | 62 101    | 66 274    | 113 430            | 120 643   | 6,71                          | 6,72   | 6,36               |
| M      | 224 553   | 218 221   | 218 861   | 212 681   | 399 778            | 378 296   | -2,82                         | -2,82  | -5,37              |
| N      | 144 869   | 137 786   | 141 287   | 134 398   | 253 711            | 238 494   | -4,89                         | -4,88  | -6,00              |
| O      | 315 178   | 315 166   | 304 999   | 305 091   | 526 958            | 522 074   | 0,00                          | 0,03   | -0,93              |
| P      | 321 251   | 327 505   | 311 328   | 317 494   | 592 906            | 564 673   | 1,95                          | 1,98   | -4,76              |
| Q      | 343 070   | 357 500   | 333 481   | 347 604   | 619 186            | 645 275   | 4,21                          | 4,24   | 4,21               |
| R      | 64 531    | 61 243    | 62 773    | 59 561    | 115 831            | 98 387    | -5,10                         | -5,12  | -15,06             |
| S      | 56 425    | 55 210    | 55 474    | 54 282    | 104 289            | 91 911    | -2,15                         | -2,15  | -11,87             |
| T      | 11 685    | 8 619     | 19 948    | 15 031    | 20 154             | 15 015    | -26,24                        | -24,65 | -25,50             |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

Tabulka P.6 Sebezaměstnaní, odvětví ČR, 2019 a 2020

|        | osoby   |         | FTE     |         | OH        |           | Meziroční vývoj 2020/2019 (%) |       |                    |
|--------|---------|---------|---------|---------|-----------|-----------|-------------------------------|-------|--------------------|
|        | 2019    | 2020    | 2019    | 2020    | 2019      | 2020      | osoby                         | FTE   | odpracované hodiny |
| CELKEM | 752 248 | 743 211 | 734 283 | 725 676 | 1 524 903 | 1 394 802 | -1,20                         | -1,17 | -8,53              |
| A      | 48 871  | 48 791  | 48 819  | 48 760  | 113 073   | 111 393   | -0,16                         | -0,12 | -1,49              |
| B      | 143     | 146     | 134     | 137     | 278       | 289       | 2,10                          | 2,24  | 3,96               |
| C      | 118 444 | 110 377 | 114 300 | 106 702 | 243 547   | 216 416   | -6,81                         | -6,65 | -11,14             |
| D      | 6 215   | 6 282   | 5 843   | 5 921   | 11 687    | 11 843    | 1,08                          | 1,33  | 1,33               |
| E      | 2 303   | 2 317   | 2 165   | 2 184   | 4 666     | 4 707     | 0,61                          | 0,88  | 0,88               |
| F      | 139 135 | 143 285 | 135 475 | 139 117 | 294 534   | 288 567   | 2,98                          | 2,69  | -2,03              |
| G      | 110 588 | 101 505 | 104 973 | 96 564  | 239 539   | 198 998   | -8,21                         | -8,01 | -16,92             |
| H      | 26 885  | 28 972  | 25 731  | 27 690  | 56 439    | 59 974    | 7,76                          | 7,61  | 6,26               |
| I      | 37 718  | 34 801  | 35 816  | 33 114  | 76 977    | 59 435    | -7,73                         | -7,54 | -22,79             |
| J      | 21 393  | 24 748  | 20 648  | 23 816  | 38 845    | 43 910    | 15,68                         | 15,34 | 13,04              |
| K      | 12 673  | 12 579  | 12 086  | 12 017  | 22 108    | 20 266    | -0,74                         | -0,57 | -8,33              |
| L      | 31 169  | 31 593  | 39 152  | 39 798  | 73 090    | 69 258    | 1,36                          | 1,65  | -5,24              |
| M      | 92 002  | 90 023  | 86 606  | 84 948  | 164 101   | 149 864   | -2,15                         | -1,91 | -8,68              |
| N      | 14 299  | 15 375  | 13 581  | 14 616  | 24 550    | 23 310    | 7,53                          | 7,62  | -5,05              |
| O      | :       | :       | :       | :       | :         | :         | :                             | :     | :                  |
| P      | 8 776   | 10 292  | 8 633   | 10 093  | 12 878    | 13 109    | 17,27                         | 16,91 | 1,79               |
| Q      | 13 483  | 13 810  | 13 286  | 13 548  | 23 566    | 21 932    | 2,43                          | 1,97  | -6,93              |
| R      | 15 411  | 14 930  | 14 535  | 14 114  | 28 208    | 20 778    | -3,12                         | -2,90 | -26,34             |
| S      | 52 740  | 53 385  | 52 500  | 52 537  | 96 817    | 80 753    | 1,22                          | 0,07  | -16,59             |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022

### Příloha 3 – Metodika výpočtu souhrnné produktivity faktorů a podkladové datové tabulky ke grafu a výpočtu ve 3. kapitole

Dvoufaktorová produktivita vychází z předpokladu, že vývoj odvětvové hrubé přidané hodnoty ve stálých cenách lze vyjádřit pomocí vzorce:

$$\frac{Y_1}{Y_0} = \left(\frac{L_1}{L_0}\right)^\alpha \cdot \left(\frac{K_1}{K_0}\right)^{(1-\alpha)} \cdot TFPI$$

kde

$Y$  je hrubá přidaná hodnota daného odvětví ve stálých cenách,

$L$  je počet odpracovaných hodin,

$K$  značí čisté stavy fixního kapitálu ve stálých cenách,

$\alpha$  vyjadřuje průměrný podíl náhrad zaměstnancům na hrubé přidané hodnotě v běžných cenách a

$TFPI$  je indexem produktivity souhrnu faktorů, z anglické zkratky Total Factor Productivity Index.

$$\alpha = \frac{NZ}{HPH}$$

Uvedený rozklad vychází z Cobbovy-Douglasovy produkční funkce, což je jedna z nejpoužívanějších produkčních funkcí. Její parametry lze odhadnout dvěma způsoby, ekonometricky nebo indexně. Výhodou ekonometrického přístupu je využití všech dat a možnost zakomponovat ekonomické předpoklady, nevýhodou je naopak citlivost na data a na použité předpoklady. Odhad produkční funkce se pak může výrazně změnit v závislosti na revizi vstupních ukazatelů.

V naší studii používáme indexní přístup, vycházející z předpokladu konstantních výnosů z rozsahu. Index souhrnné produktivity faktorů zahrnuje vše, od technologického pokroku přes změnu vzdělanostní struktury až po chyby měření.

Tabulka P.7 Souhrnná produktivita faktorů v odvětvích ČR, 2019-2020

|        | <b>20/19</b> | <b>%</b> |
|--------|--------------|----------|
| CELKEM | 1,039        | 3,9      |
| A      | 0,942        | -5,8     |
| B      | 1,161        | 16,1     |
| C      | 1,050        | 5,0      |
| D      | 1,228        | 22,8     |
| E      | 1,007        | 0,7      |
| F      | 1,104        | 10,4     |
| G      | 1,031        | 3,1      |
| H      | 1,124        | 12,4     |
| I      | 1,389        | 38,9     |
| J      | 1,024        | 2,4      |
| K      | 0,957        | -4,3     |
| L      | 1,056        | 5,6      |
| M      | 1,018        | 1,8      |
| N      | 1,185        | 18,5     |
| O      | 0,990        | -1,0     |
| P      | 0,953        | -4,7     |
| Q      | 1,003        | 0,3      |
| R      | 0,817        | -18,3    |
| S      | 1,009        | 0,9      |

Zdroj: Databáze ročních národních účtů, stav ke dni 31. 5. 2022, vlastní výpočty.



#### Příloha 4 – Popis použitého datového zdroje – šetření ISPV<sup>5</sup>

Datovým zdrojem použitým v kapitole 4 předkládané studie je rozsáhlé strukturální šetření výdělků, které v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) smluvně zajišťuje TREXIMA, spol. s r. o.

Šetření probíhá u zaměstnavatelů a ze strany zaměstnavatelů jsou zasílány datové věty jak za zaměstnavatele, tak za zaměstnance. Datová věta za zaměstnavatele obsahuje tyto klíčové položky<sup>6</sup>:

- Identifikace zaměstnavatele (IČO, název, adresa)
- Kód územní jednotky
- Celkové zúčtované hrubé mzdy, z toho zvlášť úhrn prémie a odměn
- Celkové počty odpracovaných, neodpracovaných a přesčasových hodin
- Průměrný počet zaměstnanců (fyzických osob i přepočtený)
- Ostatní osobní náklady včetně odměn z DPČ/DPP, odměn členů statutárních orgánů, odchodného a odstupného
- Počty odpracovaných hodin v rámci dohod

Datová věta za zaměstnance pak obsahuje tyto klíčové položky<sup>7</sup>:

- Identifikace zaměstnavatele
- Jednoznačný kód fyzické osoby
- Rok narození
- Pohlaví
- Státní občanství
- Nejvyšší dosažené vzdělání
- Obor vzdělání včetně kódu školy
- Druh invalidního důchodu
- Místo výkonu práce

---

<sup>5</sup> Podobný text byl použit ve studiích Fischer, Vltavská, Doseděl (2019) a Fischer (2021).

<sup>6</sup> Uveden pouze výběr. Kompletní popis je k dispozici na <https://ispv.cz/getdoc/7fa806f6-292b-489b-a067-cfd4f1f22c5b/Popis-polozek-MI.aspx> . Cit. dne 10. 6. 2022.

<sup>7</sup> Taktéž uveden pouze výběr, kompletní popis je k dispozici na <https://ispv.cz/getdoc/6df66f3c-d04e-4dfc-96ce-9d2507cb46a8/Popis-polozek-MP.aspx> . Cit. dne 10. 6. 2022.

- Kód postavení zaměstnání
- Kód klasifikace zaměstnání
- Název pracovní pozice a údaj, zda se jedná o vedoucího zaměstnance
- Konto pracovní doby
- Doba zaměstnání u daného zaměstnavatele
- Počet odpracovaných, neodpracovaných a přesčasových hodin (v různém členění)
- Zúčtovaná mzda/plat (v členění na základní plat, příplatky, prémie a odměny, náhrady za neodpracovanou pracovní dobu), odměny za pracovní pohotovost
- Průměrný výdělek zjištěný pro výpočet náhrad mzdy

Údaje jsou šetřeny zvlášť za mzdovou sféru (zaměstnavatelé odměňující zaměstnance mzdou podle § 109 odst. 2 zákoníku práce a zvlášť za sféru platovou (zaměstnavatelé odměňující zaměstnance platem podle § 109 odst. 3 zákoníku práce).

V rámci mzdové sféry jsou podniky vybírány jednostupňovým stratifikovaným výběrem, přičemž oblasti výběru (strata) jsou vymezeny institucionálním sektorem, velikostní kategorií, odvětvovou skupinou a regionem (krajem). Podniky s 250 a více zaměstnanci jsou v rámci sektoru nefinančních podniků a sektoru domácností šetřeny plošně, podniky s 1 až 249 zaměstnanci jsou šetřeny výběrově (pro podniky s 50-249 zaměstnanci je výběrový podíl 15 %, pro podniky s 10-49 zaměstnanci 4,5 % a pro podniky s 1–9 zaměstnanci 1,2 %) . V dalších sektorech (finanční, vládní a neziskové instituce) probíhá plošné šetření již u podniků od 50, resp. 65 zaměstnanců.<sup>8</sup>

V rámci platové sféry jsou údaje zjišťovány plošně za všechny zaměstnance odměňované platem.

Periodicita zveřejňování výsledků je ve mzdové sféře čtvrtletní, v platové sféře pololetní. Údaje z Informačního systému o průměrném výděлку přitom nejsou přímo srovnatelné se mzdovou statistikou Českého statistického úřadu, založenou na podnikovém výkaznictví<sup>9</sup>. Není tedy možné výdělky uvedené v této kapitole srovnávat s ukazatelem průměrné mzdy v národním hospodářství; ten je používán primárně v různých dokumentech legislativní i nelegislativní povahy, od hodnot tohoto ukazatele jsou například odvozovány minimální hranice pro odvody na veřejné zdravotní pojištění a na sociální pojištění ze strany osob samostatně výdělečně činných. Stejně tak ukazatel průměrné mzdy v národním hospodářství slouží jako jeden z ukazatelů, od něhož se odvíjí valorizace důchodů.

<sup>8</sup> Podrobněji viz <https://ispv.cz/getdoc/e2de47f8-2c44-42d8-80dc-4d2e3d287cac/Methodika.aspx>. Cit. dne 10. 6. 2022.

<sup>9</sup> Hlavní rozdíly jsou popsány na [https://ispv.cz/getfile/cdd634ea-d483-4d6e-9b2b-f8b244b2b3d6/www\\_CSU\\_ISPV\\_2011.aspx?disposition=attachment](https://ispv.cz/getfile/cdd634ea-d483-4d6e-9b2b-f8b244b2b3d6/www_CSU_ISPV_2011.aspx?disposition=attachment), cit. dne 10. 6. 2022.

Výsledky šetření založené na ISPV umožňují analyzovat výdělky v členění nejen podle podnikových charakteristik, ale i podle osobnostních charakteristik zaměstnanců. Dále umožňují provádět různé strukturní analýzy včetně struktury výdělku (základní mzda, příplatky, odměny, náhrady), i s možností srovnávat struktury v čase či průřezově podle jednotlivých charakteristik, a v neposlední řadě umožňuje sledovat mzdovou diferenciaci.

Údaje o příjmech (nejen ze zaměstnání) je možné získat i z vybraných šetření u domácností, ať už se jedná o Výběrové šetření pracovních sil, nebo o šetření Životní podmínky (v rámci celoevropského šetření EU-SILC). Údaje získané z těchto zdrojů jsou výhodné v tom, že je můžeme sledovat v souvislostech s dalšími socio-ekonomicko-demografickými ukazateli dané domácnosti, jejich nevýhodou je naopak výrazně menší rozsah výběrového souboru a dále nevýběrová chyba vyplývající z neochoty, případně reálné nemožnosti, poskytovat údaje o příjmech tazatelům z ČSÚ.

## Příloha 5 – Rozklad indexu proměnlivého složení<sup>10</sup>

Aparát indexní analýzy, konkrétně rozklad indexu proměnlivého složení, je přehledně popsán např. Hindlsem a kol. (2018). Jedná se o rozklad indexu proměnlivého složení (IPS) na index stálého složení (SS) a index struktury (STR), Indexní rozklad je popsán v rovnicích P3.1 až P3.7.

Rozklad IPS je založen na tzv. metodě postupných změn, kdy předpokládáme, že se buď nejprve změní mzdy v jednotlivých skupinách pracovníků (manuální, nemanuální), a následně se změní struktura pracovníků, anebo se nejprve změní struktura pracovníků, a následně se změní mzdy v jednotlivých skupinách. Pokud jsou obě změny na sobě nezávislé, vyjdou rozklady oběma způsoby podobně.

Pro použití metody rozkladu indexu proměnlivého složení a zjištění vlivu struktury či složení pracovníků použijeme rovnice P3.1 až P3.7, přičemž první varianta rozkladu je popsána rovnicemi P3.2, P3.5 a P3.6, druhá varianta je popsána rovnicemi P3.3, P3.4 a P3.7.

Písmeno  $p_{t,i}$  zobrazuje výši průměrné mzdy v roce  $t$  ve skupině pracovníků  $i$ , písmeno  $q_{t,i}$  vyjadřuje počet osob ve skupině  $i$  (manuální nebo nemanuální) v čase  $t$ . Písmeno  $Q_{t,i}$  je pak součinem  $p$  a  $q$  a vyjadřuje celkový objem výdělků osob ve skupině  $i$  v čase  $t$ .

$$\bar{I}_p = \frac{\bar{p}_1}{\bar{p}_0} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n Q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n Q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n Q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n \frac{Q_{1,i}}{p_{1,i}}}}{\frac{\sum_{i=1}^n Q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n \frac{Q_{0,i}}{p_{0,i}}}}$$

Rovnice P3.1 – Index proměnlivého složení

<sup>10</sup> Zčásti využit text použitý ve studiích Fischer, Doseděl, Vltavská (2019) a Fischer (2021).

$$I_{SS}^{(q_0)} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}} = \frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{0,i}}$$

Rovnice P3.2 – Index stálého složení s vahami ze situace 0

$$I_{SS}^{(q_1)} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}} = \frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{1,i}}$$

Rovnice P3.3 – Index stálého složení s vahami ze situace 1

$$I_{STR}^{(p_0)} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n p_{0,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}}$$

Rovnice P3.4 – Index struktury s vahami ze situace 0

$$I_{STR}^{(p_1)} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{1,i}}{\sum_{i=1}^n q_{1,i}}}{\frac{\sum_{i=1}^n p_{1,i} q_{0,i}}{\sum_{i=1}^n q_{0,i}}}$$

Rovnice P3.5 – Index struktury s vahami ze situace 1

$$\bar{I}_p = I_{SS}^{(q_0)} \cdot I_{STR}^{(p_1)}$$

Rovnice P3.6 – Vztah mezi indexem proměnlivého složení, indexem stálého složení s vahami ze situace 0 a indexem struktury s vahami ze situace 1

$$\bar{I}_p = I_{SS}^{(q_1)} \cdot I_{STR}^{(p_0)}$$

Rovnice P3.7 – Vztah mezi indexem proměnlivého složení, indexem stálého složení s vahami ze situace 1 a indexem struktury s vahami ze situace 0

Pro posouzení vlivu rozdílného složení pracovní síly na rozdíly v odměňování mezi mzdovou a platovou sférou budeme zkoumat, jaká část rozdílu mzdové a platové sféry připadá na rozdíl v průměrných platech v jednotlivých sférách (index stálého složení) a jakou část lze vysvětlit odlišnou strukturou pracovní síly. V rovnicích P3.1–P3.7 bude tedy písmeno  $p_{it}$  značit průměrnou mzdu, přičemž  $i$  bude označovat typ pozice (manuální/nemanuální) a  $t$  bude značit typ sféry (mzdová/platová).

## Příloha 6 – Stručný popis šetření Životní podmínky

Hovoříme-li o domácnosti, máme tím na mysli tzv. (společně) hospodařící domácnost. *Hospodařící domácnost tvoří společně bydlící osoby, které při sčítání uvedly, že společně hospodaří, tj. společně hradí hlavní výdaje domácnosti, jako je strava, náklady na bydlení aj.*<sup>11</sup> Další typy domácností ponecháme nyní stranou. Hospodařící domácnosti třídíme podle výše čistého peněžního příjmu na spotřební jednotku, podle sociální skupiny domácnosti, typu domácnosti, způsobu bydlení či v regionálním členění, v naší studii použijeme členění podle čistého peněžního příjmu (tzv. kvintily), s ohledem na zaměření studie se podíváme na domácnosti zaměstnanců a taktéž sledujeme regionální členění. U sociální skupiny domácnosti je klíčové postavení tzv. osoby v čele domácnosti, u níž se zjišťuje ekonomická aktivita (dle kategorií zaměstnanec s nižším/vyšším vzděláním, samostatně výdělečně činný, důchodce s/bez pracujících členů, nezaměstnaní). I zde se potýkáme s tzv. adekvátní mezerou. Pro zařazení domácnosti mezi domácnosti nezaměstnaných totiž stačí, aby nezaměstnanou osobou byla osoba v čele domácnosti. Určení sociální skupiny domácnosti podle ekonomické aktivity osoby v jejím čele někdy může být až příliš zjednodušující.

Kromě celkových příjmů domácností nás zajímá i jejich struktura, potřebujeme tedy provést podrobnější zjišťování na mikroúrovni. O sociální situaci domácností leccos zjistíme ze Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB). Toto šetření je na jedné straně vyčerpávající (plošné), na druhé straně mezi šetřeními je velký časový odstup a zároveň zde není prostor některé jevy zjišťovat příliš podrobně. Mimochodem, ve Sčítání 2021 došlo oproti Sčítání 2011 k poměrně výrazné redukci počtu otázek. Před rokem 2004 probíhaly tzv. mikro-cenzy, s periodicitou cca 3–4 roky, se záběrem kolem 1 % domácností. Od vstupu do EU jsme povinni provádět evropsky harmonizované šetření EU-SILC (Statistics on Income and Living Conditions), v ČR probíhá pod názvem Životní podmínky. *Účelem šetření je získávat reprezentativní údaje o příjmovém rozdělení jednotlivých typů domácností, údaje o způsobu, kvalitě a finanční náročnosti bydlení, vybavenosti domácností předměty dlouhodobého užívání a o pracovních, hmotných a zdravotních podmínkách dospělých osob žijících v domácnostech.*<sup>12</sup> Domácnosti se vybírají dvoustupňovým náhodným výběrem. Nejprve jsou náhodně vybrány tzv. sčítací obvody; v každém z nich je pak, taktéž náhodně, vybráno 10 bytů. Celkový počet vyšetřených domácností je asi 8 500, míra responze je kolem 80 %.

Šetření je roční, provádí jej Český statistický úřad a každá domácnost je v šetření zahrnuta 4 roky. V případě šetření životní podmínky se každý rok mění jedna čtvrtina domácností. Šetření se skládá ze tří dotazníků:

Dotazník A se vztahuje k celému bytu, obsahuje seznam osob bydlících v bytě a jejich základní demografické charakteristiky. Dotazník B se vyplňuje zvlášť za každou samostatně hospodařící domácnost a obsahuje otázky týkající se bydlení, vybavení domácnosti, finanční situace, samozásobení, transfery mezi domácnostmi, sociální dávky a příjmy společné pro celou domácnost (například z pronájmu). Šetření SILC je specifické tím, že obsahuje i otázky zaměřené na postoj respondenta (například nakolik domácnost zatěžuje úhrada výdajů na bydlení, zda má

<sup>11</sup> [https://www.czso.cz/csu/czso/4033-05-do\\_roku\\_2030-metodicke\\_vysvetlivky](https://www.czso.cz/csu/czso/4033-05-do_roku_2030-metodicke_vysvetlivky)

<sup>12</sup> <https://www.czso.cz/documents/10180/125571069/16002120mc.pdf/928a9d22-e11d-4fa1-82c4-06ef6354e1c2?version=1.0>

domácnost problémy s úhradou některých plateb atd.). Dotazník C se týká osob 16letých a starších a obsahuje otázky zaměřené na pracovní aktivitu (dle ILO), různé druhy příjmů, penzijní připojištění, sociální a materiální podmínky, sebehodnocení zdravotního stavu a návštěvy lékařů. I v části C jsou otázky týkající se subjektivního postoje respondenta. Každoročně je pak do SILC zařazen speciální modul, v roce 2018 zde byly otázky z oblasti tzv. well-being, tedy (dle překladu ČSÚ) životní pohody a spokojenosti. O rok později pak byly zařazeny otázky zaměřené na mezigenerační přenos chudoby a znevýhodnění. Některé moduly se po letech opakují<sup>13</sup>. Podrobný popis ukazatelů je k dispozici na stránkách ČSÚ; zajímavostí tohoto šetření je zveřejňování intervalů spolehlivosti.

---

<sup>13</sup> <https://www.czso.cz/csu/czso/zivotni-podminky-eu-silc-metodika>



## Příloha 7 – Přílohové tabulky k 5. kapitole

Tabulka P.8 Vývoj příjmů domácností (průměr na osobu), ČR, 2016–2021, Kč

|                            | <b>2016</b> | <b>2017</b> | <b>2018</b> | <b>2019</b> | <b>2020</b> | <b>2021</b> |
|----------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Hrubé peněžní příjmy       | 192 575     | 202 102     | 215 669     | 232 045     | 251 012     | 263 279     |
| Příjmy ze závislé činnosti | 116 751     | 124 620     | 135 058     | 146 726     | 159 084     | 163 411     |
| Příjmy z podnikání         | 26 020      | 26 683      | 28 465      | 31 245      | 33 999      | 34 935      |
| Sociální příjmy            | 43 989      | 44 872      | 45 475      | 47 621      | 51 315      | 57 437      |
| Ostatní příjmy             | 5 815       | 5 927       | 6 671       | 6 454       | 6 614       | 7 496       |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.9 Vývoj příjmů domácností (průměr na osobu), ČR, 2016–2021, %

|                            | <b>2017/2016</b> | <b>2018/2017</b> | <b>2019/2018</b> | <b>2020/2019</b> | <b>2021/2020</b> |
|----------------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|
| Hrubé peněžní příjmy       | 4,95             | 6,71             | 7,59             | 8,17             | 4,89             |
| Příjmy ze závislé činnosti | 6,74             | 8,38             | 8,64             | 8,42             | 2,72             |
| Příjmy z podnikání         | 2,55             | 6,68             | 9,76             | 8,82             | 2,75             |
| Sociální příjmy            | 2,01             | 1,34             | 4,72             | 7,76             | 11,93            |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.10 Vývoj příjmů domácností zaměstnanců (průměr na osobu), ČR, 2016–2021, Kč

|                            | <b>2016</b> | <b>2017</b> | <b>2018</b> | <b>2019</b> | <b>2020</b> | <b>2021</b> |
|----------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Hrubé peněžní příjmy       | 213 075     | 222 250     | 238 410     | 254 918     | 276 480     | 287 768     |
| Příjmy ze závislé činnosti | 185 919     | 194 530     | 209 047     | 225 564     | 243 958     | 253 161     |
| Příjmy z podnikání         | 5 502       | 5 388       | 6 754       | 6 731       | 7 998       | 7 181       |
| Sociální příjmy            | 15 923      | 16 827      | 16 412      | 16 767      | 18 360      | 20 991      |
| Ostatní příjmy             | 5 731       | 5 504       | 6 197       | 5 856       | 6 164       | 6 434       |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.11 Vývoj příjmů domácností zaměstnanců (průměr na osobu), ČR, 2016–2021, %

|                            | 2017/2016 | 2018/2017 | 2019/2018 | 2020/2019 | 2021/2020 |
|----------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| Hrubé peněžní příjmy       | 4,31      | 7,27      | 6,92      | 8,46      | 4,08      |
| Příjmy ze závislé činnosti | 4,63      | 7,46      | 7,90      | 8,15      | 3,77      |
| Příjmy z podnikání         | -2,07     | 25,35     | -0,35     | 18,83     | -10,22    |
| Sociální příjmy            | 5,68      | -2,47     | 2,17      | 9,50      | 14,33     |
| Ostatní příjmy             | -3,95     | 12,58     | -5,50     | 5,25      | 4,39      |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.12 Vývoj sociálních příjmů domácností zaměstnanců a OSVČ, průměr na osobu dle typu příjmu, ČR, 2016–2021, Kč

|                                     | 2016   | 2017   | 2018   | 2019   | 2020   | 2021   |
|-------------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Sociální příjmy zaměstnanců         | 15 923 | 16 827 | 16 412 | 16 767 | 18 360 | 20 991 |
| Důchody zaměstnanců                 | 9 167  | 9 234  | 9 250  | 9 075  | 10 132 | 10 834 |
| Ostatní sociální příjmy zaměstnanců | 6 755  | 7 594  | 7 162  | 7 692  | 8 228  | 10 158 |
| Sociální příjmy OSVČ                | 15 100 | 14 496 | 15 680 | 17 932 | 18 073 | 21 107 |
| Důchody OSVČ                        | 10 157 | 9 723  | 10 511 | 12 209 | 12 060 | 13 101 |
| Ostatní sociální příjmy OSVČ        | 4 943  | 4 773  | 5 169  | 5 723  | 6 013  | 8 005  |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.13 Hrubé příjmy domácností zaměstnanců dle příjmové kategorie, průměr na osobu, ČR, 2016–2021, Kč

|      | nejnižších<br>20% | druhých<br>20% | třetích<br>20% | čtvrtých<br>20% | nejvyšších<br>20% |
|------|-------------------|----------------|----------------|-----------------|-------------------|
| 2016 | 106 165           | 160 166        | 206 928        | 267 464         | 453 767           |
| 2017 | 113 583           | 167 911        | 218 098        | 284 476         | 460 859           |
| 2018 | 122 914           | 183 345        | 234 649        | 304 708         | 486 180           |
| 2019 | 129 826           | 196 570        | 255 048        | 331 669         | 516 454           |
| 2020 | 138 988           | 212 206        | 276 074        | 361 493         | 564 430           |
| 2021 | 142 249           | 217 399        | 284 170        | 371 701         | 611 817           |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.14 Vývoj hrubých příjmů domácností zaměstnanců dle příjmové kategorie, průměr na osobu, absolutní meziroční změna, ČR, 2016–2021, Kč

|                      | nejnižších 20% | druhých 20%   | třetích 20%   | čtvrtých 20%   | nejvyšších 20% |
|----------------------|----------------|---------------|---------------|----------------|----------------|
| 2016                 | .              | .             | .             | .              | .              |
| 2017                 | 7 417          | 7 744         | 11 170        | 17 013         | 7 092          |
| 2018                 | 9 331          | 15 434        | 16 552        | 20 232         | 25 321         |
| 2019                 | 6 913          | 13 225        | 20 398        | 26 961         | 30 274         |
| 2020                 | 9 161          | 15 636        | 21 026        | 29 824         | 47 976         |
| 2021                 | 3 261          | 5 193         | 8 097         | 10 208         | 47 387         |
| <b>Celková změna</b> | <b>36 084</b>  | <b>57 233</b> | <b>77 242</b> | <b>104 237</b> | <b>158 050</b> |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.15 Vývoj sociálních příjmů (vč. důchodů) domácností zaměstnanců dle příjmové kategorie, průměr na osobu, absolutní meziroční změna, ČR, 2016–2021, Kč

|      | nejnižších 20% | druhých 20% | třetích 20% | čtvrtých 20% | nejvyšších 20% |
|------|----------------|-------------|-------------|--------------|----------------|
| 2016 | 13 212         | 14 566      | 18 190      | 17 457       | 18 272         |
| 2017 | 13 770         | 16 011      | 18 904      | 17 260       | 20 635         |
| 2018 | 13 816         | 14 791      | 18 694      | 17 788       | 19 353         |
| 2019 | 14 627         | 15 113      | 18 163      | 16 189       | 22 630         |
| 2020 | 14 934         | 17 269      | 21 678      | 18 297       | 22 367         |
| 2021 | 18 083         | 20 230      | 22 506      | 23 886       | 22 515         |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.16 Vývoj sociálních příjmů (bez důchodů) domácností zaměstnanců dle příjmové kategorie, průměr na osobu, absolutní meziroční změna, ČR, 2016–2021, Kč

|      | <b>nejnižších<br/>20%</b> | <b>druhých<br/>20%</b> | <b>třetích<br/>20%</b> | <b>čtvrtých<br/>20%</b> | <b>nejvyšších<br/>20%</b> |
|------|---------------------------|------------------------|------------------------|-------------------------|---------------------------|
| 2016 | 9 440                     | 7 451                  | 6 057                  | 4 305                   | 4 435                     |
| 2017 | 10 230                    | 8 086                  | 6 952                  | 5 082                   | 5 650                     |
| 2018 | 9 824                     | 7 317                  | 6 831                  | 5 018                   | 4 808                     |
| 2019 | 10 827                    | 7 229                  | 6 582                  | 5 762                   | 6 217                     |
| 2020 | 11 046                    | 8 399                  | 7 626                  | 6 312                   | 5 457                     |
| 2021 | 14 408                    | 11 098                 | 8 363                  | 8 043                   | 5 045                     |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.17 Hrubé příjmy domácností, průměr na osobu, kraje ČR, 2016–2021, Kč

|                 | <b>2016</b> | <b>2017</b> | <b>2018</b> | <b>2019</b> | <b>2020</b> | <b>2021</b> |
|-----------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| ČR              | 192 575     | 202 102     | 215 669     | 232 045     | 251 012     | 263 279     |
| Hl. m. Praha    | 258 509     | 261 027     | 276 812     | 306 455     | 332 696     | 359 010     |
| Středočeský     | 206 462     | 213 956     | 221 817     | 236 380     | 256 443     | 263 646     |
| Jihočeský       | 176 688     | 188 057     | 209 440     | 224 476     | 239 156     | 243 774     |
| Plzeňský        | 193 490     | 204 252     | 219 540     | 226 618     | 247 557     | 245 812     |
| Karlovarský     | 191 282     | 215 142     | 221 333     | 230 754     | 250 136     | 254 305     |
| Ústecký         | 169 724     | 173 977     | 188 964     | 210 999     | 227 897     | 276 070     |
| Liberecký       | 190 814     | 194 394     | 213 252     | 221 890     | 235 280     | 245 541     |
| Královéhradecký | 193 097     | 202 164     | 219 413     | 222 597     | 242 211     | 247 421     |
| Pardubický      | 172 863     | 178 594     | 192 177     | 212 133     | 229 105     | 244 986     |
| Vysočina        | 176 016     | 184 412     | 200 999     | 212 170     | 237 657     | 248 665     |
| Jihomoravský    | 194 575     | 206 224     | 216 269     | 234 280     | 256 167     | 260 364     |
| Olomoucký       | 192 641     | 211 271     | 207 505     | 220 444     | 225 223     | 232 637     |
| Zlínský         | 164 316     | 174 162     | 188 048     | 204 056     | 215 387     | 221 158     |
| Moravskoslezský | 160 740     | 174 812     | 194 841     | 211 301     | 230 927     | 237 790     |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.18 Meziroční změna hrubých příjmů domácností, průměr na osobu, kraje ČR, 2016–2021, %

|                 | <b>2017/2016</b> | <b>2018/2017</b> | <b>2019/2018</b> | <b>2020/2019</b> | <b>2021/2020</b> | <b>Průměrný růst</b> |
|-----------------|------------------|------------------|------------------|------------------|------------------|----------------------|
| ČR              | 4,95             | 6,71             | 7,59             | 8,17             | 4,89             | 6,45                 |
| Hl. m. Praha    | 0,97             | 6,05             | 10,71            | 8,56             | 7,91             | 6,79                 |
| Středočeský     | 3,63             | 3,67             | 6,56             | 8,49             | 2,81             | 5,01                 |
| Jihočeský       | 6,43             | 11,37            | 7,18             | 6,54             | 1,93             | 6,65                 |
| Plzeňský        | 5,56             | 7,49             | 3,22             | 9,24             | -0,70            | 4,90                 |
| Karlovarský     | 12,47            | 2,88             | 4,26             | 8,40             | 1,67             | 5,86                 |
| Ústecký         | 2,51             | 8,61             | 11,66            | 8,01             | 21,14            | 10,22                |
| Liberecký       | 1,88             | 9,70             | 4,05             | 6,03             | 4,36             | 5,17                 |
| Královéhradecký | 4,70             | 8,53             | 1,45             | 8,81             | 2,15             | 5,08                 |
| Pardubický      | 3,32             | 7,61             | 10,38            | 8,00             | 6,93             | 7,22                 |
| Vysočina        | 4,77             | 8,99             | 5,56             | 12,01            | 4,63             | 7,16                 |
| Jihomoravský    | 5,99             | 4,87             | 8,33             | 9,34             | 1,64             | 6,00                 |
| Olomoucký       | 9,67             | -1,78            | 6,24             | 2,17             | 3,29             | 3,85                 |
| Zlínský         | 5,99             | 7,97             | 8,51             | 5,55             | 2,68             | 6,12                 |
| Moravskoslezský | 8,75             | 11,46            | 8,45             | 9,29             | 2,97             | 8,15                 |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.19 Sociální příjmy domácností (vč. důchodů), průměr na osobu, kraje ČR, 2016–2021, Kč

|                 | 2016   | 2017   | 2018   | 2019   | 2020   | 2021   |
|-----------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| ČR              | 43 989 | 44 872 | 45 475 | 47 621 | 51 315 | 57 437 |
| Hl. m. Praha    | 42 391 | 43 190 | 43 371 | 45 077 | 47 303 | 52 692 |
| Středočeský     | 39 797 | 40 678 | 41 290 | 42 456 | 45 063 | 50 687 |
| Jihočeský       | 43 379 | 44 274 | 45 576 | 47 940 | 50 983 | 58 439 |
| Plzeňský        | 44 248 | 45 017 | 46 158 | 48 613 | 52 763 | 59 227 |
| Karlovarský     | 45 004 | 46 799 | 45 641 | 49 216 | 50 712 | 59 409 |
| Ústecký         | 46 233 | 43 924 | 44 027 | 48 166 | 52 358 | 58 024 |
| Liberecký       | 45 832 | 45 904 | 46 241 | 49 239 | 50 464 | 60 407 |
| Královéhradecký | 45 962 | 47 818 | 48 183 | 51 145 | 57 431 | 61 931 |
| Pardubický      | 41 556 | 44 255 | 46 151 | 46 520 | 52 273 | 56 055 |
| Vysočina        | 42 846 | 43 712 | 46 454 | 50 796 | 55 265 | 62 257 |
| Jihomoravský    | 44 083 | 46 304 | 46 507 | 47 190 | 51 964 | 56 721 |
| Olomoucký       | 43 441 | 44 842 | 45 380 | 47 279 | 51 792 | 57 539 |
| Zlínský         | 44 517 | 45 412 | 47 571 | 49 458 | 53 254 | 61 500 |
| Moravskoslezský | 48 503 | 49 032 | 48 703 | 51 391 | 55 301 | 62 264 |

Zdroj: SILC 2021

Tabulka P.20 Ostatní sociální příjmy domácností (bez důchodů), průměr na osobu, kraje ČR, 2016–2021

|                 | <b>2016</b> | <b>2017</b> | <b>2018</b> | <b>2019</b> | <b>2020</b> | <b>2021</b> |
|-----------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| ČR              | 7 398       | 7 531       | 7 204       | 7 723       | 8 356       | 10 237      |
| Hl. m. Praha    | 5 437       | 6 057       | 5 596       | 6 976       | 6 952       | 9 600       |
| Středočeský     | 5 633       | 5 864       | 5 885       | 6 055       | 5 946       | 7 537       |
| Jihočeský       | 7 424       | 6 743       | 7 301       | 7 311       | 7 264       | 10 111      |
| Plzeňský        | 5 867       | 6 269       | 6 753       | 7 322       | 8 816       | 11 360      |
| Karlovarský     | 9 194       | 9 720       | 6 698       | 7 878       | 9 137       | 10 909      |
| Ústecký         | 9 570       | 7 930       | 7 081       | 8 147       | 8 905       | 9 595       |
| Liberecký       | 8 478       | 9 131       | 7 002       | 8 393       | 6 228       | 10 734      |
| Královéhradecký | 5 991       | 6 507       | 6 689       | 7 996       | 10 765      | 11 026      |
| Pardubický      | 5 662       | 6 919       | 7 082       | 7 318       | 9 413       | 9 408       |
| Vysočina        | 6 206       | 6 294       | 7 516       | 9 634       | 9 556       | 11 836      |
| Jihomoravský    | 7 470       | 8 036       | 7 736       | 7 268       | 8 549       | 9 024       |
| Olomoucký       | 7 052       | 8 091       | 7 852       | 7 860       | 8 935       | 11 024      |
| Zlínský         | 6 946       | 7 374       | 8 132       | 7 875       | 8 819       | 12 577      |
| Moravskoslezský | 11 953      | 11 060      | 9 656       | 9 789       | 10 419      | 12 645      |

Zdroj: SILC 2021